

لومړۍ خپرکۍ

برزخ

سترگې مې درنې وې، لکه سره گندلې چې وي. يو څه زور مې وکړ. سترگې مې نيم کښې سوي. له چپ لوري تته رڼا راښکاره سوه. سر ته مې يو شى لکه سيورى چورلېده. سترگې مې پټې کړې، سترغلو باندې مې زور وکړ. بېرته مې سترگې وغړولې. دا ځل مې په چت پورې څرېدلې پکه سهي کړه چې څرځېدلې؛ خو داسې ښکارېدلې لکه د پلاستيک له شا څخه چې ورته وگورې. د کوم شي ښځه مې اورېده چې چونگ، چونگ يې کاوه. ورسره مې د چا خرهار او د بل کرار زگيروي هم واورېدل. ځان رانه هېر و. زه څوک يم؟ دا کوم ځای دی؟ لکه سپرې چې له درانه خوبه راويښ سي، په هېڅ نه پوهېدم. سترې وم بدن مې شخ پخ و. ما وې يو څه کښېښونه (غځونه) به وکړم. لاسونه مې درانه وو. زور مې وکړ. پرموندو مې درد سو. سر مې نوکې پورته کړ. د څنگل په رگ پورې مې يو نرۍ پيپ بند و. د سيروم له کڅورې څخه يو يو څاڅکۍ پيپ ته راتېرېده. مړوندونه مې په سپينو ريتارو باندې په چپرکت پورې تړل سوي وو. يوه پښه مې تر بلې پورته پر يوه شي ايښوول سوي وه. ښۍ پونده مې نرۍ نرۍ خوړېده. په چپ وړانه پورې مې يو شى تړل سوي و. خوله مې ډېره وچه وه. ژبه مې

تالو به، ې نښتې وه. په سخت سره مې وويل: ااه

Ketabton.com

بېرته مې سترگې سره ورغلې. چا مې په خوله کښې په کاشوغه باندې اوبه راواچولې. دوه درې غوړپه مې وکړل. بیا مې سترگې پرانیستلې. په سپینو جامو کښې، شنه خولۍ پر سر، یوه سپینه نجلی، گیلان په لاس سرته مې ولاړه وه. د هغې له لاسه مې په سر باندې گیلان پورې وواځه. چیغه مې وکړه: خغله! بې شرمې! کړنگ سو، گیلان ولويد. هغه په تلوار سره دوه گامه شاته سوه. په سختۍ سره مې پر ژبې باندې یو څه نارې راټولې کړې، بیا مې د هغې خوا ته ورتو کړې. په رډو سترگو یې راوکتل. هېڅ یې ونه ویل. په منډه له کوتې څخه ووت.

دویم څپرکی

د جنت خوبونه

هر وخت چې به مې د مور په سترگو کښې اوښکې ولېدې، پلار به مې راياد سو. ما هغه نه وليدلې. ما گومان کاوه چې ټول کوچنيان به يوازې مور لري؛ خو يو وخت مې وليدل چې د گاونډيو ماشومان پلار هم لري. له مور څخه مې پوښتنه وکړه چې زما پلار چېرته دی؟

هغې په غېږ پورې ونيولم، لاسونه يې رانه تاو کړل. هېڅ يې ونه ويل. سر مې پورته کړ. سترگې يې له اوښکو ډکې وې. بيا مې وپوښتله: ادي! زما پلار ولې کور ته نه راځي؟ د ادي اوښکې روانې سوې. په ژړا يې وويل: نانيه! پلار دې جنت ته تللی. — نو ته ولې ژاړې؟

بيا يې په غېږ پورې ټينگ کړم: هېڅ.

— جنت چېرته دی؟

— په اسمان کښې.

— په اسمان کښې؟ نو پلار مې څنگه وروخوت؟

— پرښتو له ځان سره يووړ.

— کله به بېرته راسي؟

پر تندي باندې يې ښکل کړم، ويې ويل: چوچیه! هغه بېرته نه راځي. موږ به ورسو.

— کله؟

— هر وخت چې د خدای خوښه وي.

له هماغې ورځې مې جنت ته د تلو خوښه لیدل. مور راته ویلي وو چې جنت

ډېر ښکلی ځای دی. شنه باغونه پکښې کې دي. د شېدو رودونه او د شاتو ویالې لري.

هلته نه گرمي سته نه یخني. هر قسم مېوه چې وغواړې، درته رسېږي.

مور راته د جنت هر څه ویلي وو؛ خود حورو، غلمانو او د شرابو یې څه راته

نه وو ویلي. درې کاله وروسته مې بیا د جومات د ملا صاحب له خولې د جنت نورې

خبرې هم واورېدې.

یوه ورځ مې د گاونډي زوی ولید. پلار یې چې راغی، ده ورمندډه کړه. ځان یې

هغه ته ورساوه، په پښو پورې یې ونښت. هغه ورته ټیټ سو، سړيې ورنښکل کړ، یوه

دانه کبله یې په لاس کښې ورکړه. هلک کبله سپینه کړه. یو شخوند به یې وکړ، بیا به

یې ماته راوکتل. کبله یې چې خلاصه سوه، راته ویې ويل: زما پلار خوراته هره ورځ

کبلې راوړي.

ما ورته وویل: څه بچیه! زما پلار خوپه جنت کښې دی. هلته هر قسم میوه

سته. ماته به ډېرې مېوې وساتي.

هغه وويل: وه ليونيه، ستا پلار خو شهيد سوى. هغه خو شورويانو وژلى دى.

ما وويل: دروغ ولې وايي؟ پلار خو مې پرېستو اسمان ته بولى.

هغه راته كمپ ته نژدې غونډۍ راوښودله چې پر سريې زرغونې او شنې

جنډې رپېدلې. ويې ويل: پلار دې هلته ښخ دى.

بله ورځ نيكه مې غونډۍ ته بوتلم، پر يوه قبر يې ودرولم. راته ويې ويل: هغه

مو دلته ښخ كړى و؛ خو پرېستو د خداى په امر اسمان ته يووړ.

يو څو مياشتې چې تېرې سوې، زموږ كمپ ته نوې كډه راغله. موږ د سپينو

كېرډيو او خټينو كوټنيو په منځ كې په موټر پسې منډې وهلې. موټر زموږ د كور له

درگاه سره ودرېد. له موټره يو ځوان له تورې لونگۍ سره راكښته سو. د پيك اپ

شاته، د كاليو په منځ، په توره برقه كښې يوه ښځه هم ناسته وه. ښځه راكښته سوه او

ژر زموږ په كور ننوته. نيكه او دغه بل سړي له موټر څخه شيان راكښته كړل، زموږ كور

ته يې يوړل. موږ راته وويل چې دا دې اكا دى او دا يې ماينه ده. وروسته پوه سوم چې

اكا دا څو كاله په كلي كښې پاته سوى و چې واده وكړي؛ خو زما پلار راغلى و چې

جهد وكړي.

څو مياشتې مې ښه ساعت تېرو. هر وخت چې اكا به مې په كمپ كښې و؛ نو

مازديگر به يې له ځان سره پر غونډيو گرځولم. د خوراك يو نيم شى به يې هم راته

رانيوه. ما به هغه نه خوړ، په کمپ کښې به مې نورو هلکانو ته ښکاره کاوه. په خوړلو کښې يې دومره خوند نه و، ټول خوند يې په همدې کښې و چې هلکانو ته يې وښيي. خو دغه خوشحالي لنډه وه. يوه شپه د مورد ژړا نېغ راوېښ کړم. هغې د کوټې په خړ دېوال پورې تکیه کړې وه. د تور پوړني په پيڅکه يې اوښکې پاکولې. په ژرغوني نېغ يې ويل: زه سر سپينومه. زه هېڅ څوک نه کوم. زه به مې زوی رالوی کم. همدا مې هر څه دی.

مخامخ دېوال ته نیکه ډډه لگولې وه. په گڼه سپينه ږيره کښې يې گوتې تېرولې. خو شېبې غلې و. سترگې يې د چت په تورو او سپينيزو ځاږونو پورې گنډلې وې. سپينه لونگۍ يې له سره ايسته کړه، څنگ ته يې پر نيالۍ کښېښوه. د سرتار تار وينښته يې چې په پوستکي پورې سرېښ وو، وگرول. بيا يې وويل: ما همدومره درته وويل چې ته ځوانه يې چې بيا خلک راپورې خبرې ونه کي. نوره دې خوښه خپله.

له هغې ورځې وروسته به اکا چندانې زما په کيسه کښې نه و. نه يې پر غونډيو گرځولم، نه يې شيان راته رانيول. زه نه پوهېدم چې هغه ولې بدل سوی دی؛ خو څو کاله وروسته بيا خبر سوم چې اکا غوښتل مورمې ځان ته په نکاح کړي؛ خو مور مې نه وه منلې.

د دوی له راتگه چې څو مياشتې نورې ووتې، د اکا زوی پيدا سو. تک تور لکه د خپلې مور و. نوم يې هم تورکی سو. سترگې يې وړې وړې او خوله يې لويه وه. خوله يې

ان په هغه اولو ورځو کښې دومره لویه وه چې ما به دوی دانې چوشکې یوځایي په خوله کښې ورمندلې.

اکا نور بیخي زما په کیسه کې نه و؛ خو بابا به نازلوم. تورکی کرار کرار لو بیده، هغه چې په خاپوړو سو، نیکه هم د هغه ملگری سو. د تورکي خندا ته به یې خندل. ځان نه به یې آس جوړ کړ، هغه به یې په خټ کې کښېناوه، د اکا ماینه به هغه ټینگ نیوه او نیکه به په کوټه کې گرځاوه. نور نو هېچا په ما پسې سر نه گرځاوه، د هېچا نه خوښېدم. یوازې به مور په غېږ کښې نېولم او کله کله به یې ښکلولم. تورکي ته مې سخته رخه راتله. نیکه چې به هغه په غېږ کښې ونیو، زه به کرار ورغلم، لاس به مې په کراره د تورکي کوناتي ته ورساوه، ټینگه نوکاره به مې ورو لگوله. د هغه ژړا به پورته سوه. نیکه به د اکا ناوې ته ورنارې کړې. خدیجې! راسه دا ټیزن دې واخله. هروخت زما په غېږ کښې ژاړي. خو نیکه نه و خبر چې دا کار زما و. بیا به زه د هغه پر ځای د نیکه غېږې ته ولوېدم او په زړه کښې به خوشحاله وم. څومره چې لو بیدم، هماغومره مې له تورکي څخه کرکه زیاتېدله. موږ چې په کوټه کې وو، د هغه درې خویندې او دوه وروڼه پیدا سول؛ خوله نورو څخه مې کرکه نه کېدله، یوازې تورکی مې بد اېښده.

له اکا څخه مې خوا بده وه. همزولو به پیغور راکاوه چې څنگه دې څو ورځې مزې کولې، که د نرزی یې؛ نو اوس هم شیان رانیسه. اکا خو دې نور شې درته نه رانیسي.

کله چې د مور په باب د هغه پرنیت پوه سوم؛ نو په زړه کښې مې ورنه کړکه پیدا سوه. د هغه د لاس ښکلول راباندې ډېر غمېدل. یو دوه وارې مې د هغه لاس مچ نه کړ؛ خو مور راته په غوسه سوه چې بې ادبي مه کوه، سړی د مشرانو لاسونه ښکلوي. تورکی چې یو څه غټ سو؛ نو ما به کله کله واهه. هغه ډېر شیطان و. زما په شیانو به یې کار لاره. ما به د ژاولو او بیسکوټو کاغذان چې هلکانو به ایسته غورځول، راټولول او په کور کښې به مې تر لیمڅي لاندې پټول. پر دې کاغذانو به ښکلي رنگه عکسونه وو. تورکي زما کاغذان خیرل او ما به ورته خپېرې ورکولې. هر ځل به د هغه مور راغله او زه به یې ووهلم. موریې د سندې په شان غټه وه، تکه توره. ما په زړه کښې توره بلا بلله. هغه زما د مور غوندې بې خولې نه وه، ډېره پلټنه ژبوره وه. یوه ورځ چې زه یې په خپېرو ووهلم، پزه مې وینې سوه. مور چې مې پزه پرېولله، ورته ویې ویل: خدیجې! له لاس سره دې لږ پام کوه. نانۍ دې ژوبل کړی. هغې ورباندې چیغه کړه: نو دی ولې زما گلالۍ زوی وهي. چې دومره درباندي گران دی؛ نو له ځان سره یې ساته.

ادې وویل: دا خو مومنان (ماشومان) دي، یو سات خپه یو سات خوشاله.

تورې بلا وویل: ستا زوی خو غټ سړی دی، کوچنی خونه دی.

ادې را ته نصیحت وکړ چې د اکا په اولادونو کار مه لره؛ خو ما به خپل کار کاوه.

د اووه کلنۍ غاښ مې لا نه ولوبدلی چې سبقان مې شروع کړل. بغدادی قاعده مې په میاشت کښې زده کړه. بیا ملا صاحب راته قران شریف شروع کړ. لا کال نه و پوره چې غاښ مې ولوبد. بل کال ته مې قران شریف ختم کړ. مور مې ډېره خوشحاله وه. ما به چې د هغې خوشحالي ولیده؛ نو لا زیات سبقان به مې ویل. وروسته امام صاحب راته قدوري، خلاصه، مونیة، او شروط الصلاة وویل. د تورکي هېڅ شی نه زده کېده. هغه چې لوی سو، ان دوه غاښونه یې لوبدلي وو چې ما به په کور کې سبقان ورته ښوول؛ خو د هغه سر په څه شي نه خلاصېده. چې رښتیا سي، زه د هغه پر تمبلۍ خوشحاله وم.

دې وخت کښې مې نیکه مړ سو. یوه ورځ یې پر خپل تتر باندې لاس کښېښوو چې ځیگر مې خوږېږي. اکا هغه په موټر کښې واچاوه چې هسپتال ته یې بوځي. یو دوه ساعته وروسته یې بېرته په هماغه موټر کښې مړی راوړ. د نیکه په ژوند دومره نه ځورېدم. د پلار مینه به مې په هغه ماتوله؛ خو د هغه په مرگ بیخي یوازې سوم. وروسته له موږ سره د اکا چلند لا پسې خراب سو. هغه خپلې تورې ښځې ته هېڅ نه ویل؛ خو زما مور به یې کله کله وهله. ښځې به یې هر وخت پیغور راکاوه چې تر کله به زموږ خیرات ته ناست یاست، ورسې ځان ته کوم کسب کار وگورئ. سبقان خو ښه ویلای سي، کار ته مو بیا ملا ماته ده.

مور مې غاړې رغولې. ما سبقان ويل او په کوڅو کښې مې خالي بوتلان او کاغذان راټولول او پر کباړي مې خرڅول. ما گردې پيسې مور ته ورکولې او هغې اکا ته.

يوه ورځ يو تور سپی چې د مولويانو په شان يې سپين دستار تړلی و، له دوو نورو سره چې سپين گرد لمنې کميسونه يې تر بنسگرو پورې رسېدل او يوازې يې پر زنباندې لنډۍ کېږي لرلې، زموږ د کمپ جومات ته راغلل. د دوی پر سرونو يو بل ډول دستار و چې ما پخوانه وليدلې. شمله يې نه لرله. د دستار درې څنډې يې پر اوږو او خټه څرېدې. له هغوی سره دوه موټره فوجيان هم راغلي او د جومات شاوخوا ته درېدلي وو. هغوی په عربي ژبه زموږ ملا صاحب ته څه وويل. ملا صاحب زه او درې نور کسان ورته وښوولو. هغوی څو شېبې نورې هم سره خبرې وکړې. بيا ملا صاحب موږ ته وويل چې شيخ صاحب په کوټه (کوټه) کښې مدرسه لري. له جوماتو څخه تکړه طالب العلمان راټولوي او مدرسې ته يې بيايي. شيخ بيا څه وويل او ورپسې ملا صاحب د هغه خبرې موږ ته وکړې. شيخ صاحب په خپله مدرسه کښې درې وخته ډوډۍ ورکوي، د شېبې ځای ورکوي، جيب خرڅ هم ورکوي. تاسو په خپلو کورونو کښې دا خبره وکړئ. شيخ صاحب بله جمعه راځي او د چا چې خونه وي مدرسې ته به يې بيايي.

مور مې سودايي وه؛ خو ما تر بلې جمعې شېبې شمېرلې چې کله به شيخ صاحب راځي او ما له ځان سره بيايي. کور را باندې غمېدلی و. د اکا او تورې بلا او د تورکي زغمل راته سخت و. زړه مې غوښتل چې ژر دې جمعه راوړسېږي چې مدرسې ته لاړ سم. دغه ورځ هم راوړسېدل. زه له درېو نورو هلکانو سره دارالعلوم ته ولاړم. دا مې اول ځل و چې کوټه مې ليدله. غټ غټ مار کېتونه، پاخه سرکان، رنگ رنگ موټران او ډېر نور شيان پکښې وو. زموږ مدرسه خورا لويه وه. له درگاه څخه يې رانيولې تر اخر سره پورې د مرمرو سپينې ډبرې لگېدلې وې. هورې نور طالب العلمان هم وو، له نورو کمپونو څخه يې هم هلکان راوستي وو. هلته يې له ټولو څخه امتحان واخيست، بيا يې زه او عبدالهادي په يوه جماعت کښې کښېنولو؛ خو دوه نورانديوالان يې رانه بېل کړل.

زموږ جماعتونه چې معلوم سول، د مدرسې ناظم په گردو ځايونو وگرځولو. د درگاه په چپ لاس کښې د استنجا ځايونه او لېتريونه (تشنا بونه) وو. د غسل کوټې هم هماغلته وې. ما پخوا داسې خيزونه نه وو ليدلي. شاور، بايلر، نل او کموډ مې اول ځل په همدې مدرسه کښې وليدل او گومان کوم چې نورو هلکانو هم پخوا داسې شيان نه وو ليدلي. د مدرسې ناظم راته وويل چې د اودس د وچولو لپاره به لوتې نه استعمالوو که نه نو د کموډ نلونه به بند شي. ده راته تشناب کاغذ راکړ چې استعمال يې کړو. بيا يې زموږ د درس خونې راوښودلې، په درېو ديوالونو پورې لگېدلې لويې

کوټې، د گردو کوټو درگاوي غولي ته خلاصېدې. د دغو کوټو په کونج کې دويم چت ته لاره ختلې وه، موږ په ناظم پسې وختلو، په دويم چت کېنې مو د خوب خونې وې، په هره خونه کې لس کټونه.

وروسته ناظم صاحب د ډوډۍ خونې ته بوتلو. په اوږده کتار يو په بل پسې ودرېدو. آشيپ هرو دوو کسانو ته په يوه نکلي پتنوس کې يوه کاسه بنوروا، دوي ټوټې غوښه، دوي دانې وچه ډوډۍ، دوي دانې کيلې، ورکول. ډېره موده کېدلې چې کيله مې نه وه خوړلې. وروستۍ ځل مې چې غوښه خوړلې وه، هغه مهال و چې نيکه مړ سوې و. اکا سخوندر حلال کړی و او جنازې ته راغلو کسانو باندې يې و خوړله. ما په هغه ورځ غوښه و خوړه خو پر خوند يې پوه نه سوم.

تر ډوډۍ وروسته ولاړو چې اود سونه وکړو. د غولي په منځ کېنې د اوبو لوی ډنډ و، دومره لوی چې موږ کم زيات دوه سوه کسه طلباو په يوه وار اود سونه پکېنې وکړل. د ډنډ په شنو کاشيو کېنې اوبه د اسمان په شان شنې ښکارېدې. اود سونه مو چې وکړل، حوض ته مخامخ لويه جامع ته ورننوتو، دوه چټونه يې لرل. گردۍ گنډه يې دومره لوړه وه چې که شل کسان هم يو د بل پر اوږو سپاره سوي وای لا به يې هم گنډې ته لاس نه وررسيده. گنډه همدومره پراخه هم وه. ښکلي رنگه گلان پرې رسم سوي وو. د گنډې په منځ کېنې په لس دولس گزه اوږده طلايي رنگه زنځير پورې د خراغونو گېډۍ خوړنده وه چې دوی ورته قنديل ويل. څلور رکعته سنت مو وکړل، بيا د سرو

غاليو پر مصلی گمانو کپناستو چې امام صاحب فرض شروع کړي. په چټ پورې
څرېدلې پکې چالانې وې، خوندوره یخه هوا یې راشپله. ما سرورته پورته نیولې و. د
هر صف له پاسه دولس دانې پکې وې.

ملا امام صاحب په منبر کې ودرېد. محراب او منبر له یشمي مرمر و جوړ وو، له پاسه
یې د مرمرو پر بله ډبره کلمه طیبه په تور رنګ حک سوې وه. امام صاحب چې
تکبیرونه ویل، خواره اواز به یې په لوړه ګنډه کې انګازې کولې.

په مدرسه کې یې سمه ډوډۍ راکوله. سهار یې ملایي راکوله، د شپې به یې کله
پټاټې، کله سبزي او کله لوبیا یا دال پخول. په غرمه کې یې له غوښې او ښوروا سره
مېوه هم راکوله. ما به څو ورځې د خپلې برخې مېوه سره یوځای کړه او چې کور ته به
تلم، مور ته به مې وړله. په هره میاشت کې به یو ځل کور ته تلم د جیب خرڅ روپی
چې په مدرسه کې یې راکولې، د هغې نیمایي به مې هم مور ته ورکوله. په مور پسې
ډېر خپه کېدم؛ خو میاشت وروسته به هم چې کور ته تلم، بیا به هم د اکا او د تورې بلا
چلند راسره نه و ښه. ما به چې مور ته د سبقانو کیسې کولې، د اکا ماینې به تر سترگو
لاندې راته بدېد کتل. کله کله به یې طاقت نه کېده او ویل به یې چې: دا هسې خوشې
خبرې دي، نر هغه دی چې پیسې وگټي.

خو موږ به شاباسي راکوله یوه جمعه چې کورته ولاړم، د ادې ترچپې
سترگې لاندې شنه لیکه تاوه وه. سترگه یې سره اوښتې او پرسېدلې وه. پوښتنه مې
وکړه چې دا ولې؟

هغه موسکۍ سوه، ویې ویل: هېڅ نانيه! همدا سې مې سر راباندې وگرځېد.
ولوېدمه.

ما وویل: دا نو څنگه چې بل ځای دې نه دی ژوبل، یوازې دې سترگه خوږ
سوې ده؟

هغې وویل: نانيه، سترگه مې په درگاه پورې ولگېده.
زه پوه سوم چې خبره رانه پټوي. توره بلا همدا سې ناسته وه، له کوټې څخه
بیخي نه وتله.

ما چې مور ته د جیب خرڅ پیسې ورکولې، هغې رانه وانه خيستې. ویې ویل:
نور به چې راځې، پیسې به دې اکا ته ورکوي.
- ولې؟

- نانيه! زه به په پیسو باندې څه وکم؟ اکا دې د کور خرڅ راوړي، ما ته ډوډۍ
راکوي، جامې راته کوي؛ نو ته دې پیسې هغه ته ورکوه.

اکا چې راغی ما ورسره د لاس روغې وکړې؛ خو لاس مې یې ښکل نه کړ. هغه
خو شېبې تریو تندي کښېناست؛ خو څنگه چې پیسې مې په لاس کښې ورکړې، د
تندي گونځې یې ړنگې سوې.

په مدرسه کښې خوشاله وم. زه او عبدالهادي په سبقانو کښې تکره وو. استادان
رانه خوښ وو. عربي ژبه موزده کړه. ورسره مود صرف و نحو، بلاغت، منطق،
ترجمه، تفسیر، فقه او حدیث کتابونه هم وکتل. هره جمعه به د مجاهدینو څو کسان
زمور مدرسې ته راتلل. دوی به په افغانستان کښې د مجاهدینو د مېړانې کیسې راته
کولې. د جهاد فضیلت به یې بیاناوه. د شورویانو او خلقیانو ظلمونه به یې هم یادول
چې څنگه جوماتونه په بمونو الوځوي، عالمان وژني، پر کلیو بمبارۍ کوي، نه انسان
پرېږدي، نه حیوان، ټول له یوې مخې قتلوي، قران شریفونه سوځوي، ان په لېترینو
کښې یې اچوي.

زما وینه به په جوش راغله. زړه مې غوښت چې زه هم جهاد ته ولاړ سم؛ خو
دوی به یوازې هغه طالب العلمان جهاد ته بیول چې ډیرې به یې راغلې وې. ما به هره
ورځ دعا کوله چې خدای دې ژر زما پر مخ ډیره راولي. په کال کښې به یې دوه ځله یوه
یوه هفته نظامي درسونه هم راکول. د کلاشینکوف خلاصول او بېرته تړل مې زده کړي
وو. د هفتې په پای کښې یې د ډزو میدان ته بېولو. دغه ځای ډېر لرې د غرونو په ډډه
کښې و. له لرې به مو ولاړې تختې چې د انسان عکسونه ورباندې لگېدلي وو،

ويشتلې. وسله چې به مې په لاس کښې ونېوله، ډېر به خوشاله سوم. ځان راته د زمري غوندي مېړنۍ ښکارېده. اکا مې په دې هم بد اېسېده چې غټ سړی و؛ خو جهاد ته نه ته. هغه د ښځو په شان و، کرار يې په کور کښې اړولي وو. په کمپ کښې يې يو دوکانگی جوړ و. تورکی يې هم له ځان سره په دوکان کښې کښېناوه. د دين او د جهاد غم ورسره نه و، بس د دنيا گټې ته يې سترگې نيولې وې، آخرت ځنې هېر و.

په مدرسه کښې مې څلورم کال و چې افغانستان ازاد سو. مجاهدين کامياب سول. اکا کډه بارکړه او کلي ته روان سو. زه او ادې هم هلمند ته ورسره ولاړو؛ خو کلي خوند رانه کړ. هره خوا ږنگ کورونه، کند وکپرې لارې او شاړې ځمکې وې. په لاره کې د سړک په غاړو کې وړان ټانکونه، سوځېدلي موټرونه، د اوسپنو غټې ټوټې او د غټو مرميو خالي نلۍ پرته وې.

سهار وختي په تياره کې له کوټې راروان سوي وو، کلي ته ماښام ورسېدو. کالي مو د گاونډي په کور کې کښته کړل. شپه مو هماغلته وکړه. زه، اکا او تورکی د کور له نارينه وو سره په بېټک کې ناست وو، نور د ننه په سراي کې په بله کوټه کې وو. هغوی راته چرگ حلال کړی و، خوندوره ښوروا يې پخه وه. سخت وږی و، په لاره کې مو يوازې اېشېدلې هگۍ په ډوډۍ پورې خوړلې وې. همدا چې د ماخستن لمونځونه مو وکړل، خوب راغی.

د سهار تر لمانځه وروسته اکا وويل: راځه چې خپل کور درباندي ووينم.

زموږ د کور بامونه نړېدلي وو، د خټو دېوالونه يې نيم روغ او نيم ړنگ وو. د کور په انگرې او شاوخوا کې يو زنگون وانبه ولاړ وو او ځای ځای د بمونو غټې او وړې اوسپنې پرې وې. د شاه دېوالونه نړېدلي وو. په ژۍ کې يې ودرېدم، سرمې وروړاندې کړې. زما تر بوب لاندې وړې ډبرې ونبويږې او په شاه کې ولوبېږې؛ خوله او بوسره دلگېدو نېغ يې رانه غۍ.

اکا راباندې نېغ وکړ: پام چې ونه لوبېږې. لږ لږې ودرېږه. د شاه دايره ارته سوې وه، په دېوالونو پورې يې گڼ بوتې راشنه سوي وو. د کړکيو او درگاوو ځايونه وو؛ خو خپله کړکۍ او درگاوي يې ورکې وې. په يوه کوټه ورننوتم، دوه درې چوغکې والوتې، ولاړې او د توت پروني کښېناستې. د کوټو په دېوالونو کې مارغانو ځالي جوړې کړې وې. د کلي کارېزونه وچ وو. زموږ د شاه په شان د کاريزونو دېوالونه هم نړېدلي وو.

يوه مياشت مې په کلي کښې تېره کړه. له اکا سره مې د کور په جوړولو کښې يو څه مرسته وکړه؛ خو ډېر کار مې نسو کولای، ژر سترې کېدم. زه چې هلته وم، زموږ د کلي او د شاوخوا کليو شپږ کسان پر ماينونو وختل. دوه يې شهيدان سول او د څلورو پښې غوڅې سوي. مالونه خو به هره ورځ پرې ختل. يو ځايگۍ هم امن نه و. سړي ته بيخي نه معلومېدل چې په کوم ځای کښې خطرته سته

او چېرته نسته. مياشت چې پوره سوه، نور مې گوزاره نه کېده. بېرته له يوه کليوال سره کوټې ته ولاړم، مدرسې ته مې ځان ورساوه. د عبدالهادي دوی کور لا په کمپ کېږي. هغه به چې کور ته ته، کله کله به يې زه هم له ځان سره بېولم. دوی د کندهار وو. پلار يې ويل چې په کليو کېږي لا گوزاره کېږي؛ خو په ښار کېږي نه. د وطن حالات سم نه راما لومېږي.

عبدالهادي مې نو د راز ملگری او پوخ انډيوال و. هر وخت به مې له هغه سره خواله کوله. هغه د اکا او تورکي دوی په هر څه خبر و. عبدالهادي خورا غيړتي ځوان و. په تقوا کېږي يې هم جوړه نه وه. اکثره وخت به يې د تهجد لمونځونه کول، په دوو روژو کېږي يې اعتکاف هم وکړ. همدا يې ارمان و چې فلسطين او مقبوضه کشمير دې ازاد سي.

دوه کاله نور مې هم سبقان وويل. په وطن کېږي حالات خراب وو. د تنظيمونو ترمنځ جنگ روان و. ما په دې دوو کلونو د کور کلي احوال نه درلود؛ خو يوه ورځ چا خبر راوړ چې مور دې ناجوړه ده، ته يې غوښتي يې.

پر سبا يې د کلي خوا ته وخوځېدم. همدا چې له بولدکه واوښتم، د ټوپکيانو ظلم شروع سو. چې گورم هر يو—دوه ميله لرې، يو يو پاتک جوړ دی. پر ځينو پاتکونو د رباني، پر نورو د گلبدين او پريونيم د نورو جهادي ليډرانو عکسونه مېښتي وو؛ خو نور شيان يې سره ورته وو. په هر پاتک کېږي لس دولس کسه بېر سري او يو دوه

لغږ زني هلکان ناست، څوک مسخري کوي، څوک غېږه باسي. د چا په لاس کښې تر
لستونې لاندې کرک پټ دی، چا د کوڅه ډبه سپي په غاړه کښې پری تړلی، دې
خواها خوا ته بې ځکوي او سات پرې تېروي. په هر پاتک کښې به يې موټر دراوه او
له موټروان څخه به يې پیسې غوښتي. بیا به دعوي دنگلې وي. موټروان به زاری او
رنګارنګې پلمې کولې:

— کومندان صایب! ولله که يې لرم. موټر مې خراب سوی و. ټولې پیسې په
موټر باندې ولاړې، — اوله پېره مې ده. ولله که مې اوغانی لاگتلي وي. د سپرلیو
کرایې مې په تیلو ورکړې، — صایبه له هغې خوا تش روان سوی یم.
خو دغو پلمو به په یو نیم ځای کښې کار وکړ. په نورو ځایو کښې به چې خو
پورې يې پیسې نه وې ورکړې، قدم يې هم نه سواخیستی. یو څو ځایه خو موټروان
غریب څپېږې هم وخورې. د کندهار ښار ته نژدې د بولدک دوراهي ته چې ورسېدو، د
حکومت پاتکونه شروع سول. په اول پاتک کښې يې سخت تلاشي کړو. زما په جیب
کښې د مدرسې کارت و. بس په همدې يې ونیولم چې ته د پاکستان جاسوس يې. ما
چې هرڅه ورته وویل چې زه خو په مدرسه کښې سبقان وایم، د هغه خبره یوه وه. اخر
موټروان څنګ ته کړم چې وه لیونیږه دا څه لاندې راخیستی ده. ورکه، یو څو روپی.
ورکه چې خوشې دې کي.

پاتک والا مې جيب ورسره سم نيم کړ. په دويم پاتک کښې يې بيا زموږ موټر ودراره. يوه ببر سري له خيرنو وينستو سره خپل سرد موټر په کړکۍ ننه ايست، په لوړ اوازي يې وويل: هغه مدرسې والا کوم يودی؟
ما وويل: زه يم وروڼه! خدمت بنښيه.

له موټره يې کښته کړم. هماغه د اول پاتک کانې دلته هم راباندې وسوې. خو دا ځل يې جيبونه راته بيخي تش کړل. شپه مې په ښار کښې د عبدالهادي د يوه خپلوان کره وه. يو څه پيسې مې ځنې پور کړې. پر سبا يې د کلي په لور روان سوم. له کندهاره هاخوا هم خبره هماغه وه. هر ځای پاتکونه او د لارويانو شکول. د سنگين تر دوراهي پورې په کانکريټي سړک کې ځای ځای کندی جوړې وي. موټروان وويل: «پخوا به مجاهدينو دلته ماینونه ښخول چې حکومتي موټرونه والوځوي؛ خودانه وه معلومه چې څوک پر برابرېږي. يو ځل د هرات په مسافرو ډک بس په ماین والوت، د ټانک ضد ماین به و، موټر يې لس گزه هاخوا ته غوځار کړی و. د سړک په غاړه، د موټر پر ټوټو باندې د مړيو غوڅ اندامونه پراته وو. هاغه لښتی وينې؟ هغه له وينو ډک شوی و.»

له دوراهي چې د سنگين خوا ته وگرځېدو، ډمبر ختم سو. په خامه سړک روان وو. د سړک په څنډو کې د ټانکونو او عسکري موټرو جنازې لا هم هماغسې پرتې وې؛ خو تر پخوا لغړې ښکارېدې. لکه ټپوسان چې د مړه څاروي پر جسد برابر شوي

وي، غوښي يې خوړلې وي او هډوکي يې پرېښي وي. موټروان وويل: «کبار والاوو هغه څه چې په اسانه غوڅېدای شول، وړي دي. په دې درنو اوسپنو يې زور نه رسېږي که نه دا به يې هم بار کړي وو.»

لس نيمې بجې سنگين ته ورسېدو. غټ بازار په کې جوړ و. دوکاندارانو د خپلو دوکانونو مخې ته اوبه شيندلې وي. دلته د نورې لارې غوندې موټر دوړې نه بادولې. په خټينو هوټلونو کې د سندرونو اوچت و، دومره لوړ چې له سل گزه لرې اورېدل کېده: «يار مې هندو زه مسلمان يم، د يار د پاره درمسال جارو کومه»

ما سروښوراوه، لاحول ولله مې وويل.

موټروان راته کړه: ولي، شريکه دا خو عبيدالله جان دی. زبردسته خوړنځ يې دی. څومره ښې لنډۍ وايي.

ومې ويل: که خوړدې که تريخ؛ خوناروا دی.

موټروان لکه زما خبره يې چې بيخي نه وي اورېدلي، وويل: عجبه ځواني يې وه. ناځوانو په دښته کې وواژه.

- چا؟

- مجاهدينو. د خلقيانو اول که دويم کال و.

حيران شوم چې مجاهدينو يو وخت خلک د بدعت په خاطر واژه او اوس پخپله په غلاوو او نارواوو لگيا دي. ظالمانو خپل جهاد يې پخپله برباد کړي.

غرمه د کجکي بازار ته ورسېدم. د هلمند سيند مې وليد چې لکه دروند سړی کرار روان و. پر سيند باندې د لرگيو زوړ پول د موټرانو د تېرېدو پر وخت، لکه د بوډا سړي اواز لېږېده او گډېده. باري موټر پرې نه سو تېرېدای. د پله په دې خوا کې يوه لاري ولاړه وه، پنډيان لگيا و و باريې کوزاوه. خو نورو بيا په لاسي گاډيو کښې شيان د پله پورې غاړې ته ايستل. دې خوا ته بيا بله لاري درېدلې وه، نورو پنډيانو بېرته بار له لاسي گاډيو لارۍ ته خېژاوه. په بازار کې کورونه تر پخوا ډېر سوي وو. بازار هم نوکي لوی سوی و. دوه دېرش دوکانونه خو ما وگڼل. د بازار په منځ کښې د زمينداورو اډې خوا ته روان وم چې چا راباندې نېغ وکړ: عبدالستاره!

شا ته مې وکتل. اکا و. هغه په کجکي بازار کښې د پرچون دوکان جوړ کړی و. بېرته ورسره وگرځېدم. له نانوايي خڅه يې درې دانې ډوډې واخيستې، د نانوايي له خنگ سبزي فروشي نه يې نيم پاو مستې واخيستې. د دوکان مخې ته تورکي غېږه راکړه. اکا د مستو کڅوړه ورته ونيوه: هه، دروايې خله، شرومې جوړې کړه.

د دوکان په غولي پر نياليجې کېناستم. اکا مچ شرونی واخيست، د مالونو له سره يې دوړې وڅنډلې، ويې ويل: دا دوړې دې خدای ورکړې کړي، پوزې ته يې رسولی يم. بيا يې يوه ټوټه ټوکر واخيست، په اوبو کې خيشت کړ، اوبه يې ونښتيځې او د ويترين شيشې يې ورباندې پاکې کړې.

تورکي دسترخوان وغور اوږه. د شرمبو ډکه کاسه يې په منع کې او درې دانې ډوډۍ يې
د دسترخوان په څنډو کې کېښودې. د پټاټو شکنه يې باندې کړې وه، ښه پرېمانه
مرچک يې هم په کې اچولي وو. ډېره موده پسته مې د کور ډوډۍ خوړله، ډېر خوند
يې را کړی و. د مازديگر لمونځونه مو وکړل. لمر لا جگ ولاړ و چې خلکو د دوکانونو
په بندولو بڼا وکړه. ما وويل: په کوټه کې خو دوکانونه ان تر ما خستنه خلاص وي.
تورکي چې د دوکان له مخې يې شيان دوکان ته ننځي، وويل: که لمر ډوبېدو ته
نژدې سي، بيا نه سو تلای. په لاره کې مو غله شکوي.

اکا د خپل او د بل دوکان ترمنځ له نرۍ لارې خپل موټر سيکل راوايست. ما و تورکي
د دوکان لرگينه درگاه بنده کړه. اکا موټر سيکل چالان کړ. تورکی د اکا شاته کېناست
او زه ورپسې.

لانه وو خوځېدلي چې چارنغ وکړ: يو کس مو ما سره شئ، زه يوازې يم. دا ځوان خومې
ونه پېژاند.

اکا وويل: وراره مې دی. له کوټې راغلی. تورکيه! ورشه لا لا سره کېنه.
له بازاره ووتو، په دښته کې د قبلې خوا ته روان شوو. نژدې ما ښام کاريز ښار ته
ورسېدو. کور مو بدل سوی و. د تېر ځل په شان اوس واښه ورنه نه و چاپېر. دېوالونه
کاه گل وو. لويه کانټېنري درگاه په کېنې لگېدلې وه. د درگاه په خوله کې لوی بېټک
ودان و. د سرای په منع کېنې يوه دوکانچه جوړه وه چې شين چمن پکښې ولاړ و. مخې

ته يې د شېبې د گلانو پټۍ و. د شېبو بوی ان د سرای په درگاه کښې د سړي په سپر مو لگېده. يوازې زموږ نه، د ټول کلي کورونه سم شوي وو.

يوه هفته مې په کلي کښې تېره کړه. هلته هم وضع چندانې ښه نه وه. د حزب او حرکت د قومندانانو تر منځ او ډېر روان و. زموږ د کلي قومندان په حرکت کښې و. هغه د اکا انډيوال و. زما له راتگه چې خبر سو، يوه شپه يې له اکا سره ميلمه کړم. د مېلمنو لويه کوټه يې په ټوپکوالو ډکه وه. د کوټې په بر سر کښې قومندان پښې غځولې وې. په څنگ کښې يې د پنځه لس-شپاړس کالو يو تک سپين لغړ زنی هلک ناست و. هغوی به يو د بل په غوږ کښې سره پسېدل او بيا به يې خندل. قومندان به له خندا سره د هلک پر ورونو گوتې ټينگولې.

ډوډۍ چې خلاصه سوه، د ماخستن لمونځونه مو په جمع سره وکړل. وروسته هغه سپين هلک له څو نورو کسانو سره ووت. څو شېبې وروسته په سره کميس کښې يوه نجلی کوټې ته را ننوته. اوږده وينسته يې تر ملا پورې خوشې کړې وو، شونډې او غومبري يې سره کړې وو، سترگې يې تورې کړې او پر تندي باندې يې شين خال وهلی و. ورسره يو سړی دوتار په لاس او بل ډول پر غاړه هم راننوتل. اکا په غوږ کښې راته وويل: وه هلکه گوره چې څه ونه وايي. قومندان صايب دغه ښار ستا لپاره جوړ کړی. زما بيخي باور نه کېده چې زموږ په کلي کښې دې داسې بې شرمه نجلی پيدا سي. چې ښه مې په ځير ورته وکتل، هماغه لغړ زنی هلک و، ځان يې د نجونو په

رنگ جوړ کړی و. ساز شروع او هلک میدان ته سو. عجیبه چمونه یې کول. تاو راتاو به سو. تیونه به یې وښورول. ساز به تېز سو او دی به هم ورسره تېز وخرخېد، بیا د ساز له درېدو سره د یوه ټوپکوال مخې ته کښېناست. هغه به له جیبه شنه لوتونه راو کښل، د هلک پر سر به یې تاو کړل او هوا ته به یې وشیندل. ما اول ورته په حیرانۍ سره کتل؛ خو وروسته مې ورته کرکه سوه. اکا ته مې وویل: زه ستړی یم، ځم بید پرېم.

سبا ماښام له تورکي سره د کلي جومات ته تلم. هغه پر لاره راته وویل: «دلته هر قومندان همداسې هلکان لري. یوه شپه دلته بندار، بله شپه هلته. تر نیمې شپې پورې ساز ته ناست وي بیا سهار لمانځه ته نه سي پاڅېدلی. ان غرمه نژدې وي چې راپاڅي او ناولي مخونه خپلو کورونو خوا ته ورسې. بیا د جمعې په لمانځه کې په اول صف کې همدوی وي»

لمونځ چې مو وکړ، ملا امام موعظه شروع کړه. د جهاد په باب یې خواتونه تلاوت کړل. بیا یې خو حدیثونه هم بیان کړل، ویې ویل چې د حزب اسلامي د یوه کس وژل، د شوریانو د درېو تنو د وژلو اجر لري؛ ځکه چې حزبیان کافران دي. هغه ډېرې خبرې وکړې. ټول غلي ناست وو.

ما وویل: ملا صاحب حزبیان خو زموږ ستاسې مجاهد برادران دي. پر مسلمان باندې د کفر فتوا ښه ده؟

هغه راته نېغ وکتل. تورکي مې لاس ټينګ کړ چې غلی سه ملا وويل: هغوی باغيان دي. د اسلامي حکومت امر نه مني. د اولوالامر نه يې بغاوت کړې. *عطيو الله و عطيو رسول و من الامر منکم* د باغيانو وژل روا دي.

ما نور څه ونه ويل. چې راووتو تورکي راته کيسه وکړه چې: «د حزب ملايان هم حرکت والا کافران بولي. دواړه وايي چې د بلې ډلې وژل روا دي.»

عجيبه خبرې مې اورېدلې. پلانکي قومندان د پلاني لور په زوره وکړه. بل قومندان د شپې د يوه سړي کور ته ورولوېد، د هغه بنایسته زوی يې په زوره بوت. اکثر و خلکو به خپل تنکي زامن چې يو څه ښکلي به وو، د نجونو په شان په پرده کښې ساتل. ځينو خو خپل زامن، تر هغو چې ډيرې يې کېدې، د خپلو هغو خپلوانو کره استول چې کورونه به يې د دوی تر کورونو يو څه امن وو. په دې يوه هفته کښې مې داسې شيان وليدل او واورېدل چې کلی کور راباندې وغمېدل. ادې هم لکه چې په ما پسې مريضه سوې وه، زما په ورتګ رکه روغه سوه. ډېر مې ورته وويل چې د کوټې ډاکترانو ته به دې بوځم. ويې ويل چې يه اوس ښه يم.

بېرته کوټې ته لاړم. سبقانو ته مې چندانې زړه نه کېده. هر وخت به په دې چورت کې وم چې ولې زموږ مجاهدينو د خداي او رسول لاره پرې ايښې ده. ولې يې ځانونه په گناهونو ککړ کړي دي. يو څو مياشتې چې تېرې سوې، د طالبانو تحريک جوړ سو. زموږ د مدرسې ځينې طالبان هم په تحريک کښې وو. هغوی راته کيسې

کولې چې څنگه یې د لارو د غلو پاتکان لرې کړې دي. له قومندانانو څخه یې وسلې راټولې کړي او په کندهار کښې یې شریعت جاري کړی. د هلکانو گډول، سروډ، د کرکانو او د سپیو جنگول، قمار، ټول غیر شرعي کارونه یې بند کړي دي. زه څو وارې ورغلم چې ما هم جهاد ته ولېږي چې مفسد ټوپکیان له وطنه وشرم؛ خو مشرانو ویل چې ستا ږیره لانه ده غټه سوې. ما به تر هر او داسه وروسته په هېنداره کښې د خپلې ږیرې نوي راوتلي نري تارونه په خوند سره کتل. زړه مې غوښت چې ږیره مې ژر گڼه سي، اوږده سي او مخ مې پټه کړي چې زه هم جهاد ته ولاړ سم او هغه بې شرمۍ ختمې کړم چې په خپل کلي کښې مې لیدلې وې.

هره ورځ به د طالبانو د فتوحاتو نوي خبرونه راتلل. ماشالله د زمريانو غوندي جنگېدل. لکه د رسول اکرم په وخت کې به چې ملايکو د مجاهدينو مرستې ورتلل، هماغسې له طالبانو سره هم الهي نصرت مل و. هر چېرته به چې ولاړل، خلکو به ورته ډوډۍ کوله. خلک خوشحاله وو چې د غلو او مفسدو ټوپکیانو له شره خلاصېدل. طالبانو په څلورو میاشتو کې کندهار، هلمند، روزگان، زابل، میدان او غزنی فتح کړل، د خوست او پکتیا مشرانو په خپله ورپسې ورغلل چې راځئ. څومره به خوشحالیږم چې دا خبرونه مې اورېدل.

دوه کاله مې بې غمه خپل سبقان وویل چې کابل هم فتح سو او اسلامي امارت قایم سو. زموږ د مدرسې ډېر طالب العلمان د تحریک انډیوالان وو. هر چا به چې د مولوي

نعماني صاحب خبرې واورېدې، خامخا به جهاد ته تلل. مولوي سمیع الحق نعماني صاحب زموږ استاد و، پر ما او عبدالهادي ډېر مهربان و. هغه پر ګردو مهربان و. زبردست عالم و. په تقرير کښې بيخي بې جوړه. موږ به اکثره وخت د مازديګر او ماښام د لمونځونو تر منځ په هغه راټولېدو، د هغه خبرو ته به مو غوږ نيوه. نعماني صاحب پخوا د پنجاب په يوه لويه مدرسه کښې مدرس پاتې سوی و؛ خو اوس راغلی و چې افغان طالب العلمانو ته تدريس وکړي.

هغه ويل: افغانان ډېر غيرتي خلق دي؛ د همدې د پاره خو ما د پنجاب لويه مدرسه پرېخوډه، دلته کوټې ته رالم چې د افغان بچو له خدمت او کم.

هم د هغه خبرو راته خوند راکاوه او هم يې لهجه مولوي صاحب د سوات و. د ((نسته)) پر ځای به يې ((نيشتې)) ويل. دا يې عادت و چې د خبرو پر مهال په خپله ګڼه مۍ وريځې ډيره کښې يو ځل ښۍ او بيا چپه خوا ګوتې تېرې کړي. ما ښځورتنه نه سو کتلاي. شنې سترګې يې خورا اثرناکې وې. سپين پراخ تندي او سره او سپين غومبرو ته به يې چې هر چا وکتل، ويل به يې چې مولوي صاحب نوراني سپری دی. نورو استادانو بحث ورسره نه سو کولای. دی په استدلال او په خبرو کښې بې ساری و. د هغه کالي او دستار مې هېڅ کله خیرن نه وو ليدلي. غير له سپين رنگه يې بل رنگ کالي نه اغوستل. يو خوږ عطر به يې هر وخت استعمالوه چې بوی يې د سنځلو د ګلو په څېر نرم و. ځينو نورو استادانو به هم عطرونه استعمالول؛ خو د هغوی

عطرونو تېز بوی درلود او د سړي نفس یې ورتنگاوه. پر ما او عبدالهادي د نعماني صاحب خاص نظرو. کله کله به یې موږ ته اوراد او وظیفې راکولې. موږ دواړو به هم د هغه درسونه په دقت زده کول.

په دې دوو کلونو کښې افغانستان ته تگ راتگ زیات سوی و. په میاشت کښې به خامخایو چا د کلي حال رارساوه. د طالبانو درېیم کال لانه و شروع چې یوه کلیوال خبر راکړ چې د مور ناروغي زیاته سوې ده. بیا کلي ته ولاړم. دا ځل چې له سرحد و اوښتم. د سرحدي پاتک پر سرد طالبانو سپین بیرغ رپېده. د پخوانو پاتکیانو غلا او شکول مې راياد سول چې پر خلکو به یې خومره ظلمونه کول؛ خو دا ځل چې تلاشی ته یې ودرولو، یو تورې لنگوتې والا ځوان مو ترته راوخت. د سنت په طریقه یې ښه پوره سلام و اچاوه: «السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته» بیا یې وویل: ستړي مه سئ، پر لاره خو به مو څه تکلیف نه وي لیدلی؟ تر تلاشی وروسته یې ښه په عزت رخصت کړو.

دې کارنو داسې خوند راکړی و چې بېواکه مې په لوړنځ وویل، دوا دې سه ملا عمر صاحب له دې اسلامي امارت سره. له بولدکه تر کجکي پورې مې بل پاتک ونه لید؛ خو لاره هماغسې خرابه وه.

په کندهار کې مویو کلیوال راسره ملگری سو، هغه د اکا انډیوال و. د کلي کیسه یې وکړه چې جنگ جگړې یو مخ ورکې سوې دي. بدعتونه او نارواوې ختمې

دې مفسد جهادي قوماندانان گرده تښتېدلي دي او په کلي کې شريعت جاري دی. کجکي کلي ته چې ورسېدو، کليوال راته وويل: راځه چې همدلته کښته سو. له سينده چې پورې ووځو، بيا کلي ته دومره لاره نه پاتېږي. ها خوا ته بيا موټر پيدا کېږي چې تر کلي په کښې لاړ سو.

سيند ته نژدې کښته سو. د هلمند سيند مې داسې له نژدې نه وليدلای. تېر ځل چې د کجکي په بازار ولاړم، د پله له سره مې سيند ليدلای و؛ خو اوس يې په خنده کې گرځېدم. سل يو نيم سل گزه سورور سيند، له هغې غاړې تر دې غاړې پورې يو ټينگ کېبل دوه - دوه نيم گزه غځېدلی و. د يوه بس په اندازه اوسپنيزه بېړۍ له پورې غاړې را روانه سوه. شل - دېرش کسان په کښې ناست وو. حيران وم چې دا څنگه چلېږي. چې نوکي رانژدې سوه، ومې ليدل چې جاله وان په غبرگو لاسونو کېبل ټينگ نيسي او مخې ته زور کوي، ورسره بېړۍ مخته خوځېږي. چې ښه رانژدې سوه رانېکاره سول چې د بېړۍ په منځ کې يوه لوړه مټه ولاړه ده او د مټې پر سر کړۍ. کېبل د کړۍ په منځ کې تېره سوې وه. جاله وان چې د کړۍ له دې خوا نه کېبل ټينگاوه، کړۍ په کېبل باندې ښو بیدله او بېړۍ يې مخې ته راځکوله. د سيند په غاړه کې د ماهيانو مې بوی لټېده. ځوانو هلکانو د کبانو سطلونه په لاسونو کې نارې وهلې، تازه ماهيان، تازه ماهيان.

بېړۍ د لرگيو تختو سره چې د سيند په غاړه کې لکه هوايي پل لگېدلې وې،
ودرېده. خلک ورنه کښته سول او موږ وروختو. دا مې اول ځل و چې په بېړۍ سپرېدم.
وېرېدم. د بېړۍ اوسپنې نرۍ وې. تل يې په څو ځايونو کې درزونه لرل. بېړۍ چې
حرکت وکړ، له درزونو څخه يې اوبه راپورته سوې او وار په وار سره زياتېدې. پښې
مې د بېړۍ په تل کې د اوسپنيز چوکاټ پر سر کېښودې چې بوټونه مې لاندې نه سي.
جاله وان ته مې وويل: بابا، چې ډوب مو نه کې.

و موسېد: په توکل د خداى به دې صحيح سلامت پورې باسم.

د اوبو څپو به بېړۍ کښته خوا پورې واهه؛ خو جاله وان به کېدل ټينگ کړ او
بېړۍ به يې بېرته سيده کړه. هم وېرېدم او هم يې خوند را کړى و.

له بېړۍ چې کښته سو، يو يو لس زريز نوټ مو جاله وان ته ورکړ.

لمر نېغ ولاړ و چې کور ته ورسېدم. ادې خورا ډنگره او بې سپکه سوې وه.
رنگ يې داسې الوتې و لکه ټوکر چې ډېره موده دې لمر ته غوړولای وي. ما ته يې
همدومره وويل چې زنانه تکليف لري. د سيمې پر ډاکترانو او اخوندزاده گانو
گرځېدلې وه؛ خو علاج يې نه و سول. چا ورته ويلي وو چې اپرېشن غواړي.

بېگامه مې اکا ته وويل چې ادې به کوټې ته بوځم.

هغه وويل: دومره پيسې به له کومه کې، پر اپرېشن خو ډېرې پيسې لگېږي.

- يو څه به ته راکې، څه به زه په کوټه کېنې پورکم.

- زه خواو غانی لا ولله که لرم.

چورت مې خراب سو. بله ورځ مې د پلار د اکا زوی ته کیسه وکړه. هغه وویل چې وروره له اکا څخه دې خپل حق وغواړه. دا دومره کلونه چې دې ځمکه ورته پریښې وه، لږه گټه خويې نه ده کړې. پوهېږې چې هر کال څومره تریاک کوي؟ یاره لس منه خو یې دا سړکال ټول کړي.

د هغه خبره راته لکه د اختر زېږی و. بیگاه مې اکا ته د حق خبره وکړه. هغه راته وموسېد، ویې ویل: وراره گله دومره سبقان دې وویل؛ خو لکه چې ملا نه سوي.

تورکي کټ کټ وځنډل. د هغه د مورتور غومبري هم سره و خوځېدل، خوله یې جینگه سوه، ژپ مردار غاښونه یې رانېکاره سول.

ما تندي ورته تریو کړ. تورکي او تورې بلا ته مې وکتل. اکا ته مې وویل: په دې کښې نو د سبقانو څه کار دی. خپل حق مې دی.

هغه ولاړ سو. څادر یې وغواړه. ویې ویل: ته لا کوچنی یې، پر دې خبرو دې سر نه خلاصېږي. ما سره دې حق نسته. که نې منې ورسه له حاجي مولوي څخه پوښتنه وکړه. دا ته او دا شریعت.

بې له دې چې زما ځواب واوري، ژر یې لمانځه ته نیت وکړ.

ما وویل: که لوی یم، که کوچنی، خپل حق درنه غواړم.

سبا سهار د حاجي مولوي صاحب کورته ولاړم. هغه زموږ د کلي ملا امام و.

کيسه چې مې ورته وکړه، هغه راڅخه پوښتنه وکړه: ستا پلار څه مهال شهيد سو؟

- زما نه يادېږي، ما بيخي ليدلی نه دی.

- نیکه دې څه وخت مې سو؟

- د اتو - نهو کالونو به وم چې نیکه مې سو.

- مطلب دا چې پلار دې تر خپل پلار د مخه مې سوی؟

ما سر وښور او ه: هو کي.

هغه په پسته ژبه وويل: ملا صاحب! اکا دې ريښتيا وايي. ستا حق نه کېږي.

- ولي؟

- بس همدا د ميراث حکم دی. که زوی تر خپل پلار مخکې ومري، ميراث نه

ورته رسېږي.

له کلي مې تمه وخته، توکل مې پر خداي وکړ. بله ورځ مې مور کوټې ته

بوته کمپ ته ورغلو د عبدالهادي دوی په کور کېنې مو واړول. د هغه مور زما له ادې

سره ډاکتر ته ولاړه. دوه زره کلدارې خو پر هغه ورځ په تستونو ولگېدې. ډاکتر وويل

چې پنځلس زره روپۍ يې د اپرېشن خرچه کيږي. دنيا راباندې غمېدلې وه. نه پوهېدم

چې څه وکړم. مدرسي ته ولاړم. ما بنام نژدې و. اودس مې وکړ. د مولوي نعماني

صاحب ښځه مې واورېد: عبدالستاره په خپرونه کله رالې؟

زه ولاړ سوم. د هغه لاس مې په غبرگولاسو ونيو او ښکل مې کړ.

هغه ترمت ونيوم، ويې ويل: رازه! مانزه ته لا وخت شتې سو منته به گپ شپ

سره ولگوو.

ورسره رهي سوم. مولوي صاحب وويل: هلکه سه چل دې؟ ولې خفه يې؟

- نه يم خپه.

- بچيه ما درته کتل، خي. خپه دې پينزه واري ووينزه. که خفه نه وي؛ نو ولې به

دې داسې کول هه؟ وايه سه چل دې؟

ما ورته د مورد مريضۍ كيسه وکړه. هغه راته خو اوراد راوښوول چې دا تر

هغې پورې تکراره چې زړه دې مطمئن سي. خدای مهربان دی هر څه به اسانه سي.

سبا سهار تر لمانځه وروسته زه په ذکر لگيا وم چې نعماني صاحب راغی. بيا

يې ترمت ونيوم او له ځان سره يې رهي کړم. په يوه گونبه ځای کښې يې شل زره

کلدارې په لاس کې راکړې، ويې ويل: شابه دا واله، د مور بي بي علاج دې پې وکړه.

- دومره پيسې به بيا زه له کومه پيدا کم چې بېرته يې درکم؟

- خدای لوی ذات دې. يو سبب به درله وکړي. او که وم نه شو؛ نو ما دربخلي بس

په مانزه کې راله دعا گانې کوه، همدا مې بس دي.

د مور اړيشن وسو. هغه جوړه سوه. تر اړيشن وروسته يوه هفته نوره هم د

عبدالهادي دوی په کور کښې پاته سوو. د ادې د اړېشن ټکونه چې يې واخيستل،

کلي ته ولاړو. دا ځل مې يوه شپه وکړه. پر سبا يې بېرته رهي سوم. زړه مې غوښتل چې
ژر مولوي صاحب وگورم. اوس نو هغه تر هر چا راته ډېر خپل ښکارېده. د هغه احسان
غوټ مات کړی وم.

څه موده پس ته مې له نعماني صاحب څخه پوښتنه وکړه چې دومره ډېرې
پيسې يې څنگه راکړې او له کومه يې کړې؟

هغه وويل: د الله تعالى دربار ډېر لوی دې. چې سه ورنه وغواړې درکوي يې؛
خو چې په اخلاص سره يې وغواړې. هماغه اوراد چې مې تا ته خودلي وو، پخپله مې
هم ورد کول. بس الله راسره مدد وکړ. که نه تاله خو پته شتې چې زما دومره تنخواه
نېشتې.

د هغه خبرو راته شک پيدا کړ چې دی ولي نه وي. رايا د مې سول چې يو
مازديگر ډېر خپه وم، له يوه انډيوال څخه مې نسوار واخيست. ما ښام نعماني صاحب
په غوږ کښې راته وويل: بچيه په نسوارو غم نه غلطېگي. د خدای ذکر وکه چې زړه له
دې سکون رايشي.

زه هېچا نه وم ليدلی چې نسوار مې واچاوه؛ نو مولوي صاحب څنگه خبر
سو؟ دا خبره مې له عبدالهادي سره شريکه کړه.

هغه هم راته خپله همداسې يوه كيسه وکړه، ويې ويل: يوه شپه احتلام سوی
وم. نيمه شپه پاڅېدم. حمام ته ولاړم. بايلر نه ولگېدلی. ما وې که اوس بايلر ولگوم،

خو چې اوبه تودېږي، نور طالبان به راوینښ سي، بیا به راباندې پوه سي؛ نو په یخو اوبو باندې مې غسل وکړ. زه هم هېچا نه وم لیدلی؛ خو سهار مولوي صاحب راته وویل: بچیه په شرع کې څه شرم. یخو اوبو سره مه لامبه چې بیمار نه شې.

له ځینو نورو هلکانو مو هم ورته کیسې اورېدلې وې. په زړه کښې مې د هغه مینه ورځ تر بلې زیاتېدلې. زه او عبدالهادي به چې یوازې سو؛ نو د ده پر صفاتو به مو خبرې کولې. عبدالهادي هم هغه ته ډېر احترام درلود.

یوه ورځ زموږ د مدرسې یو طالب العلم شهید سوی و. هغه د کوټې و خو په افغانستان کښې یې جهاد کاوه، په مزار شریف کې چا ویشتلې و. د هغه جنازه یې چې راوړه، موږ ورته ژړل. د نیکه تر مرگ وروسته دا اول ځل و چې جنازه مې لېده. د هغه مخ مې ولید. تک سپین، ان شونډې یې هم سپینې وې. ما گومان کاوه چې هغه بیده دی. زړه ته مې نه لوېده چې مړ به وي. کفن یې د ټټر په حصه کښې په وینو سور و. ما اورېدلي و چې د شهید وینه نه درېږي. سخته مې خوا بده وه. د گردو اندیوالانو له سترگو او ښکې روانې وې.

نعماني صاحب راغی. جنازه مو د دوی کلي ته یوړه. د جنازې لمونځ مو په نعماني صاحب پسې وکړ. شهید مو دفن کړ. مولوي صاحب مو عظه وکړه. د هغه خبرې مې هېڅ نه هېرېږي. ویل یې: ما اولیدل چې بعضي طلبا جاري. ما هم وجرل؛ خو د

شهيد دپاره مې نه دي جرلي. ما د زان د پاره وجرل چې الله پاک ولې زه شهيد نه کړم. د شهادت دغه غټه درجه يې ولې ما له رانه کړه.

هغه د دستار په شف باندې خپلې اوښکې پاکې کړې. نېغ يې ژړغونۍ و. ويې ويل: د اعلاي کلمه الله په لاره چې سوک شهيد کيځي، هغه مړ نه دې، هغه جوندې دې. که تاسو وپوښگئ چې هغه اوس سومره خوشاله دې؛ نو ټول به د خداي نه شهادت وغواړئ. اوس به ملايکو د هغه په قبر کې جنت له کړکۍ جوړ کړې وي. هغه به د جنت تماشه کوي او د الله شکرانه به ادا کوي چې دغه مقام يې ورله ورکړې. د ده په شهادت مه خپه کېځئ. دا د اويانو شفاعت کولای شي. دا به د اقاربو او علماوو او طالب العمانو شفاعت وکړي او خداي به يې د ده په شفاعت جنت له بوزي.

استاد د صحابه وو د جهاد کيسې وکړې چې څنگه به يې په اسلامي جذبه پر کفارو حملې کولې، په هره غزوه کېنې به خومره ملايکو د مجاهدينو مرستې ته راتلل. په دعا کېنې يې په وار وار ويل: يا الله ما له شهادت راکه. يا الله چې په بستر کې د بې غيرتۍ مرگ راله رانه کې.

ما او عبدالهادي به هروخت مولوی صاحب ته زارۍ کولې چې جهاد ته مو ولېږي؛ خو ده به ويل چې وخت به يې راسي.

وختونه گړندي تېرېدل. طالبانو ټول ځايونو فتح کړي وو، خلکو ويل په شمال کې يو څو کلي د شروفساد په ولکه کې ده نور ټول وطن کې د طالبانو امارت قايم دی. يوه ورځ نعماني صاحب راغی، ويې ويل: مبارک مو شه. گردو ورته حيران وکتل. ده وويل: د اسلام فدايانو احمد شاه مسعود دوزخ له ولېگل.

دا اول ځل و چې د فدايي کلمه مې واورېدله. استاده وويل چې فدايي هغه څوک دی چې د الله او اسلام په لاره کې سرقربانوي. ځان مرگ ته ورکوي خو د الله دين له مرگه بچ کوي.

مياشت به تېره وه که به نه وه چې د امريکې جنگ شروع سو. په مدرسه کې مو خورا زيات طالب العلمان راټول سوي وو چې کفارو مقابلې ته ورسې. نعماني صاحب دا ځل موږ ته هم اجازه راکړه چې جهاد ته ورسو. موږ ورغلو؛ خو طالبانو د کندهار په قول اردو کښې تم کړو. مشرانو راته وويل چې تاسې نابله ياست، همدلته پاتې سئ. درې هفتې په کندهار کښې پاتې سو؛ خو دوې شپې مو هم په يوه ځايگي کښې تېرې نه کړې. هره شپه به مو ځای بدلاوه چې د امريکايانو له بمبارۍ بچ سو. هماغه کور چې برابري به مو شپه په کښې تېره کړې وه، پر سبايې ويشتل کېده. حيران وو چې دا څه رقم سترگې لري چې موږ د ځمکې لاندې هم ليدلای سي. زمونږ ډېر انډيوالان همداسې په بمباريو شهيدان سول. موږ نورمان کاوه چې يو ځل دې

امريکايان پر ځمکه په لاس راسي، بيا به ورسره گورو. اخر ټول وتښتېدل. هر څوک په خپله مخه ولاړل. زه هم کلي ته ولاړم.

په کلي کښې خورا گډوډي جوړه وه. د طالبانو مشران تښتېدلي وو. بيا هماغه حرکتیان په ولسوالۍ کښې دېره وو؛ خو دا ځل د حزب اسلامي قومندانان نه وو چې ورسره دغږې ووهي. د حزب قومندانان ټول له طالبانو سره ولاړ وو چې اوس فراره سوي وو. د حرکت قومندانانو نوې کانې پيل کړې وې. د خلکو موټران به يې په زوره بيول چې دا موټر طالبانو درکړي. ان د خلکو ټېکټران او موټرگاټان (موټرسيکلونه) يې هم ولجه کول. زموږ د کلي له يوه سړي يې غويان هم بيولي وو. هر قومندان ځان ته بنديخانه درلوده، هر څوک يې چې بد اېسېدل، پکښې وابه يې چول. زيات کسان يې په ډېرو ډېولو معيوبان کړل. ډېر خلک يې بې پوښتنې، بې محکمې شهيدان کړل. په هېڅ شي يې صرفه نه کوله. څوک نه وو چې پوښتنه وکړي. په دې څو کلونو چې زه کلي ته نه وم تللی، ډېر شيان بدل سوي وو. کاريزونه اکثره وچ سوي وو. ډېرو کسانو خپل د انارو او انگورو باغونه نړولي وو چې ترياک پکښې وکړي. د اوبو لپاره يې برمې وهلې وې. دوی ورته بوړۍ ويله. څو ورځې چې تېرې سوې، بيا د هلکانو گډول او د کرکانو ساتل او جنگول پيل سول.

په کلي کښې يوازې په دې باندې خوښ وم چې له مور سره وم. که نه خو هره ورځ يې راباندې کال تېرېده. د خلکو نارواوې او بدعتونه د زغملو نه وو. نور خولا

پرېږده چې د تورې بلا پيغورونو بيخي په تنگ کړي وم. يوه ورځ چې کور ته ورغلم،

زما له ادې سره يې هسې کيسه پيل کړه: ها د شيرينو په زوی خبره سوي؟

مور مې وويل: نه څه پې سوي دي؟

په ملنډو يې وويل: نور نو څه وسي؟ مدرسه ته تللی و چې مولوی ځنې جوړ

سي؛ خو اوس لنډغر گرځي. د يوې اوغانۍ پيدام نه لري.

مور مې غلې وه.

هغې بيا وويل: د طالبانو هغه امر بالمعروف والا نه و چې د کرکانو په سر يې د

تورکي ورينستان خريپلي وو، هغه چارواکو نيولی. تورکی وايي مام زړه ورباندې يخ

کړ. ښه مې وډباوه.

بيا يې کټ کټ وخنډل.

هغه پوهېدل چې دغه کيسې پر ما بدې لگېږي؛ خو له کسته به يې هر وخت

همدا سې کيسې کولې. ته واده د بي بي سي راډيو وه. له هرځايه، له هرڅه خبره وه.

په کور کېنې د هغې له لاسه وخت راباندې نه تېرېده او د باندې د خلکو چلند راباندې

غمېده.

د ژمي دوې مياشتې چې تېرې سوي، د پوجيو (للون) وخت راوړسېد. ترياک

دې ورک سي له دومره خواری سره. پوجي نو داسې کېږي چې د ترياکو د بوټو له منځه

نور وانه للون کېږي. چېرته چې د ترياکو بوټي گڼ وي، کوچني او کمزوري دا يې

کښل کېږي او غټان يې پرېښوول کېږي. له هغه وخته چې د ترياکو بوټي د گوتې د يوه بند په برابر سي، ترڅو چې له لوېښته اوږي، پنځه- شپږ وارې پوځي کېږي. پوځيگر د سهار تر لمانځه وروسته پر دوو پښو ورته کښېښي، ان تر غرمې پورې همداسې اخته وي. بيا چې د غرمې ډوډۍ يې وخوره بېدېږي، پر دريو بجو راکښېښي. تر چايو او د ماسپښين تر لمانځه وروسته بيا تر ماښامه کار کوي. ياره خلک خپل اولاد دومره نه نازوي، څومره چې ترياک نازوي. په يو حساب خو دوی هم نه دي ملامت. که نور هر څه وکړي، د واټر پمپ د تېلو پيسې نه باسي. يوازې ترياک دي چې د دوی گوزاره پرې جوړه ده. د پوځيو په موسم کښې گرده خلک خپل زامن له مکتبو څخه اوباسي او پوځي ورباندي کوي. استادان هم ورته خوشاله وي، دوی هم بېغمه پر خپلو ځمکو کار کوي.

اکا مې هم خپله ځمکه کرلې وه او هم يې د بل سړي ځمکه په نيمايي نيولې وه. هغه سړي بورې نه درلوده. اکا به له خپلې بورې د هغه ځمکه اوبوله. د تېلو او موبلينو پيسې، تخم، کود هرڅه يې په نيمايي سره پرې کول او د ترياکو حاصل به هم نيم يوه او نيم بل اخيسته. اکا پخپله په کجکي بازار کښې خپل دوکان ته ته، تورکی يې هم بېوه؛ نو ماته يې وويل چې پر پوځيگرو وگرځم او د چايو او ډوډۍ غم يې وکړم. د پوځيو له غمه چې خلاص سو، د نېش وهلو وار راوړسېد. دا نو د ثورد منځ شپې وې. گرمۍ بيخي بلا کړې وه.

وروستی نېش چې خلاص سو، یو دوې هفتې وروسته د نېش وهلو وار راوړسېد. دا کار تر پوځیو هم سخت و. په مدرسه کې چې موږ ته یې نظامي ترینینګ راکاوه، یو رقم یې داسې و چې وسلې به مو په غاړه کې اچولې وي، په یوه لاس به مو د مېل له لرګین پوښه نیولی او بل لاس به پر ماشه ایښی و، د نورو انډیوالانو سره به څنګه په څنګه په یوه صف کې مخ ته روان وو او د غره په ډډه کې ایښې تختې به مو ویشتلې. دلته په پټیو کې نېشګر هماغسې تلل خو د وسلې پر ځای یې په لاسونو کې نېشونه وو. اته، نهه کسه نېشګر به سره خوا په خوا ودرېدل او د پټي له یوه سره به یې تر بل سره په تلو تلو کښې د تریاکو پر غوزو نېشونه وهل. د نېش او سپینیز کوچنیو غاښونو به د تریاک د غوزو په ډډو کې څلور پنځه موازې کرښې وایستې. شپه چې به تېره سوه، پر سبا یې بیا د همدې تریاکو شېدې په تریاکو کښې راټولولې. د تریاکو شیدې لکه موم ټینګې او په رنګ کې نسواري وي. د غوزې له هر نېشه د یوې یا دوو چټو په اندازه شیده راټوکېږي. تریاکۍ د کجکي پښان (اهنګران) جوړوي، دا کاشوغ ډوله او سپینیزې آلې دي چې یوه شونډه یې مقعره ده او د تریاکو د غوزې له محدبیت سره داسې جوخت برابرېږي چې د تریاکو شیده ضایع نه شي او ټوله په تریاکۍ کې ولوېږي. د تریاکۍ کوچنۍ لاستې د لرګیو وي. د نېشګرو په ملا پورې پلاستيکي ټیمونه تړلي او لکه بټوه (wallet) یې په خوا پورې څرېدلي وي. نېشګر هریو د پټي له یوه سره تر بل سره پورې همداسې مستقیم مخ په وړاندې روان وي او د

خپلې مخې له غوزو څخه شیده راټولوي. تریاکۍ چې ډکه سوه، هغه په تیمګي کې خالي کوي او له سره یې ډکوي. غرمه چې د ډوډۍ لپاره راځي، زه د ټولو نېشګرو تیمونه په یوه غټه پلاستیکي ډبکه کې خالي کوم.

د تریاکو ترڅه وږم له لاندې او سوځنده لمر له پاسه، د سړي سرداسې ګنګسوي، لکه نېشه چې یې کړې وي. ځوانان له نورو ولایتونو، ان له کابل او لغمانه هم د نېش په موسم کې زموږ سیمو ته راتلل. دوی ته مو په مزدوری کنبې پیسې نه ورکولې. هغوی به هم په حاصل کنبې پینځمه یا شپږمه برخه شریکان وو. عجیبه خلک وو، ټوله ورځ ستومانه کار او د شپې تریوولس-دولسو بجو پورې ورځې. دوی هم زموږ د کلیوالو چمونه زده کړي وو. حسابي توره د هریوه زده وه. دانو خورا سخته لوبه ده. د ګردو دوه پینځوس ورقو حساب به نیسې چې د کوم رنګ کومه ورځه تللې ده او کومه یې له چا سره پاته ده، که دې حساب غلط کړ؛ نو تاوان درځي. د پتاسو غابونه وو چې خالي کېدل به، د شنو چایو ترموزونه به یو په بل پسې تشېدل. زه حیران وم چې دوی ولې خپل وخت پر دې عبثو کارونو تېروي. د دوی حافظه دومره ښه وه چې د ګردو ورقو حساب یې په ذهن کنبې ساتلی سو؛ نو که سبقان یې ویلي وای، هرڅه به یې څومره ښه زده سوي وو.

تریاکو یو بل غم جوړ کړی و. مقتدیانو به خپلو امامانو ته په زکات او سرسایه کنبې تریاک ورکول؛ نو ځکه امامتې خورا ډېرې سوې وې. پخوا به که په یوه

لوی کلي کښې یو جومات و، اوس پینځو شپږو ته رسېدلي وو. ورسره نشه یان هم زیات سوي وو. د چرسو څکول خو نوره معمولي کیسه وه. هر مازیگرد دوکانو مخې ته چرسیان راټولېدل او سگړتیا به یې لگول. په هر کور کښې د تریاکو کڅوړې هر ځای پرته وې. کله خو به ځینو هلکانو چې له مور او پلار سره به یې لانجه کړې وه، د ځان وژلو په نیت به یې دومره تریاک وخورل چې بېسده به کلینیکو ته وړل کېدل. یوه ورځ د ده بابا کلینیک ته ورغلی وم، هورې یو کابلي ډاکتر کار کاوه. دغسې یو خام هلک یې له موټره راکښته کړ او دوو کسانو په لاسونو باندې غځولی، ډاکتر ته یو وړ. گرمي ډېره وه، ډاکتر په برنډه کې ناست و. هلک یې په برنډه کې پرکته باندې واچاوه. هغه لکه مړی بې دمه و. ما وې بیخي ساه په کې نسته.

ډاکتر یې سترگې وکتلې. پوښتنه یې وکړه چې څه ورېښه ده؟ د هلک پلار وویل: دې پدرنالت، تریاک خوړلي دي.

ډاکتر ورته د سیروم کڅوړه چالانه کړه. د بل لاس په رڼ کې یې لس دوولس پیچکاریانې سر په سر ولگولې، ته وایي چکاری نه وې، کوډې وې. بس په څو شېبو کې هلک سترگې وغړولې. په مدرسه کې مو استاد هروخت ویل چې په دنیا کې دوه علمونه دي یو د ادیان او بل د ابدان ابدان همدغه ډاکتر یې ته وایي. استاد به ویل چې دا نور شیان چې دي، دا انجینیري او نور کارونه دا علوم نه دي، فنون دي. علم یوازې د دین او د طب دی.

له چارواکو سره اکثره همدا چرسیان، پوډریان او جوارگرولاږ وو. د دوی گزمې به چې پر هر چا پېښې سوي؛ نو تاوان به يې خامخا وراړاوه. کله چې امريکايان به ورسره راتلل؛ نو سم د سړي زامن به ځنې جوړ سول، څوک به يې نه ځورول؛ خو دلته بيا بل غم و. يو نه يو کس به يې خامخا امريکايانو ته په لاس ورکاوه چې دا القاعده دی. ځينې کسان خو يې ان گوانتانا مو ته استولي وو. د امريکايانو په ليدو ډېر ځورېدم. ځان راته بد اېسېد چې زه د سرکوزو په شان ورته گورم او دوی بې غمه گرځي.

په کلي کښې مې دويم کال هم همدا سې تېر سو. د ترياکو راتولول چې خلاص سول، بيا وزگار سوم. نور نو بيخي وخت نه راباندې تېرېده. له خلکو سره مې هم نه وه جوړه. هر مازديگر به د زاړه ښار غونډۍ ته تلم او د ماښام تر اذانه پورې به هورې کښېناستم. زوړ ښار زموږ د کلي په څنگ کښې و. دا د يوې لويې کلا پاتې شونې وې چې په منع کښې يې يوه نيغه غونډۍ ولاړه وه او چارچاپېره يې نږدې دېوالونه. هر دېوال يې پنځه شپږ سوه گزه به اوږد و. په هر گوټ کښې يې د نږدېلو برجونو نڅښې ښکارېدې. سپين ږيرو ويل چې دا د امير کروړ ښار و؛ ځکه خو يې زوړ ښار باله. دوی ويل چې ډېر کلونه ان زر کاله پخوا امير کروړ يو پاچا تېر سوی. داسې ښکارېدل چې پخوا به د دې غونډۍ پر ځای کومه کلا ولاړه وه؛ ځکه چې ځای ځای پکښې گچ او اومې خښتې ښکارېدلې. ځينو کسانو پکښې کيندنې کړې وې. خلکو ويل چې يو نيم

کس ته سره زړ او زاړه لوبښي په لاس ورغلي دي. يو مازديگر پر غونډۍ ناست وم چې د کاريز موغري د کلي يو ځوان راغی، زما خوا ته کښېناست. هغه ولي محمد نومېده. پلار يې امريکايانو په گوانتېنامو کښې بندي کړی و. کله کله به مې له هغه سره د زړه خواله کوله. هغه هم هر چا ته حال نه سو ويلاى؛ نو ځکه به ما ته راته. ولي محمد راته وويل:

— شريکه دې شين سترگو ته دې پام دى؟

ما وويل: هوکې، ښه يې وينم؛ خو څه وکړو؟ څه مو له لاسه نه دي پوره.

— په دهرات کښې طالبان سره راغونډ سوي دي.

— نو ته څه وايي چې هورې ولاړ سو؟

— شريکه، زما خو ورته سودا ده چې ولاړ سم.

— کليوالو ته به څه وايو؟

— په کلي کښې به ووايو چې موږ د بلې ناوې دايرې ته ځو چې سبقان ووايو.

بله هفته دواړه د دهرات خوا ته وخوځېدو.

مور ته مې په پټه وويل چې زه بېرته کوټې ته خپلې مدرسې ته ځم؛ خو چې

نورو ته حال ونه وايي.

د دهرات په غرونو کښې له طالبانو سره يوځای سو. هغوى به له ولي محمد

سره له پخوا پېژندل، ځکه خو ښه ټينگ روغبړ يې ورسره وکړ. خو ورځې يې راته د

راکت او ثقیل د استعمال تېرېنګ راکټ. د لاسي بمونو او د ټانک ضد ماینونو په چم
 یې هم بلد کړو. ما د وسلو استعمال ژر زده کړ. ولي محمد هم بد نه و؛ خو هغه یوڅه
 ډارن و. پر دویمه هفته خبر راغی چې د امریکایانو قواوې پر دې لاره تېرېږي. موږ
 ورته ځانونه تیار کړل. په یوه دره کښې په کمین ورته کښېناستو. دا نو یوه تنګه دره وه
 چې د هسکو تورو غرونو په منځ کښې لکه لوی ښامار اوږده غځېدلې وه. درې په بر
 سر کښې څو لارې لرلې؛ خو دا بل سړي یوه لاره درلوده چې د بنسټې ته وتله. لاندې
 نرۍ لاره او په خوا کښې یې سیند و. موږ د درې په همدې سر په یوه پېچومي کښې
 دوه ځایه د ټانک ضد ریموټ والا ماینونه ښخ کړل. د ماین په فیوز پورې مو دوه مزي
 وتړل. مزي بیا په یوه ټیکلي پورې تړل سوي وو. له ټیکلي څخه دوه نور مزي یوې اویا
 امپیرې بترۍ ته ورغلي وو. بترۍ مو هم د ماین تر څنګ ښخه کړه. د ماین پر برابر د
 غره یوه ډبره مو په سره رنګ باندې په نښه کړه. مخامخ د درې په بله ډډه کښې یو عرب
 مجاهد زموږ له څوانډیوالانو سره پټ سوی و. ریموټ د عرب مجاهد په لاس کښې
 و. هغه زموږ انډیوالانو ته د ریموټ استعمال ورزده کاوه. موږ ته یې په تېرینګ کښې
 رابښوولي وو چې څنګه د کفارو اول موټر، سړې ډبرې ته ورسېد، باید د ریموټ تنۍ
 کښېکارو.

د درې په دواړو خواوو کښې زموږ یو-یونیم سل مېړونه پټ وو. له ما سره
 راکټ و. د سهار لمونځونه چې مو وکړل، په مورچو کښې کښېناستو. لمر نوی د غره

پر سر ختلی و چې د امریکایانو د موټرو غره‌هار مو واورېد. زړه مې ټوپونه وهل. خورا خوشاله وم چې نن مې د جهاد ارمان پوره کېده. شېبه وروسته د هغوی اول ټانک زما له مخې تېر سو. زه د غره پر سرد یوې ډبرې شاته پټ وم. موږ ته مشرانو ویلي وو چې څنگه د امریکانو پر اول موټر ماین پټاو سو، تاسې به ډزې پیلوئ. د کتار په سر کښې دوه څر امریکایي ټانکونه روان وو. ورپسې پنځه - شپږ برگ رېنجر موټران تېر سول. په دې وخت کې ماین پټاو سو.

د الله اکبر نارې پورته سوې. ما د راکټ دوربین په یوه رېنجر وربرابر کړ، ډز مې وکړ. گږ سو، سرې لمبې پورته سوې. د رېنجر منځ مې ویشتلې و. ژر مې بل راکټ ورته برابر کړ. ورپسې موټر مې هم وویشت. زموږ انډیوالانو د ثقیل ضربې کولې. له لاندې د امریکایانو بو غارې پورته وې. د هغوې مرمۍ زموږ شاوخوا ته پر ډبرو مښتې. پوه نه سوم چې څونه وخت مو سره وډزول؛ خو یو وخت مو پام سو چې د هغوی له خوا مرمۍ نه راځي. د تکبیر په نارو ورشپوه سوو. له هغو موټرانو چې ما ویشتلې وو، د څړو لوگیو په منځ کښې لا د اور کوچنۍ لمبې ولاړېدې. ښه ورنژدې سوم. د اول موټر په منځ کښې پینځه کسه وطني امریکایان (افغاني عسکر) سوځېدلي وو، تک تور سکاره ځنې پاتې وو. د دویم رېنجر د مخ باند او انجن یو مخ وېلي سوي وو. په سیټ کښې یې یوازې د یوه کس دواړه لینګي پر سوځېدلي چوکۍ پاتې وو، نور بدن یې د موټر له خلاصې دروازې د باندې ځوړند و. د موټرانو په دوړاو خواو او د سیند

په خنده کښې بلا ډېر مړي پراته وو. نور انډیولان مې پر مړيو گرځېدل او وسلې يې راتولولې؛ خو ما سيل کاوه. يو چا نغ وکړ:

هلې دلته راسئ. دی خولا ژوندی دی.

په منډه د کتار پای سرته ولاړو. يو امريکايي پر اړخ پروت و. خپله پښه يې ټينگه نيولې وه، بو غاړې يې وهلې. يوه پايشه يې له وړانه تر پونډې پورې په وينو سره وه. زموږ يو مشر راوړسېد. امريکايي يې پر مخې پرې ايست. د خپل واسکټ له جيبه يې چارې راوايستې. د هغه د وسپنيزې خولۍ تسمه يې غوڅه کړه. خولۍ يې ايسته سيند ته گوزار کړه. د عسکر پر شا باندې يې خپله چپه پښه کښېښووه. د چپ لاس دوې گوتې يې د امريکايي په سترگو کښې ورومنډې. د هغه چيغې پورته سوې. نورې گوتې يې د عسکر په تندي او سر کښې ټينگې کړې او سريې پورته خواراقت کړې.

امريکايي ژړل. چيغې يې وهلې. په خپله ژبه يې څه ويل؛ خو موږ پرې نه پوهيدلو.

مشر مو الله اکبر وويل، د هغه پر ستوني يې چارې تېره کړې. وينې دارې وهلې. مشر د هغه سربېخي غوڅ کړ. بيا يې پرې شوی سر تر وينستو ونيو. پورته يې کړ. پر مخ باندې يې نارې ورتو کړې. ما نور ورته نه سو کتلاي. بوږنېدلی وم. ځای پر ځای کېناستم سر مې پر زنگنو کېښود، سترگې مې پټې کړې وې خو د مړي غوڅ سوی سر

مې هره شېبه سترگو ته درېده. يوه ورځ مې اکا په انگړ کې چرگ حلالاوه او ما ورته کتل. يوه پښه يې د چرگ پر وزرونو اېښې وه او بله يې د هغه پر پښې. چې د چرگ سر يې ورپرې کړ، خپلې پښې يې لرې کړې او چرگ يې خوشې کړ. هغه په شتنکو پيل وکړ، پورته پورته به غورځېده او له هر وار غورځېدو سره به يې له غاړې وينې دارې کولې. ما په هغه شپه د چرگ غوښه ونه شوه خوړلای. چې غوښې ته به مې کتل، د چرگ شتنکې به رايا د بدلې. نژدې وه خوا مې وگرځي.

يوه انډيوال مو پاس له غره څخه چيغه کړه: هلې چې طيارې راغلي. ځانونه

پټه کړئ.

مخ په بره مې منډه کړه. يوې سوږې ته ورسېدم. پکښې ورننوتم. شېبه نه وه تېره چې گړزهار سو. داسې درنې چاودنې و سوې چې غريې له غره سره وښوراوه. د سوږې له چته څو ډبرې راخطا سوې. سوږه له دوږو ډکه سوه. ما ويل اوس به غر راباندې چپه سي. پوزه مې په لونگۍ پټه کړې وه چې له دوږو بچ سم. دوږې چې لږې کېناستي، ورو ورو د سوږې خولې ته ولاړم، په احتياط سره مې د باندې وايست چې تازه هوا تنفس کړم. د درې پر سر دوې چورلکې گرځېدې، يو دم راباندې ډزې و سوې. د شاوخوا له ډبرو وړې توتې د باروتو له بوی سره په هوا شوې. ژردننه لاړم او د سوږې په بر سر کې پټ سوم. چې گړزهار چوپ سوراو وتم. امريکايانو خپل موټران په بمونو ویشتلې وو. له گردو موټرانو څخه تور دودونه پورته وو. زمونږ ځينې انډيولان

هم په بمونو او مرميو لگېدلي وو. څوک شهيدان او څوک ټپيان سوي وو. د امريکايانو مړي تري تم سوي وو؛ خو د وطني امريکايانو جسدونه هماغسې پراته وو.

په کليو کښې د امريکايانو جاسوسان زيات وو. مشرانو راته وويل چې اوس به خامخا ډېره قوا را پسې راسي او کور په کور تلاشي به وکړي؛ نو ټول به سره خواره سو. چې بل عمليات مو کاوه، بيا به خبر درکړو.

يوه پنجابي ډاکټر زموږ د ټپيانو زخمونه وروترل؛ خو د پېنځو کسانو ټپونه ژور وو. مشرانو ما ته وويل چې ته خو په کوټه کښې بلد يې؛ نو ته به له څو نورو انډيوالانو سره دغه ټپيان کوټې ته ورسوي. ټپيان مو په دوو ډاټسنو کښې واچول، روان سو. يو څه مزل مو کړی و چې د تور سرو ژړا و فريادونه مو واورېدل. لږ وړاندې مې پر لاره د يوه ماشوم تور پلاستيکي بوټ ولېد. موټر مو ودراره، زه ورکښته سوم. يوه ډنگره توره پښه په بوټ کښې وه. پښه تر زنگانه لاندې غوڅه وه. د دوو هلوکو سپين سرونه د پلو په منځ کښې ښکارېدل. ټوله پښه او د بوټ يوه څنډه په تور بخونو سرو وينو لړلې وه. نوکي بره د غره په لمن کښې څو مېړو او وزو بوغاري کولې، ها خوا دې خوا يې ترهېدلې منډې وهلې. زه وروختم. هورې د لس دولسو کالو ماشوم ټوک ټوک پروت و. کالي يې داسې پرې پرې وو چې ته و اچا به په چرې پرې کړي وي. سر او مخ يې گرده سوځېدلي وو. گرد سره د پېژندلو نه و. سترگې يې راوتلې وې. د

سترگو ژورغالي يې داسې ښکارېدې لکه په تناره کښې چې سرې سکروټې پرتې وي. گرده بدن يې زخمي زخمي وو. د غوڅې پښې له ټپه يې ټينگه تور بخونه وينه د ژېړو وښو پر سر نړۍ لاره جوړه کړې وه. ښايي له ماشوم سره به د خپلو مېړو د لوږې غم و؛ ځکه خو يې ترې واښه په خپلو وينو اوبه کړې وو؛ خو واښه خونخواړه نه وو، وينه يې نه وه ځېښلې. څو گامه بره ډېرې داسې سوځېدلې وې چې لاهم تاو ځنې لټېده.

شاوخوا ته د څو مېړو او وزو مړي پراته وو. د هلک مړی مو په موټر کښې واچاوه. د درې په سر کښې د لس پينځه لسو کورونو يو کوچنی کلی و. امريکايانو پر دې کلي هم بمان غورځولي وو. شپږ اوه کوره يې خچ پچ کړې وو. تور سرې، کوچنيان او سپين ږيري يې گرد سره تر خارور لاندې کړي وو. د کوچنيانو او تور سرو بوغارو کلی په سراخيستی و. د نږدلو کورونو له منځه خړ دودونه لټېدل. کليوالو د خاورو په کوټو کښې خپل عزيزان لټول. د لوښو ټوټې او د نياليو نيم روغ نيم سوځېدلي ټوکران يې له خاورو راايستل. د کليوالو اروا هم په موږ نه وه خبره چې امريکايانو ته مولاره نيولې ده؛ خو دې بې غيرتانو داسې ظلم ورباندې کړی و. سخت درد راغلی و چې ډغرې موږ ورسره وهو؛ خو کسات يې له تور سرو اخلي. پر ځمکه ولله که رانه خلاص سي؛ خو څه وکړو اسمان ته مو لاس نه رسي.

زما خوا هغه امريکايي ته بده وه چې زموږ مشري سر غوڅاوه؛ خو د کليوالو حال چې مې ولېد، پوه سوم چې پر کفارو رحمېدل غلط دي. ما په ستلايت

ټېلفون کښې مشر ته خبر ورکړ چې د کلیوالو مرستې ته دې څوک راولېږي. د هلك مړی مو راکښته کړ. څو تنه کلیوال زموږ خوا ته راغلل. هر یوه له بل څخه پوښتنه کوله: څوک دی؟ و دې پېژانده؟

چا وویل: دا کالي خويي د گلالی دي.

بل یې هغه ته ټونگه ورکړه: غلی سه چې موري يې راغله. شېبه نه وه تېره چې یوه په عمر پخه ښځه راوړسېده. چې ښه رانژدې سوه، ويې پوښتل: دا څوک دی؟ ټول غلي وو.

هغې د خلکو په منځ کښې ځان ته لاره جوړه کړه، د مړي خوا ته کښېناسته، د هلك د څيرې لستونې له منځه يې د هغه مټ ته لاس يووړ. د تاويز بند يې په گوتو راکښ کړ، تاويز يې راوايست، يو دم يې چيغه کړه: وه خدايه! په خپل منځ باندې يې د خپېړو باران جوړ کړ، نارې سوري يې پيل کړې: وه د گلالی پلاره! څه سوې؟ هله چې بوره يې کړم. وه خدايه، وه سړيه چېرته يې ځان راوړسوه.

درگرده يې چيغې وهلې، په غبرگو لاسونو يې پر سر خاورې بادولې، وينسته يې شکول، د مړي پر ټټر يې سر لگاوه، بيا پورته کېده. د لیونیانو په شان يې څو گامه بره منډې وهلې، بېرته راگرځېده، بيا بلې خوا ته ځغسته، بېرته د مړي څنگ ته راتله.

خو نورې تور سرې راوړسېدې، هغه يې ټينگه کړه. ما نور ځان نه سوتينگولای. اوبښکې مې بې اختياره وبهېدې. مخ مې موټر خوا ته کړ. دلونگۍ په شف باندې مې اوبښکې پاکې کړې. موټر ته وختم. د لاس په اشاره مې موټروان پوه کړ چې حرکت دې وکړي. ترډېره ځنډه ټول غلې وو. په موټر کښې داسې چوپتيا وه، لکه په هديره کښې چې وي.

له انډيوالانو سره مې د غرو پر لارو دوه ورځې مزل وکړ، ايله چې کوټې ته ورسېدو. په کوټه کښې زموږ نور انډيوالان دېره وو. هغوی ټپيان يوه هسپتال ته يوړل. زه د مدرسې پر لور رهي سوم. چې څنگه مدرسې ته ورسېدم، پر عبدالهادي مې سترگې خوږې سوې.

د مولوي صاحب پوښتنه مې ځنې وکړه. هغه وويل چې مولوي صاحب ډېر يادولې. دواړه ورغلو. ما ورته د خپلې تورې کيسه وکړه.

مولوي صاحب پر اوږه وټپولوم، ويې ويل: زه پوهېدم چې ته به د ما ارمان پوره کيې. خدای دې اجر و نه درکي.

بيا مې پر کليوالو د امريکايانو د بيمارۍ کيسه ورته وکړه. د هغوی له سترگو اوبښکې روانې سوې.

تر څو ورځو پورې د مدرسې د انډيوالانو د پوښتنو له لاسه په عذاب وم: امريکايان څه ډول دي؟

د خنزير غوښه يې خوړله؟

برېښه يې مېرمنې ورسره وې؟

وايي چې دوی په ولاړو بولې کيې؟

په رښتيا امريکايان د قران په پاڼو کونه پاکيې؟

وايي امريکايان لکه شورويان موږو خورنه پېژني، له ټولو سره زنا کوي، دا

رښتيا ده؟

داسې پوښتنې يې کولې چې زه يې بېخي حيران کړی وم. ما وويل چې زه خو

د هغوی په منځ کښې نه وم چې په هرڅه يې خبر اوسم.

بله ورځ عبدالهادي وويل: اورېدلي مې دي چې چارواکي عيسويان سوي

دي، دا رښتيا ده؟

ما وويل: نور خو مې نه دي ليدلي؛ خو زموږ د کلي قومندان لالمنځ کاوه.

— وايي ټول شراب چښي؟

— ښځه (نه يم خبر). له شرابو يې خدای خبر؛ خو ټول چرسيان او پوځريان

ورسره ولاړ دي.

خو ورځې وروسته ما غوښتل چې بېرته له انډيوالانو سره د هراوت ته ولاړ

سم. د د هراوت په غذا کښې زموږ مشريو څه پيسې په لاس راکړې وې. بيا چې کوټې

ته راتلم شل زره کلداري يې د جېب خرڅ لپاره راکړې. د مولوي صاحب هغه پور مې نه

و پرې کړې چې د ادې د علاج لپاره يې راکړې و؛ نو ورغلم چې حسنه يې ورکړم او خدای پاماني ورسره وکړم. د مدرسې په انگړ کښې څو کسه طلبا تر مولوي صاحب راچاپېر وو. هغوی پوښتنې کولې او مولوي صاحب يې ځوابونه ويل. زه يې چې ولېدل، راولاړ سو. طلبا و ته يې وويل: شابه تاسې او د سونه وکئ، ما خام نيگدې دې. پخپله له عبدالهادي سره زما خوا ته راروان سو. ما ورته پيسې ونيولې. هغه راته حيران وکتل. موسکۍ سو. ويې ويل: دا چې شي دي؟

ما وويل: استاده! دا هغه پيسې دي چې تاسو زما د مور اړېشن ته راکړې وې.

پر اوږه يې لاس راکښېښوو. په خندا يې وويل: خه، خه، نو ته د همدې د پاره راغلې وې؟

— نه استاده، سبا له خيره زما انديوالان بېرته ځي. زما نيت و چې ورسره ولاړ سم. راغلم چې رخصت واخلم.

هغه د تسبو اړول بس کړل، ويې ويل: دغه راکټ او ټوپکې څو هر سوک چلوې شي. ته او عبدالهادي بل کار له جوړېږي.

ما وويل: پوهېږم، استاده تاسې غواړاست چې په مدرسه کښې پاته سم. سبقان مې شروع کم خو

— نه بچيه. نن سبا د تعليم نه جهاد ډېر اهم دې.

—زه هم جهاد ته ځم کنه.

سترگې يې زما له سترگو لرې کړې. د مدرسې د مينارې سر ته يې چې د
مازديگر لمر روښانه کړی و، وکتل. لويه ساه يې واخيسته، ويې ويل: تاسې بايد د
بمونو جوړول زده کړئ. زه به مو وزيرستان له بوزم. هلته به نور مجاهدين تېرېنگ
درکي. دا کار هر سوک نشي کواى. ما له پته شتې چې تاسې دواړه دا کار يادولې شې.
ما ورته کړه: استاد! عبدالهادي به درسره ولاړ سي؛ خو زه بېرته ځم. موږ به
نورې غزاگانې وکو.

زما خبرې يې راپرې کړې: بچيه! جنگ له مازغه پکار دي. خو هر سوک بيا
مازغه نه لري. په گولۍ باندې به يو کس ولې؛ خو ستا په يو بم باندې به شل پينزه
ويشت کسه کفار ختمیگي؛ نو ته پخپله ووايه کوم کار فايده مند دي؟

د ماخستن تر لمانځه وروسته مو هم تر دې پرناوخته پورې خبرې وکړې.
مولوي صاحب د اصحابو د جهاد د پرې کيسې وکړې. د حضرت سلمان فارس کيسه
يې وکړه چې د خندق په غزوه کېنې يې رسول الله (ص) ته د خندق د کيندلو مشوره
ورکړې وه او د عقل په مرسته يې قوي دښمن مات کړی و.

زه بې قانع کړم چې د هغه خبره ومنم. زه او عبدالهادي چې د خوب لپاره د هغه
له کوټې څخه وتلو، ما بيا ورته پيسې مخې ته کېښووې. مولوي صاحب وويل: سبا
د تانديوالان افغانستان له زي، د غسي دي؟

ما وویل: هو استاده !

— نو دغه پیسې ورکه چې د تا مور بی بی ته یې ورکي.

— استاده ! هغه به په پیسو څه وکي. دا تاسې واخلئ خپلو بچو ته یې ولېږئ.

هغه زما سر ښکل کړ. سترگې یې داسې وځلېدې، لکه تر ژړا د مخه چې د

سړي په سترگو کښې او ښکې ځلېږي.

ویې ویل: گوره عبدالستار جانه ! ته زما د زوی په شانتې یې. قسم دې چې د

زوی نه راله مخکې یې. واله دا پیسې دې مور بی بی له ولېږه. ما له د هغې دعا هر سه

دي.

د بابا تر مرگ وروسته دا اول ځل و چې پلرنۍ مینه مې محسوسه کړه. پر هغه

باندې رښتیا لکه اولاد گران وم. د هغه لاسونه مې ښکل کړل. هېڅ کله مې د چا په

لاسو نو کښې داسې گرمي نه وه لیدلې. گومان مې کاوه چې زړه مې ویلېږي. زړه مې

غوښتل چې چیغه وکړم، ټوپونه ووهم، والوځم. لکه یو دروند بار مې چې له اوږو

څخه لرې سوی وي، همداسې ځان راته سپک ښکارېده. زړه مې ویل چې دی انسان

دی که ملایک؟ له خدایه مې داسې موقع غوښته چې د استاد احسان ورادا کړم. که

نور څه مې په وس کې نه وي نو تر مرگه پورې به یې هره خبره ومنم، نافرمانی به یې نه

کوم.

سبا د سهار تر لمانځه وروسته د دهر اوت انديوالانوته ورغلم. پيسې مې
ورکړې. د کلي نوم او د اکا نوم مې هم وروښود چې پيسې ورورسوي. په نخښه کښې
مې د جيب د سمال چې ادې پکښې گلان گنډلي وو، ورکړ چې زما مور ته يې ورکړي.

دربيم خپرکی
د جنت په دروازه کې

په وزيرستان کې هر څه بل رقم وو. کله کله خپل وطن ته حيرانېږم. زموږ
 ښارونه پاڅه سرکان نه لري؛ خو په ميرانشاه کښې ان وړو کليو ته هم سرکان تېر سوي
 وو. زموږ کلي د کجکي بند ته ډېر نژدې پروت دی؛ خو برق مو نه درلود. ميرانشاه ته
 خدايزده له کوم ځايه راته؛ خو ان لرو درو ته هم د بجلي تارونه غځېدلي وو.

ميرانشاه سخت غيرتي خلک لري؛ خو يو کار يې پر ما ښه نه لگېږي. چې
 کليو ته ولاړ سې، ښځې او نارينه په ګډه په خپلو پټيو کښې کار کوي. پر ښځو باندې
 واښه شکوي، مال پيايي، ځينې خلک خو په ښځو باندې لو هم کوي. خو دوی بيا لکه
 د کوټې خلک نه دي چې خپلې ښځې بازار ته پرېږدي. په ستر کښې ښه ټينګ دي. هر
 څوک د ځان پاچا دی. ټوپک او برېت دوی ته د فرض و سنت حيثيت لري. هېڅوک
 بازار ته تش لاس نه ورځي. لکه د پخوانو خلکو کيسې چې بابا مې راته کولې، دوی
 هم هماغسې پرېتېر باندې د مرميو کتار تړي. کلاشينکوف ته دوی ماشين وايي او
 دومره يې ښکلي جوړوي، لکه ناوې چې سينګار کړې. دوه درې دانې ججوړې په شنه
 او سره رابرټېپ باندې سره خوا په خوا تړي. په ټوپکو پورې ځونډی، غمي او کوچنی
 هيندارې لگوي، لکه زموږ خلک چې رخچينې (خولی) سينګاروي، دوی هماغسې
 شوقي ټوپکې جوړوي. ته وا چې مېړانه به په برېت پورې وي. څومره چې د چا برېتونه
 غټ وي، هماغومره د خلکو ښه اېسېږي. برېتور مېړونه خپل برېتونه د شېشمو په تېل
 غوړوي؛ خو درېغه چې دا خلک ډيرې خړي. له ملا صاحبانو او سپين ډيرو پرته نور

څوک ډیره نه پرېږدي. که د ځوان پر مخ دې ډیره ولیده؛ نو پوه سه چې هغه د مدرسې طالب العلم دی. سپین ږيري بيا سر او ډیره دواړه په نکريزو سره کوي.

دلته د پاکستان حکومت نه چلېږي. يو پوليتيکل اجنټ چې يې بولي هغه سته، خو خدای خبر چې څه کوي او څه نه کوي. قانون د خلکو خپل قانون دی. هماغه جرگې دي، نرخ دی او رواج دی. دوی دښمني ته بدې وايي. داسې کس به پيدا نه کړې چې له چا سره يې بدې نه وي. بس هرڅوک چې پر خپل دښمن ورپېښ سو، ولي يې. داسې ورځ به نه وي چې د ميرانشاه په بازار کښې مړي ونه سي. خلک وايي چې دلته د ((کيپاټ)) په نوم يو خوستوال و، ۹۹ مړي يې کړي وو. خلکو له هغه څخه د مېړانې اتل جوړ کړی و. هر چا به يې په مزو مزو کيسه کوله چې پلانکی يې څنگه وواژه. وايي کله کله که څوک پر بېوزلو بريد وکړي او هغوی د بدل د اخیستلو نه وي؛ نو کيپاټ غليم ته خبر ورکوی چې د ده بدې زما سوه، ځان به رانه ساتې. بيا نو د هغه لاره څاري چې څنگه راگير کړ، ځای پر ځای ختموي. اوس هر چېرته چې د غيرت خبره کېږي؛ نو د کيپاټ نوم ضرور ورسره يادېږي.

په بازار کښې د وسلو ډېر دوکانونه سته. له تمانچې څخه رانيولې تر راکټ او ثقيله پورې، دوربينونه، مخابري، ان توپ او هاوان هم پکښې خرڅېږي. دلته هم خلک زموږ د مفسدو قوماندانانو په شان د هلکانو، کرکانو او د سازشوقيان دي. کس ته دوی پټه وايي، د کستونو سلامت مارکېټ لري. ځينې خدای ناترسه ځوانان

يې شراب هم چښي. خدای خبر چې له کومه يې پيدا کوي. خو ښه وو چې خو موده مخکې يو څو کسان يې د شراب په چښلو مردار سوي وو، اوس ورسره احتياط کوي. د حقانيه مدرسې يوه انډيوال مې چې دا کيسه يې کوله، ويې ويل چې يو ځل مولوی صاحب د شرابو دوه کارتنونه مدرسې ته راوړي وو. دلته يې بوتلونه نيم خالي کړل او يو بل رقم د اوبو په رنگ شى يې په کې واچاوه چې د لرگيو غوندې بوى يې و. بيا يې د بوتلونو سرونه په ماشين باندې داسې ټينگ کړل چې تا ويل هېڅ نه دي خلاص سوي. وايي مولوی صاحب بوتلونه يوړل او بيا دوه درې ورځې وروسته اواز ه سوه چې خلک په شرابو مردار سوي دي.

زمونږ مرکز د بازار په څنډه کښې حقانيه دارالعلوم دی. دغه مدرسه زموږ د کوټې د مدرسې په څېر د مرمرو په ډبرو نه ده پوښل سوې. د پوالونه يې له سميتي خښتو جوړ دي. پر غولي باندې يې پخې خښتې لگېدلي دي. د مدرسې ناظم پنجابى دى؛ خو پښتو يې زده ده، هغه هم داسې چې (ږ) او (ژ) يو شان تلفظ کوي او (ښ) لکه (ش) ادا کوي. په دې شپږو مياشتو کښې چې زه او عبدالهادي دلته يو، مولوي نعماني صاحب دوه ځله زموږ پوښتنې ته راغلى دى. دا ځل چې له خيريه راسي همدلته به پاته سي.

دلته هم ښه تکړه علما سته. موږ سبقان وايو او بمان جوړوو. د مدرسې شاته بل لوى سراى دى چې د ناظم له کوټې څخه لاره ورته تللې ده. د ناظم د کوټې له درگاه

سره پیره دار ناست وي، يوازې هغه کسان بل سرای ته ورپرېږدي چې مخصوص کارتونه لري. دغه سرای یوه لویه درگاه د سړک خوا ته هم لري. درگاه له خورا درنې او ډېلې او سپنې جوړه ده. کمزوری سړی یې په یوازې سر نه سي پورې کولای. دغه درگاه هم پیره دار لري او یوازې زموږ خپلو موټرانو ته د ننوتو اجازه ورکوي. په سرای کښې څو لوی لوی گودامونه سته. په هر گودام کښې درې څلور مازدا لاری، ځایېږي. د ټولو کوټو کونجیانې له ناظم سره وي. له مدرسې سره په لگېدلي دېوال پورې زموږ ورکشاپ پروت دی. د ورکشاپ په اوږدو کښې یو اوږد مېز ولاړ دی. شاوخوا ته په دېوالونو پورې وسپنيزې المارۍ لگېدلي دي. تروټیل، سي فور (C4)، ټي ان ټي، پټن PTEN، د بېرنگانو مردکي، د ټټارۍ مېخونه، رابر ټېپ، او څو ډوله نري او ډبل مزي په الماريو کښې جلا جلا ایښوول سوي دي.

موږ څو رقم بمان جوړوو. یو ټایمر والا بم دی. د دې بم فیوز په مزو باندې یوې گړۍ پورې تړل کېږي. گړۍ چې پر هر وخت برابر کړې، هماغه وخت د مزو دواړه سرونه سره لگېږي او فیوز چوي. د فیوز په چولو سره ټول بم پټاوېږي. زموږ انډیوالان معمولاً ټایمر بمان د غوړو په تیمانو یا په بخار د بگونو کښې ږدي، بیا یې د بایسېکل شاته او یا په رېږیو کښې ځای پر ځای کوي. دغه بم والا بایسېکل یا رېږۍ پر داسې لارو دروي چې د کفارو موټران پر تېرېږي.

تي ان ټي داسې باروت دي چې پټاو سي په ثانيه کښې ۹۵۰۰ متره واټن وهي. هر شی چې مخې ته یې ورسې، ټوټې ټوټې کوي یې. نورو باروتو ته که اوبه ورورسي، بیا سم کار نه کوي؛ خو پر دې باندې اوبه تاثیر نه لري.

پټن بیا تر ټي ان ټي لاسامي دي. دا په ثانيه کښې ۱۲۵۰۰ متره مزل کوي. د خپل خواو شا ټول شيان په چرو بدلوي. بيخي لکه گرنېټ (لاسي بم) چې هره ټوټه یې د گولۍ کار کوي، دا هم له هر شي څخه گولۍ جوړوي. تک سپين لکه واورې دي. چې په لاس کښې یې ټينگ کړې، لکه واوره سره غونجېږي. داسې ښه بلېږي چې شنې لمبې ځنې خېژي؛ خو دود نه لري.

مورډ فدايانو په واسکټونو او موټرانو کښې له همدې موادو کار اخلو. شپږ کيلو پټن د هر واسکټ په لاندېني وټ کښې گرد چاپېره هواروو. شاوخوا ته یې د واسکټ په بل وټ کښې د بېرنگ چرې او د ټټارۍ مېخونه اچوو. يو کوچنی فيوز د پټن په منځ کښې لگوو چې له دوو سرونو یې نري تارونه راوتلي دي. دغه تارونه په يوه بټن پورې نښلوو. هر وخت چې فدايي کفارو ته ورژدې سو، بټن کښېکاري، سم له واري فيوز پټاو کېږي او ورسره پټن چوي. په واسکټ کښې هر مېخ لکه مرمۍ الوزي او چې پر هر چا ولگېږي؛ نو کار یې ورسموي.

په موټرانو کښې هم له PTEN څخه کار اخلو. موټران يا له افغانستانه راځي يا يې همدلته رانيسو. د افغانستان نقلي پلېټونه راسره ډېر دي. ځينې غله له

افغانستانه د غلا موټران دلته راولي او له دې ځايه غلا کړي موټران هلته بيايي. زموږ کسان له هغوی څخه موټر رانيسي، پلېټونه يې البشوي او موږ يې د فدايانو د حملو لپاره برابرو. غله هم د پاکستان له مليشو سره لاره لري او هم د افغانستان له پوليسو سره، دواړه د پيسو سپي دي. غله چې يو څو روپۍ ورته ونيسي، هر څه تېروى سي. غله دغه فدايي موټران هر ځاى ته چې موږ وروښيو، بيايي؛ خو زموږ يو دوه کسه انډيوالان هم ورسره ځي چې بيا غداري ونه کړي.

موټر چې موږ ته راسي؛ نو زموږ مستري انډيوالان ورباندې لگېږي. سيټونه، سوېچېورډ، د دروازو پوښونه او ټولېکس يې خلاصوي. بيا موږ په درېو ځايونو کښې پټېږو. د موټروان تر سيټ لاندې، په ټولېکس کښې او تر سوېچېورډ لاندې. درې واړه ځايونه په نړيو مزو له يو بل سره نښلوو. شاوخوا ته يې تروټيل، گرنېټ، د ((بي ام يو)) گولۍ، د ((هاوان)) او ((ار پي جي)) مرمى او نور شيان هواره ېږو. د موټر د دروازو منځ هم په مېخونو ډکوو. فيوز د موټروان تر سيټ لاندې لگوو چې پخپله فدايي ټوټې ټوټې سي او پس له حملې د پېژندلو نه وي. پخوا به مو د فيوز مزي په يوه بل شي پورې نښلول چې په ريموټ باندې کار کوي؛ خو اوس امريکايان له خپلو موټرانو داسې يو شى خپروي چې گرد چاپېره په پېنځوس مترو کښې ريموټ کار نه کوي؛ نو اوس د فيوز مزي د سوېچېورډ له يوه سوېچ سره هم نښلوو. که ريموټ کار ونه کړي، فدايي به دغه سوېچ کښېکاري.

په وزيرستان کې مې شپږمه مياشت وه. ورځ راباندې کال تېرېده. عبدالهادي کور ته تللی و. هغه چې راسره و، گومان مې کاوه چې ټول خپلوان راسره دي؛ خو په دې ورځو کې پوهېدم چې يوازې يم. ادي مې ډېره يادېده. دلته له نورو مجاهدينو سره بلد سوی وم؛ خو هغسې مې له هېچا سره نه لگېده لکه له عبدالهادي سره چې لگېده.

عبدالهادي درې مياشتې مخکې کور ته ولاړ او بېرته رانغی. مولوي نعماني صاحب وويل چې هغه اوس مدرسه ته هم نه ورځي. پلار يې د کندهار په ښار کې خپل کور جوړ کړی او کډه يې وړې ده.

عبدالهادي پخپله ښه غيرتي ځوان و؛ خو پلار يې زما د تره په شان ټول عمر پر کور تېر کړی و. يوه ورځ يې هم د الله په نامه جهاد نه و کړی.

ما ويل مولوی صاحب به له عبدالهادي خپه وي چې ولې يې جهاد پرې ايښی؛ خوداسې نه و. نعماني صاحب وويل: ((د مور و پلار خدمت هم د جهاد اجر لري))

مولوی صاحب خورا لوی زړه لري؛ خو زه له عبدالهادي پر دې خپه وم چې يو رخصت يې هم رانه وانه خيست. ان يو ټېلفون يې هم راته ونه کړ. ما څو وارې له پي سي او څخه ورته زنګ ووايه؛ خو ټېلفون به يې هر ځل بند و. گومان کوم هغه وېرېده چې زه ورته ټينګ نه سم چې بېرته راسه؛ ځکه خو ټېلفون به يې هر وخت بند و.

په دې درېو میاشتو کښې چې عبدالهادي راڅخه تللی و، دومره ښه و چې مولوي صاحب دلې و. هغه هره جمعه کور ته ته دوي شپې يې تېرولې او بيا بېرته راته کله کله کوټې ته هم ته هورې يې ډېرې شپې کولې. تېر ځل چې کوټې ته تللی و، زموږ يو کليوال يې په مدرسه کښې ليدلی و. هغه ورته ويلې و چې زموږ د سيمې گردې ناوې طالبانو فتح کړي دي، يوازې د کجکي بازار د چارواکو په لاس کښې دی.

د نعماني صاحب په راتگ سره د طلباوو شمېر زيات سوی و. طلبا به دلته هم هماغسې پرې راټولېدل، لکه په کوټه کښې چې به راټولېدل. زما وخت اکثره په سبقانو تېرېده. په دې ورځو کښې مو فدايان بيخي لږ سوي وو؛ ځکه خو د بمانو او فدايي واسکتونو جوړولو ته دومره ضرورت نه وو.

يوه ورځ نعماني صاحب وانې ته بوتلم. دا د جنوبي وزيرستان مرکز دی. هلته يوه لويه مدرسه وه. د فدايانو تېرېنگ هم هورې کېده. موږ اکثره وخت واسکتونه دوی ته استول او يا فدايان تر تېرېنگ وروسته مېرانشاه ته راتلل او موږ به واسکتونه ورکول. د تېرېنگ خونې ته ننوتو. پنځه شپږ تنه فدايان ناست وو، ټي وي ته يې کتل. په ټي وي کښې يو سورمخى بيزو وزمه سړی چې توربخونه دريشي او سره نيکتايي يې اغوستې وه، د يوه قره قلي خولۍ والا تر څنگ ناست و. سورمخي ډيره او برېتونه خريلي وو، سرتور سر ناست و. د هغه بل پر تن بيا سپين کالي او شنه چپنه وه، مۍ وريجې ډيره او برېتونه يې همدومره وو، لکه لس شپې د مخه يې چې خريلي

وي. دوی د یوې لویې کوتې په بر سر کښې ناست وو. په دا بل سر کښې یې نور رنګ رنګ دریشۍ والا پر چوکیو ناست وو. په منځ کښې یوه دنگه غنم رنګه لغړه ښځه چې یوازې شرمگاه او تیونه یې پټ وو، نخښله نورو ورته چکچکې وهلې. د ښځې ژېر بخوني اوږده وینستان پر اوږو یې پراته وو او د هغې له تاوېدو سره په هوا کښې چورلېدل. په ملا پورې یې د ځلېلي ځوندیو او شرنگونو پټه تړلې وه، کونه یې چې ښوروله، د شرنگیو شرنگا به پورته سوه او د خلکو چکچکې او شور به یې پارول. هاغه هلک مې رایاد سو چې زموږ د کلي د قومندان په کور کښې نخښده. په ټي وي کښې چې سورمخی ښکاره سو، تېرېنګ والا په کوم بټن کښې گوته ووهله. تصویر همداسې ولاړ پاته سو. تېرېنګ والا له رنګه پنجابیانو غوندې و؛ خو پښتو یې ویله له فدايانو څخه یې وپوښتل: دا سوک دې؟

ټولو په یوه ښځه وویل: دا لوی شیطان، بوش دی.

هغه بیا وپوښتل: دا بل یې سوک دې؟

بیا ټولو د تجوید د شاگردانو په شان یو ځایي وویل: مرتد کرزی.

هغه بیا پرېتنو گوټې ووهلې. بل تصویر راغی. ویې ویل: دا چې گډېگي دا

سوک دې؟

— د کرزي رنډۍ لور ده.

— ښه نو دا خکلي ده که نه ده؟

چا خواب ورنه کړ. ويې ويل: ولې غلي يې، خکلې ده که نه؟

فدايانو ته يو بل ته سره وکتل خو هېچا غږ ونه کړ.

تيريننگ والا وويل: بالکل خکلې ده. وگوره سومره خکلې رنگ لري، نازک بدن

يې وگوره، غټ غټ تيونه يې وگوره. خو پوهيگې چې د جنت حورې د دې نه زر

واره خکلې وي. که دا پليته د جنت د حورې په سنگ کې ودروې، دا لکه شمع

خکاري هغه لکه افتاب.

نعماني صاحب ترلاس ونيولم، له کوټې څخه ووتو.

ما ورته کړه: استاده! دا خلک څه ناروا کارونه کيې؟ ولې په فدايانو داسې

شيان گوري؟

— د دې دپاره چې پوې شي چې کافران سه سه کارونه کيې.

— تاسو خو ويل چې ټي وي او سي ډي ناروا دي.

— ناروا دي؛ خو گوره بچۍ! دلته مطلوب اهم دي. زمونږه مطلوب گدا نه

دي. زمونږه مطلوب د ټي وي کتل نه دي. زمونږه مطلوب هغه کسان دي چې د قسې

کارونه کيې. فدايان چې د دوی کارونه په خپلو سترگو وويني، بيا به يې باور رايشي

چې مونږه رختيا ويل.

زما زړه ته نه لوېدل چې يو پښتون دې دومره بې غيرته سي چې لوري يې د نورو

په مخ کښې لغړه ونڅېږي؛ خو د خپل کلي قومندان راياد سو چې هلکانو سره يې څه

څه کارونه کول. په زړه کښې مې وويل: قومندان چې يې هغسې وي، پخپله به خود همداسې وي.

خو بيا مې هم باور نه کېده. نعماني صاحب ته مې وويل: دا په رښتيا د کرزي لور وه؟

هغه وويل: ته لا اوس هم شک کيې؟ تا خو په خپلو سترگو اوليدل کنه. اوس پوې شوې چې مونږه ولې فدايانو ته ټي وي چالاندو؟

شپه مو په وانه کښې وه. ترڅو پورې چې خوب يوړم، هره گړۍ به مې سترگو ته هغه رنډۍ درېدلې چې لوڅه پوڅه گډېدلې. لاهول به مې ويل، فکر به مې بلې خوا ته اړاوه خود هغې خيال لکه سرتمبه انسان رابرسېره کېده. لکه سپي چې درپسې وي او چې هرڅومره يې وډېږي، بيا دې په پاڅو پورې ونښلي. يا لکه د مني سوږ باد چې د پورې کړې کړۍ او دروازې له هر درز څخه ځان دررسوي. نجلی مې خوب ته هم راغله. نيمه شپه راويښ سوم. غسل راباندې اوښتی و. حمام ته ولاړم. که گورم چې له دوو نورو حمامونو هم د اوبو شړپا راځي. زما په گومان په هغه شپه ټول فدايان احتلام سوي وو. تهجد لمونځونه مې وکړل، توبې وکړې او ترسهاره په عبادت لگيا وم.

سبا سهار وختي مېرانشاه ته لاړو. بله ورځ د مدرسې د ناظم کوټې ته ولاړم. نعماني صاحب په کوټه کښې چابک چابک دې خوا ها خوا گرځېده. غومبري يې سره

اوبښتي وو، پر تندي يې گونځې راغلې وې. خوله پرې راماته وه. د خولې په کونجونو
کښې يې سپين ځگ ښکارېده. ناظم ته يې په پنجابي باندې څه ويل. ناظم چوپه خوله
ولاړو.

ما تردې وخته نعماني صاحب داسې په غوسه نه وليدلی. وېرېدلی وم؛ خو
بيا مې زړه غټ کړ. پوښتنه مې وکړه: استاده خير خوبه وي؟

له جيبه يې دسمال راوايست، د خولې ځگ يې پاک کړ، د تندي خوله يې وچه
کړه. موسکې سو، ويې ويل: سه نيشته. هسې دې بې غيرتانوله په غوسه وم.

— استاده څوک يادوي؟

— هغه په وانه کې چې مولىدلي وو، هغه فدايانو بې غيرتي اوکړه.

— څنگه بې غيرتي؟

— دارېدلي دي. مجاهدينو ان کابل ته بيولي وو. د کفارو گادو ته يېم رسولي

وو، ټول گادي تېر شوي دي؛ خو دا دله گان بېرته تې راغلي دي.

وينه مې په جوش راغلې وه چې دا څه ناځوانه خلک دي. د دين لپاره دونه کار

هم نه سي کولای. هغوی ته مې غاښونه چيچل؛ خو د نعماني صاحب د تسل لپاره مې

وويل: استاده! خير دی، نور فدايان به راپيدا سي. زموږ خلک خورا غيرتي خلک

دي.

— هو بچی! فدايان به خود پيدا شي؛ خود دوی بې غيرتي او گوره گتلي

جنت يې بايلودو. د جنت تر دروازي لارل خو خدای ووهل بېرته راغلل.

— استاده! که وایاست زه به ورسم.

— نه، نه، ته به نه ورزي.

— ولي استاده! جنت دې پر ما نه لورېږي؟

— دا سه وايي؟ جنتونه مې درېېرزو دي.

— نو بيا؟

— بس، اوس يې وخت نه دې.

دې سره نعماني صاحب په چورت کښې ډوب سو. پر سبا يې هغه خپل کور ته

ولاړ. دا ځل يې پوره دوې هفتې تېرې کړې. زړه مې ډېر تنگ سوی و. هېڅ شي خوند نه

راکاوه. لمونځونه مې پوره د زړه په حضور نه وو. يو وخت به مې کتل چې لمونځ مې

خلاص کړی، دعا کوم. چې هرڅه به مې فکر کاوه، نه مې رايادېدل چې کوم سورتونه

او کوم ايتونه مې ويلي دي. په ذکرانو مې هم د زړه کرار نه راته. ادې مې ډېره يادېدله.

په تورکي او ان په اکا پسې خپه سوی وم. ما ډېر کلونه له هغوی لرې تېر کړي وو؛ خو

هېڅکله دومره نه وم خپه سوی. دا نور کلونه يو خو به عبدالهادي راسره و، د زړه حال

به مويو بل ته سره ويل او بل به اکثره وخت پر سبقانو لگيا وو؛ ځکه خو په مسافري

چندانې نه پوهېدم. اوس نونه مې د راز ملگری درلود او نه مې سبقانو ته زړه کېده.

چې راو لاړېدم، سر راباندې ګرځېده. پر سترگو مې توره شپه راتله. تر نيمو شپو خوب نه راته. سهار بيا په وچ زور را کښېناستم، خوب مې نه سر کېده. ټول ژوند راباندې غمېدلی و.

نعماني صاحب چې راغی، لکه زما پر حال چې خبر وي، مازديګريې ترلاس ونيولم. د مدرسې يوې څنډې ته يې بوتلم. له دېواله سره پر سميتي خښتو کښېناستو. مسواک يې له جيبه راو کښی، د غاښونو په صفا کولو لگيا سو. ويې ويل: سنگه چل دي، ولې خفه يې؟

— استاده! ادي مې ډېره رايادېږي. زړه مې تنګ دی.

نعماني صاحب غلی و.

ما وويل: که ستاسو اجازه وي، يو خوشې به کلي ته يو سم.

هغه ولاړ سو. ورو ورو په ګرځېدا سو. سريې کښته نيولی و. مسواک يې تر

غاښ لاندې ټينګ کړی و.

بيا مې وويل: هسې هم زموږ سيمې ازادي سوي دي. څه خطر به راته نه وي.

هغه بيا هم غلی و. اوږده شپه په چوپتيا کښې تېره سوه. ګومان مې وکړ چې

مولوي صاحب راڅخه خپه سو. ما ځمکې ته کتل. غوښتل مې ورته ووايم، که تاسې

خپه کېږئ نه به ځم. خو د هغه سونګېدا مې واوږېده. پورته مې وکتل. له جيبه يې

د سمال راوايست. پزه يې پاکه کړه. په سترگو کښې يې اوښکې ډنډ وې.

ودرېدم. د هغه لاس مې ونيو. پوښتنه مې وکړه: استاده خيريت خو به وي؟

په غريو نيولي نېغ يې وويل: بچيه نه مې درته ويل؛ خو مجبور دې کم موري بي

بي به دې اوس په جنت کې وي. هغې خپل عمر تاله دروبخل.

— دا څه وايي؟

— هو بچيه. هغه يې شهیده کړه.

— چا؟

— اميريکنز.

باور مې نه کېده. دا مې څه اورېدل. نور مې د ژړا مخه نه سوه نيولې. نعماني

صاحب په غېږ کېنې ټينګ کړم. په ژړغوني نېغ يې وويل: انا لله وانا اليه راجعون.

کاشکې مې وای خو دا خبر مې نه وای اورېدلای. چا امريکايانو ته زما خبر

ورکړی و چې عبدالستار بم جوړوي. هغوی يوه شپه زموږ پر کور بم غورځولی و. زما

ادې، اکا او د هغه ګرده کورنۍ يې ګرد سره شهيدان کړي وو.

دا خبرې په کوټه کېنې زموږ يوه کليوال نعماني صاحب ته کړې وې. د ماښام

تر جماعت وروسته نعماني صاحب پر ټولو نېغ وکړ چې زما د شهيدانو لپاره دې دعا

وکړي. هغه راته د شهادت فضيلتونه بيان کړل. ډېر تسلي يې راکړ. د صبر د اجر و نو په

باب يې ډېر څه راته وويل. خو زما زړه چېرته صبرېده.

وروسته نعماني صاحب د امريکايانو کيسې وکړې چې دوی اصلاً د اسلام د ختمولو لپاره راغلي دي. دوی غواړي چې ټوله دونه يهودان شي.

چې پرېوتم، سر مې تر تلنک لاندې کړی و، تر نیمې شپې پورې مې ژړل او هماغسې په ژړا خوب وړی و. په خوب کېنې مې ولیدل چې ادې ناسته ده، ما یې پر زنگانه باندې سر ایښی دی. هغه زما ویښتان په ګوتو باندې رېمنځوي او د جنت د باغونو، د شېدو رودونو، د میوو او مانیو کيسې راته کوي. د شهادت د فضیلت په باب څه چې نعماني صاحب ویلي وو، ادې هم هماغه خبرې کوي. بیا مې ولیدل چې ادې له ما سره په مدرسه کېنې ده. په لمانځه کېنې هغه مخته کېږي او موږ ټول ورپسې درېږو. زه له ځان سره وایم: دا څه کوي؟ د بنځې امامت کله روا دی.

بیا وایم: یه زه غلط سوی یم. د نارینو امامت نه دی روا. امام خو باید چې بنځه اوسي، دا په دې چې امام باید پر مقتديانو ډېر ورځمېږي او دا میندې دي چې نري زړونه لري. هو، امامت باید د بنځو کاروي، د میندو کاروي. لمونځ چې خلاصېږي، د امریکایانو هلیکوپتر راځي، د مدرسې په سرای کېنې کېښي. ادې ورځي، هلیکوپتر ته ورځېږي. زه پوښتنه کوم: ادې چېرته ځي؟

هغه وایي: نانيه زه ځم. زه له دې مجاهدينو سره جنت ته ځم.

هلیکوپتر پورته کېږي. خوله مې ورته وازه پاتې سي چې دا کافرانو ته مجاهدين وایي او د کفارو په هلیکوپتر کې جنت ته ځي. دا څه ګډوډي ده.

په همدې حيراني کي راوښس سوم. په وينښه کي لا حيران سوم، هېڅ د خوب
په سر او بر نه پوهېدم چې دا نو څخه معنا.

سهار مې نعماني صاحب ته د خوب کيسه وکړه. هغه وويل چې د دې خوب
اوله نيمه رحمني ده؛ خو دويمه نيمه يې شيطاني ده.

سبا تر ماسپښينه پورې يوازې سر ناست وم. زړه مې نه غوښتل چې له چا سره
خبرې وکړم. د ادې يادونه مې په ذهن کښې لږ بر کېدل. څومره سختۍ يې وگاللې. اول
خو کونډه سوه، بيا د اکا ظلمونه، بيا چې زه رالوی سوم، زما مسافري. هغه دوه کاله
چې زه په کلي کښې ورسره وم، ايله چې يو څه ساه يې سمه وه.

دنيا څومره بې وفا ده؟ اکا مې وگوره. خوارکي په دنيا پسې يې څومره منډې
ووهلې؛ خودی ولاړ او هر څه ځنې پاتې سول. دوکان، بورۍ، ځمکې، هر څه ماته يې
د پلار برخه رانه کړه؛ خونه و خبر چې د هر څه مالک الله دی، هر څه به الله ته پاتې
کېږي.

تورکي مې رايادېده. په کوچنيوالي کښې چې به مې واهه. خوارکي به څومره
ژړل. کاشکې مړ نه وای. د هغه په مور مې هم خوا بده وه. گومان مې کاوه، هغه ډېره
گرمه نه وه، هسې يې د شيطان منله، که نه هغه خو هم انسان وه. کوم بني ادم غواړي
چې بد واوسي؟ خدای دې پرورحمېږي.

د ماسپښين تر لمانځه وروسته ورکشاپ ته ولاړم. يو واسکت مې جوړ کړ. د شپږو پر ځای مې اته کيلو پتن پکښې کښېښوول. چرې او مېخونه مې ښه پرېمانه پکښې واچول. فيوز مې پکښې ولگاوه؛ خو مزي مې ورپورې ونه تړل. کار مې نژدې تمام و چې نعماني صاحب راغی. پر اوږه يې لاس را کښېښوو: بهادره! سه کې؟

بې له دې چې له کاره لاس واخلم، ومې ويل: واسکت جوړوم.

— چاله؟

— ځان ته.

— زان له؟ دا سه وايي؟

— هو استاد، ځان ته.

— نو ولې؟

— ولې؟ دا نور فدايان يې چې اغوندي، ولې يې اغوندي؟

— يعنې ته...

خو شېبې غلې و. بيا يې غېږ رانه چاپېره کړه. پر اوږه يې وټپولم. ويې ويل: زه

پوهېدم چې زما شپږ به همدقه کار کيږي.

لږه موده دې خوا ها خوا وگرځېد.

بيا يې وويل: گوره بچۍ! زه دې منع کومه نه؛ خو هر کار يو پلان غواړي. ته

به پلان له انتظار کيږي.

ما وويل: استاده! زه ډېر صبر نه سم کولای. زه بايد له امريکايانو بدل واخلم.
_ اوه، نه، نه، نه، پام چې دا خبره ونه کې. جهاد د انتقام د پاره نه وي، جهاد د
خدای د رضا د پاره کېږي. بچيه! په دې خبرو دې جهاد مه خرابوه. کفار ستا د خمنان
نه دي، دا د خدای د خمنان دي، د نبي کریم د خمنان دي، د قران د خمنان دي.
سباله نعماني صاحب سره د واني خوا ته روان سوم. پر لاره د پاکستانې
فوجيانو تلاشي وه. زما په بېگ کښې فدايي واسکت پروت و. زړه مې ټکان کاوه چې
اوس ومو نه نيسي؛ خو څنگه چې زموږ پېکپ يې ودر اوه، مولوي صاحب ورته کوم
کارت ورنښکاره کړ، ويې ويل: دا د مدرسي گاهۍ دې.
فوجي ورته عسکري سلام وکړ. بل فوجي ته يې په لاس اشاره وکړه چې لاره
دې خوشې کړه.
نعماني صاحب ما ته وکتل، ويې ويل: زمونږه فوجيان د علماوو ډېر قدر
کوي. ودې ليدل چې مونږه يې تلاشي نه کړو. دا خو الحمد لله مسلمان فوج دی.
په وانه کښې د مدرسي ناظم ويل چې ده ته بايد ترېننگ ورکړو؛ خو نعماني
صاحب وويل چې ترېننگ ته ضرورت نسته. دی پخپله په هر څه پوهېږي.
پر سبا يې د کابل پر لور روان سو. د خدای پاماني پروخت نعماني صاحب
راته وويل: گوره بچي! شهادت عجيبه خوند او کيف لري. چې سنگه د استشهاديه

عملیاتو زای له ورغلي، د جنت هوا به درباندي ولگېږي. خوشحالی به درله رایشی.
ټول غمونه به دې هېرشي.

هغه راته یوه خاصه دعایه هم راوښووله چې د حملې پروخت یې ووايم.

زما واسکت یې له نورو شيانو سره په باري موټر کښې ځای پر ځای کړل. موږ
په فلاينگ کوچ موټر کښې سپاره سو. له ما سره دوه نور بلدي انډيوالان راسره سول.
يو يې عبدالله نومېده، بل يې اسلام. دوی په لاره کښې ځایونه راښوول چې دا پلانکی
ځای دی، دا پلانکی بازار دی؛ خو ما په دې خبرو پسې سر نه گرځاوه. زه په خپلو
چورتونو کښې ډوب وم. په انگور اډه کښې په سراچه موټر کښې کښېناستو، تر
بهرنې پورې پکښې ولاړو. ټوله لاره کې تنگې درې، په شنو ونو پوښلي غرونه، او لوړ
کوټلونه وو. یو نیم ځای کې به ځنګل دومره ګڼ و چې پنځه ګام هوا دې نه سول
لیدلای.

بهرنه لکه کاسه غوندې وه، په منځ کې هواره او چارچاپېره یې غرونه وو. له
بهرنې تر کابل په بله سراچه کښې ولاړو. تر غزني پورې موټر په خامه لاره روان و. که
موږ موټر شیشه بندوله، د گرمۍ له لاسه مړه کېدو او که موږ خلاصوله، د دوږ له
لاسه له غزني هاخوا تر کابله سړک نوی ډمبر سوی و. د غرمې ډوډې مو په دراني کې
وخوړه. د هوټل په څنګ کې ډکه ویاله بهېدله. ورکښته سو چې اود سونه تازه کړو.
داسې رڼې اوبه په کې روانې وې چې د ویالې په تل کې واړه ماهیان مې لیدلای سول.

اوبه داسې يخې وې چې د سړي زړه ورسره تازه کېده. نيم ساعت مزل به کړی و چې په ارغندي چوک کېنې يې تلاشي ته ودرولو. پوليس راته په ځير وکتل؛ خو څه يې ونه ويل.

کابل ته چې ننوتو، داسې بيروبار مې وليد چې په ژوند کېنې مې نه وليدلې. د کوټه سنگي په چوک او بازار کېنې ښځې او نارينه د وزو او پسونو د رمې غوندي سره ګډ روان وو. يوې نيمې ښځې به برقه لرله، د نورو مازې يو کوچنی ټيکری پر سر و. سخته بې شرمي روانه وه. پيغلو نجونو چسپ پتلونونه اغوستي وو، کوناتي يې بوک بوک راوتلي وو. تيوڼه يې د تنګو کميسونو له لاندې ښغ ښغ راوتلي وو. تيار لکه د کرزي لور چې په فلم کېنې مې ليدلې وه، هماغسې سينګارونه يې کړي وو. سړې شونډې، تورې سترګې، په سترغلو باندې چا شين، چا سور، چا نور رنگونه وهلي وو. له هر دوکان څخه د سروډ اواز پورته و.

له هغه ځايه په ټيکسي کې کېناستو او تر کوره په دوو ساعتو کېنې ورسېدو. لاره ډېره نه وه خو د موټرو سخت بېروبار و. موټرونه هم په سړک کې ګرځېدل، لاروي او کراچۍ والا هم داسې ګډوډي وه لکه د مېړيو په کور چې اوبه ننوتلې وي. له ډېرو چوکونو او بازارانو تېر سوو، رنگ رنگ کورونه او جگ جگ تعميرونه مې وليدل. په هر ځای کې د سړک په دواړو غاړو کې دوکانونه وو. ته واد ټولې دنيا سودا په همدې دوکانو کې کېدله.

کور په هود خیلو کښې و. څښتن یې زموږ د مجاهیدنو سړی و. اکثره وخت به فدايان همدلته اوسېدل. سړی گلاب نومېده. دوه خوا په خوا سرايونه یې لرل. په یوه کښې د ده کور و، د ابل یې د مېلمنو سرای و. د سرای د پوالونه قریب څلور گزه لوړ وو. د دواړو سرايونو په منځ کې ورته اوسپنیزه درگاه وه.

گلاب ږیره خریلې وه؛ خو برېتونه یې وو. د پېنځو سو کالو به و. زلمی زامن یې لرل. هغوی هم د ده په شان ږیرې خریلې وې. لا مودمه نه وه جوړه چې گلاب راته وویل: انډیواله ته به داسې وکې چې زما د زوی سره به د نایي دوکان ته ورشي. دا ږیره به دې یو څه لنډه کي.

ما وویل: وروره زما ږیره سوچه ده، لا مې بیاتي پکښې نه ده وهلي.

— که په ښار کې همداسې وگرځي، پولیس به درباندي شک وکي.

زما د لارې انډیوال، عبدالله وویل: گوره ملا صاحب! خپه کېږې به نه دا دی

زما ږیره وگوره. ته وایې ما به په شوق داسې لنډه کړې وي؟ قسم دی چې ږیره راته ډېره

گرانې ده؛ خو د فرض د پوره کولو د پاره که ترک سنت وکو؛ نو باک نه لري.

اسلام وویل: پام دې و چې په ارغندي کې پولیس والا څنگه درته ځیرو؟

گلاب پر مخ لاس تېر کړ، وېي ویل: ما وگوره. ځان راته لکه ښځه ایسي. که زه

د سنت په طریقه ږیره پرېږدم؛ نو بیا خو فدايان په خپل کور کې نه شم پتولای. وایي گر

ضرورت بود روا باشد.

ناچاره سوم ږیره مې لنډه کړه. زما واسکت درې ورځې وروسته راوړسېد. په دې درېو ورځو کېني عبدالله په ښار کېني وگرځولم. یو ځای یې راوښود چې ښارنو نومېده. لوړ مار کېتونه او لوکس دوکانونه پکېني وو. په منع کېني یې یو باغ و. دوی ورته پارک وایه. په چمن کېني ترونو لاندې نجونې او هلکان لاس په لاس سره گرځېدل. یو نیم ځای کېني بیا تر سایه وان لاندې هلکان او نجونې جوړه جوړه سره ناست وو. ځینو پیرکي خوړل، ځینو ایس کریم.

عبدالله په گل فروشی کوڅه کېني څو دوکانونه راوښوول چې په الماریو کېني یې رنگ رنگ بوتلان او ډبکې ایښي وې. عبدالله وویل چې په دې دوکانو کېني شراب خرڅېږي. چارواکي په بندارونو کېني شراب چښي او بیا خور و مور سره نه پېژني چې له هر چا سره یې هر څه وکړل؛ نو ویې کړل. په یو بل دوکان کېني لوی لوی مېزونه ایښي وو چې څلور سوري یې په څلورو کونجونو کېني او دوه سوري یې د اوږدو څنډو په منع کېني لرل. پر سريې رنگ رنگ واړه گېڼونه پراته وو. دوه کسه ورته ولاړ وو. لکه لښتي په اوږدو لرگیو باندې یې گېڼونه د سوريو خوا ته تېل وهل.

عبدالله وویل: دا قمار بازان دي. دې ته بیلبار وایي، جواړي ورباندې

کېږي.

ټول ښار په فساد او نارواوو کېني ډوب و. هلته په جومات کېني به اذان کېده او څنګ ته په دوکانونو کېني به سروډ چالان و. لوی لوی جوماتونه وو؛ خو پر

لمونځ کونکو به دوه صفونه هم نه ډکېدل. پر لمانځه به هم څوک سرتور سرولاړ وو،
د چا پر سر به سپينه خولۍ وه، دستار خو غير له ملا امامه د بل چا پر سر نه ليدل
کېده.

بله ورځ عبدالله په وزير اکبر خان کښې راته ځينې کورونه راوښودل چې د
پيتو پوزو ښايستو کو نجونو پکښې تگ راتگ کاوه. هغه وويل چې دا د چينايانو
گسټ هوزونه دي. دا گردې چينايي رنډيانې دي. د دې کورو په خوا کښې يو نيم تورې
ښيښې والا لنډ کروز او کروزين موټر ولاړ وو. عبدالله وويل چې دا د چارواکو
موټرې دي، هر وخت دلته د فحاشۍ لپاره راځي.

د ايسکريم په دوکانونو کښې ټي وي گانې چالانې وې. نيم پټې نيم بربنډې
نجونې پکښې نڅېدلې. په کابلينانو کښې مې داسې شيان وليدل چې د امريکايانو
بلا دې پروگرځي. هغوی خو کافران دي چې هرڅه وکړي باک نه لري؛ خو دا زموږ والا
چې ځانونه مسلمانان گڼي، دوی نو ولې داسې کوي؟ اوس پوه سوم چې نعماني
صاحب به ولې هر وخت ويل چې د کابلينانو او امريکايانو مرگ يو شان روا دی.

پر درېيمه ورځ د گلاب زوی د امو څو غټ غټ کرېتونه کورته راوړل.
کرېتونه چې مو خلاص کړل، په اول کتار کښې يې ام و، لاندې زموږ شيان. ما خپل
واسکت راوايست. غوښتل مې چې فيوز يې ولگوم؛ خو گلاب وويل چې بايد تر هغې
پورې صبر وکړم چې د دوی پلان معلوم سي.

مازديگر د گلاب ټيلفون ته زنگ راغی. گلاب له چا سره خبرې وکړې. سړی
 سليم نومېده. هغه له امريکايانو سره ترجمان و. زموږ انډيوالانو هغه ته د هر راپور په
 بدل کښې پيسې ورکولې. سليم گلاب ته ويلې وو چې سبا پر اتو بجو د امريکايانو
 موټران له خرخي پله څخه روانېږي، پر اتو بجو له هوډ خېلو تېرېږي.

موږ ټول پلان جوړ کړی و چې پر شل کمې اتو بجو به وځو، تر سړکه پېنځه
 دقيقې لگېږي. عبدالله به تر سړکه راسره ځي. زه به هلته د هوټل پر تخت کښېنم، چای
 به راغواړم. پېنځه دقيقې چې اتو ته پاتې سوې، زه به د سړک غاړې ته راسم، ځان به
 هسې په ټيلفون بوختوم. همدا چې د امريکايانو موټران راوړسېدل، زه به واسکت
 پټاووم.

لا له کوره نه وو وتلي چې گلاب ته بيا زنگ راغی. زموږ مخکينی پلان پاته
 سو. گلاب وويل: نن کتار نه تېرېږي. تر سبا به ورته صبر کوو. زه يې بيا د نايي دوکان
 ته واستولم. د گلاب زوی هم راسره و. ډيره او برېتونه يې راباندې وڅرييل. سړي راته
 داسې جوړ کړ چې د خټ او ټپکونو وينسته يې راته په ماشين باندې بيخي لنډ کړل،
 پاتې وينسته يې د گوتي د نيم بند په برابر پرېښودل. تيار د پاکستان فوجي يې را څخه
 جوړ کړ. توره دريشي او تورې عينکې يې راباندې واغوستلې. د سپين کميس له
 پاسه يې سره نيکتايي هم راوتړله. ډېر شرمېدم ځان راته بيخي لغې برېښېده. دا کار يې
 په وچ زور راباندې وکړ. د کورنۍ لمن مې کښته خوا را کښوله چې سم مې پټ کړي.

کورتۍ په ما کښې يو څه ارته وه. گلاب وويل چې په دې توگه به څوک درباندي شک نه کوي او واسکت به دې هم نه ښکارېږي. نوي تور بوتونه يې راکړل چې څوکې يې لکه موچنې پورته خوا کړې وې. تر غرمې پورې يې په سراي کښې دې خواها خوا گرځولم چې له دريشۍ سره روږدۍ سم د گلاب زوی هم ځان زما په رنگ جوړ کړی و. يوه مخابره يې په لاس راکړه. عبدالله وويل چې د امنيت کسان همدا سې گرځي. ته چې هلته ورسېږي، ټول به د امنيت والا گومان درباندي وکړي.

د غرمې ډوډۍ مو چې وخوړه، ميکرويانو ته ولاړو. دا نو د شپږ چتونو بلاکونه وو چې د هوايي ميدان د سړک پر غاړه جوړ سوي وو. هلته د گلاب د يوه انډيوال کور و. تر مازديگره هملته پاته سو. د مازيگر اذان چې وسو، گلاب وويل: نيم ساعت وروسته به ځو.

- چېرته؟

- د حملې ځای ته.

- تا خو ويل چې تر سبا به صبر کوو.

- پلان مو بدل سو. کرزي امريکا ته روان دی، هوايي ميدان ته ځي. ته به کرزي ختموي.

اودس مې تازه کړ. اول مې دوه رکعته نفل وکړ. له ټولو گناهونو مې توبه وکړه. هره گناه چې مې کړې وه، سترگو ته مې ودرېدله وروسته مې د مازديگر فرض ادا کړ.

گلاب یوه توره بکسه خلاصه کړه، خو دانې پیچکاری په کې وې. د درملو پر امپولونو په سره رنګ انګریزي لیکل ښکارېدل. د یو امپول سړي مات کړ، دوا یې په پیچکاری کې تېره کړه. ما ته یې وکتل: تا ویل چې سړې خوږېږي.

- هو. ډوډۍ چې مې وخوړه پر سړ درد پیدا شو.

- دغه پیچکاری به دې درد دفع کړي.

ستن یې راته په مټ کښې راو لگوله.

له ټولو سره مې د غېږې خدای پاماني وکړه، گلاب وویل: شهادت دې مبارک شه. ته ډېر بختوري چې د الله رضا حاصلوي.

د گلاب له زوی سره راووتم. د بي بي مهر و زیارت سره ودرېدلو. پر سړک

موټران نه تېرېدل. د سړک دواړو خواوو ته پولیس او فوجیان ولاړ وو. زیارت ته مخامخ د سړک په پورې غاړه په یوه لوړ کانکریټي برج کښې امریکایي پېره دار ولاړ و، سړک یې څاره.

زړه مې ډېر ټکان کاوه چې راباندې پوه نه سي؛ خو د گلاب زوی راته ډاډ

راکړ چې څوک به مې ونه پېژني. زما په رنګ نور کسان هم مخاږي په لاسو کښې لږ بر کېدل.

ورو ورو مې سر سپکېده. له ماسپښینه مې پر سرباندې درد و، خو اوس یې

درد کرار سوی و. یو ډول خوند مې محسوساوه. د هېڅ شي سودا راسره نه وه. په زړه

کښې مې د دنیا گرده خوشالي راټوله وه. د نعماني صاحب خبره مې راياده سوه چې ويلي يې وو، د شهادت پروخت به د جنت هوا درباندي ولگېږي.

سبحان الله دا خومره لوی نعمت دی. جنت به خومره بې غمه ځای وي. دا د جنت هوا چې داسې بې غمه کړی وم، خدايزده چې پخپله جنت به خومره له خوشاليو ډک وي. رښتيا چې په جنت کښې درد نسته، غم نسته، اندېښنې او چورتونه نسته. داسې کيف مې په ټول ژوند کې نه و محسوس کړی. داسې راته اېسپده لکه په هوا کښې چې روان او سم. ساه چې مې اخيستله، په سپرېمو کښې مې د هوا په تېرېدو خوند اخيست. بدن مې تود و. زړه مې غوښت چې دا کيف ابدی واوسي. تل تر تله همدا سې په خوندونو کښې ډوب واوسم.

نیم ساعت به هلته ولاړ وو چې له لرې د ټرافیکو د موټر پرله پسې هارنونه مو واورېدل. د گلاب زوی راسره خدای پاماني وکړه او ولاړ. ډېر ژر د ټرافیکو موټر راوړسېد. شېبه وروسته د موټر گاتو یوه ډله چې ټولو سپرو يې سپينې دريشۍ او سپينې خولۍ اغوستې وې، رابښکاره سوه. ورپسې د تورو موټرو کتار په ډېرې چټکۍ سره روان و. زه په خولو کښې لوند خيشت وم. هماغه دعا مې تکراروله چې نعماني صاحب رازده کړې وه: ((اللهم ربنا تقبل منا شهادتنا ...))

کتار لا سل يونيم سل گامه لرې و. د پتلانه جيب ته مې لاس کړ چې د فيوز بټن راپیدا کړم. که گورم بټن نسته. اوه خدایه بټن څه سو؟ ژر مې بل جيب ولټاوه،

هلته هم نه و. اوف دا دريشي خومره ډېر جيبونه لري. ملا ته مې لاس يووړ چې د فيوز
مزي راپيدا کړم چې ډز سو. زه په هوا سوم او بيا پر ځان پوه نه سوم.

خلورم خپرکی

په جنت کې

نه پوهېدم چې خوشې بې سده وم. چا، کله او څنگه دلته راوستی وم؟ هېڅ
نه پوهېدم. په کوټه کېنې خلور نور چپرکتونه هم پراته وو. پر هریوه یو یو مریض
پروت و. څوک بې سده، څوک په سد، د چا په پوزه کېنې پیپ تېر سوی و، د چا پر
خوله او پوزه باندې پلاستيکي کڅوړه. د یوه مریض له هرې ساه سره خرهار راپورته
کېده. یوه بل بې کرار کرار زگیروي کول. د ټولو پر تن د شنه رنګ جامې وې.
بیا مې ستونی وچ سو. رغ مې وکړ: اوبه.

بیا هماغه نجلی د درگاه په خوله کښې رابښکاره سوه. ورسره یو ډاکتر هم کوټې ته راننوت. د ډاکتر پر سر هم زرغونه خولۍ او پر تن یې زرغونې جامې وې. سپینه چینه یې اغوستې وه. له خولې څخه یې زرغون ماسک لرې کړ. توره گڼه ږیره یې وگروله. په غټو تورو سترگو یې نجلی ته اشاره وکړه چې اوبه ورکړه.

نجلی د اوبو گېلاس هغه ته ونيو، ویې ویل: اوبه غواړي؛ خو زما له لاسه یې نه چښي.

ډاکتر گېلاس ورواخیست. څو کاشوغه اوبه یې په خوله کښې راواچولې. لکه د څو ورځو روژه چې مې ماته کړې وي، اوبو همداسې خوند راکړ. ډاکتر نجلی ته وویل: کارگران راوغواړه چې مریض سرویس ته یوسي.

نجلی ووت. ډاکتر راڅخه وپوښتل: نوم دې څه دیه؟

ما یې سترگو ته وکتل. په رانجو تورې وې. لکه پخوا چې مې هم لیدلی وي، اشنا غوندې رابښکاره سو. تر اشنا هم یو څه زیات لکه نژدې انډیوال. په کرار ښځه مې وویل: عبدالستار.

— ډېر ښه. زما نوم محمد بلال دی. ته ما عملیات کړي یې. اوس څنگې یې؟

— سرمې دروند دی.

— دا د انسټیزي، د بېهوشي د دوا اثر دی. ښه به شي.

ډاکټر بلې خوا ته مخ وړاوه، د مېز له سره يې کاغذان ورواخيستل. ما له شا
خخه وروکتل. څنې يې د سنت په طريقه برابري وې. بيخي تبليغيانو ته ورته و.
دوه تنه کارگران راغلل. د چپرکت لړاو بر سر ته ودرېدل. چپرکت يې روان کړ.
له يوه اوږد دهليزه تېر سو، ښي لاس ته وگرځېدو، بل دهليز راغی، دواړو خواو ته يې
لو يې کړکی وې. دغه نړی دهليز لکه په هوا کښې چې ولاړ وي، له ښښو خخه يې
لاندې سرک ښکارېده.

سترگې مې پټې سوي.

شرنگا مې واورېده. چپرکت يې له يوې خړې وسپنيزې دروازې سره درولی و.
د درگاه زنگ يې وواهه. شېبه وروسته درگاه خلاصه سوه. د لرگيو کوټنۍ غونډې
ځای و. چپرکت يې دننه کړ. کارگران زما په خوا کښې ودرېدل. کوټنۍ حرکت وکړ. نه
پوهېدم چې کښته تله که پورته؛ خو نېغه روانه وه. زه بيا په نورو پوه نسوم. يو وخت
مې سترگې خلاصې کړې چې په يوه کوټه کښې وم. زما چپرکت يې کړکی ته نژدې
درولی و. کړکی د باندې له خوا وسپنيزه پنجره لرله.

کارگران ووتل، يوه وسله وال د کوټې درگاه پورې کړه. دلته زه يوازې وم. نور
مريضان نه وو. په کوټه کښې دوې دانې چوکۍ وې. يو کوچنی ميز زما د چپرکت په
خوا کښې ايښوول سوی و.

خو شېبې وروسته درگاه خلاصه سوه. په توره دريشي کښې يو سړی راننوت.
د هغه په لاس کښې خره پلاستيکي دوسيه او توره مخاږه وه. شيان يې پر مېز
کښېښوول. له جيبه يې کوچنی تېپ راوايست. د اورلگيت د دې په اندازه يوه فите
يې په کښې واچوله.

د کوتې درگاه بيا خلاصه سوه. ډاکتر بلال و. سړي ته يې وويل: امر صايب
خيريت خوبه وي؟

هغه د تېپ مزي ورسمول. په سترگو باندې يې زما خوا ته اشاره وکړه، ويې
ويل: له دغه سړي تحقيق کوم.

ډاکتر وويل: دی خو همدا شېبه له انستيزي وتلی.

سړي ورته خوله جينگه کړه: نوڅه؟

— زه اجازه نه درکوم چې اوس يې وځورې.

— دا يو تېروريست دی.

— دا يو انسان ديه.

— ته خبر يې چې څه يې کول؟ دا مو د وطن دښمن دی.

— زما مسلک دوست او دښمن نه پېژني. زه د يوه ډاکتر په صفت اجازه نه

درکوم چې اوس ورته تحقيق وکړي.

سړي خپل شيان ټول کړل. له کوتې ووت. درگاه يې په ځان پسې سخته ووهله.

نجلی راغله ډاکټر ورته وویل: حیاتي علایم یې وگوره.

نجلی زما پر مټ د فشار له وتړله په خوله کښې یې لکه قلم یو ښښه یې

شی را کښېښوو. بیا یې زما پر نبض گوته ټینګه کړه.

ما خپل لاس تاو کړ. زور مې وکړ؛ خو لاس مې په چیرکت پورې تړلی و. بد بد

مې ورته وکتل. رنګ یې والوت. یو ګام شاته سوه.

ډاکټر پوه سو. ویې ویل: خیر دی نبض به یې زه وگورم.

خو شېبې یې خپل ساعت ته وکتل بیا یې وویل: خلور نوي.

وروسته نجلی، خو شېبې زما په تټر پورې سترګې وګڼدې. لکه زما ساه چې

یې شمېرله. بیا یې په دویمه کښې څه ولیکل.

درګاه خلاصه سوه. یو مشر سړی مخکې او هماغه تورې دریشۍ والا

ورپسې راننوتل. ډاکټر ته یې وویل: متخصص صایب! دغه سړی له تا شکایت کوي.

ډاکټر وویل: سرطیب صایب! ما ورته وویل چې مریض همدا شېبه له

انسټیزی راوتلی، دی د تا پوښتنو ته کله ځواب ویلای شي؛ خو دی شله ديه چې نه،

زه همدا اوس ورته تحقیق کوم.

سرطیب سړي ته مخ واپاره، ویې ویل: تا خو ما ته داسې ونه ویل. ډاکټر

رښتیا وایي. مریض خو درنه تښتي نه. ستا کسان ورباندې پیره کوي. هر وخت چې

ډاکټر اجازه درکړه، بیا خپل کار وکړه.

سړي وويل: سمه ده؛ خو د دې مريض، ډاکټر او نرس حتی د دې کوټې کارگر
باید مالوم وي او موږ سره ثبت شي. نور ډاکټران به حق نه لري چې دې کوټې ته راشي.
ډاکټر وويل: ويې ليکه ډاکټريې زه يم، بلال عرفان، نرسه، مينه.
مينې ته يې وکتل: کوم کارگر دې تکړه دی.
— سالم.

— وليکه کارگر، محمد سالم.

سړي وويل: زه به تاسو درې وارو ته مخصوص کارتونه جوړ کم.
دا نظامي روغتون و. چارصد بستريې باله. هماغه گړۍ چې ما غوښتل ځان پټياو
کړم او د فيوز په بټن پسې مې جېبونه لټول، امريکايي پيره دار راباندې پوه سوی و،
زه يې ویشتلې و. مرمۍ زما د چپ ورانه په هډوکي مېښتې وه. گومان کوم چې په
مرمۍ کښې به کومه دوا وه چې زه يې سم له وارې بېسده کړی و. زه د لوکس سرويس
په دويم پوړ کښې بستر و. د امنيت شعبه هم په همدې ځای کښې زما کوټې ته
مخامخ وه. په پاکستان کښې چې ورته ((آی اس آی)) وايي، دوی يې امنيت بولي.
نور کسان چې ولاړل، ډاکټر اسره يوازې پاته سو. راته ويې ويل: گوره
عبدالستاره! اشنا! لږه گوزاره وکه. ته مريض يې. مينه نرسه ده. دا مې ځکه ستا دپاره
ټاکلې ده چې ډېره تجربه لري.

ما وویل: تجربه دې یې ورکه سي، دا دې ورکه سي. دا څه دوسي ده چې

نامحرمه نجلی دې پر سړي لاس ولگوي؟

— نرډا کتر بنځو ته محرم ديه که نه؟

— محرم دی؛ خو چې حاذق طبیب او مسلمان وي.

— خلاص نو، د نر لپاره هم بنځینه نرسه همداسې ده. ما درته وویل چې دا بنه

تجربه لري. بیا زموږ په مسلک کې انسان مهم ديه. موږ د نر او بنځې، مومن او کافر د

دواړو علاج کړو. ما په سلگونو بنځې عملیات کړي دي؛ خو د معاینې یا د عملیات

په وخت په ولله قسم ديه که زه په ځان باندې پوهېږم چې زه نریمه که بنځه. په خدا یې

وویل: رحمان بابا فرمایي:

که په زړه کې دې څه عیب نه وي رحمانه

بنکلي مخ ته په کتو کې گناه نشته

سخت درد راغلی و، علم ما کړی او مسالې ده کولې. ومې ویل: ته څوک یې

چې ما ته نصیحت کوي؟

لنډکي برېتونه یې وگرول، په موسکايې وویل: ستا ډاکتر.

ما وویل: یو خو دې له شهادته بې برخې کړم او بل راته مسالې هم کوي.

هغه غلی و.

بیا مې وویل: که زه دې هماغسې پرینې وای، اوس به شهید وم؟

هغه په ارام رغ وويل: زموږ د روغتون د وره د پاسه يو ايت ليكل شوی ديه. زه
چې هر سهار روغتون ته رخم، سترگې مې په هغه باندې لگېږي. الله تعالی فرمايي:
ومن احياها فکانما احيا ناس جميعا

مانا يې داسې ده چې: څوک چې يو کس ژغوري داسې ده لکه ټول بشریت چې يې
ژغورلای وي.

ما وويل: بس بس. زه په هر څه پوهېږم. ما مدرسه ويلې ده.
ډاکټر وويل: څومره ښه. نو ته پخپله تر ما ښه پوهېږي. ژوند د الله تر ټولو لوی
نعمت ديه؛ ځکه خو هېڅوک حق نه لري چې خپل ژوند ختم کي.
ما غوښتل چې ځواب يې ورکړم؛ خو هغه وويل: ته اوس ارام ته ضرورت لري.
بيا به له خيره ډېرې خبرې سره وکو.

پر سبا يې د تحقيق لپاره بل سړی راغی. ذره بيني عينکې يې له سترگو لرې
کړې. ټېپ يې چالان کړ، پر مېز يې کښېښود. نيم لستونۍ کميس يې د پتلانه له سره لږ
پورته کړ، تمانچه يې له پوښه راو کښې، د ټېپ خوا ته يې پر مېز کښېښود. پخپله
راته مخامخ پر چوکۍ کښېناست.

يوه شېبه يې د گوتو په سرد چوکۍ پر مټو طبله ووهله. بيا يې وويل: گوره
ملگريه! زما نوم محسن دی. زه ډېر ښه سړی يم. زه به د ورور په شان چلند در سره وکم؛
خو تر هغې پورې چې ته راته رښتيا ووايي؛ خو که کومه خبره دې رانه پټه کړه نو...

رډ يې راته وکتل، ويې ويل: خير. دا راته ووايه چې له غلام جان سره څه

پېژنې؟

ما وويل: غلام جان؟

يوه شېبه يې په ځير راته وکتل، بيا موسکي سو: اوه، رښتيا ته خو هغه د

گلاب په نامه پېژنې. تا ته يې دروغ ويلي وو. اصلي نوم يې غلام جان دی.

— زه نه گلاب پېژنم، نه غلام جان.

— عبدالله څنگه؟

ما غوښتل چې انکار وکړم؛ خو هغه وويل: اسلام څنگه؟ او مولوي نعماني

صاحب به هم نه پېژنې؟

زه هک پک سوم. دی څنگه پر هر څه خبر سوی و؟

خپل شيان يې ټول کړل. ويې ويل: د نن دپاره همدومره بس دی. ستا د

مالوماتو دپاره بايد ووايم چې نذير هغه د گلاب زوی چې د تا سره د بريد تر ځايه

راغلی و، د تېښتې په وخت زموږ ملگرو پېژندلی او هغه يې تر کوره تعقيب کړی و. د

هغه پلار، د هغه ورور، عبدالله، اسلام دا ټول مو د يوه سره نيولي. دا درېيمه ورځ ده

چې هغوی راسره بنديان دي. سليم، هغه ځاين ترجمان چې و، هغه امريکايانو بندي

کړی. زه اوس ځم ته د پتولو دپاره ډېر څه نه لرې؛ خو بيا هم کونښن وکه چې رښتيا

راته ووايې.

هغه چې ولاړ، ډاکټر بلال راغی. پنبه مې سخته خوږېدله. ډاکټر ته مې وويل.

هغه مينې ته ورږغ کړل. ويې پوښتله: د درد دوا دې ورلگولې ده؟

مينې وويل: هو. سهار مې يو ډيکلوفينک امپول ورکړی و، دغه يو ساعت

مخکې مې بل ورو لگاوه.

ډاکټر ما ته کړه: له څه وخت راهيسي خوږېږي؟

ما وويل: سهار يې چې په درد شروع کړی، تر اوسه هماغسې خوږېږي.

ډاکټر مينې ته وويل: گومان کوم چې د نورو زورنه پې رسي، يو پښتازوسين

ورو لگوه.

مينې په مټ کښې راته بله ستن راو لگوله. لس پينځلس دقيقې به تېرې وې

چې درد مې ورک سو. ورو ورو مې سر سپک سو. زړه مې خوشاله سو. غمونه مې هېر

سول. ساه چې مې اخيستله، خوند يې راکاوه. حال مې بيخي هماغه شی و چې د حملې

پروخت و. هماغه د جنت هوا چې راباندې لگېدله. حيران وم چې دا څه کيسه ده؟

کاکا سالم ته مې وويل: اکا دغه اخري ستن چې يې راو لگوله، هغه بنېښه يې

څه سوه.

هغه د پټۍ د شيانو پتنوس وکوت. د پيچکارۍ خالي بنېښه پکښې پرته وه.

چې ومې کتل، بنېښه سپينه وه، په سره رنگ انگرېزي ليکل يې درلودل. هغه

پيچکارۍ چې گلاب را لگولې وه، بيخي همدا شی وه.

ډاکټر مې راوغوښت. و مې ويل: ډاکټر صاحب دغه ستن د درد ده؟

هغه وويل: هو. ولې؟

— هېڅ، دا سرمې داسې سپک سوی، يو رقم خوند يې راکړی.

— سمه ده. دا پيچکاری شديد دردونه ختموي؛ خو نېشه هم لري.

په چورتونو کښې ډوب سوم. نو هغه چې ما د جنت هوا گڼله، هغه خوند او

کيف چې ما ويل د جنت به وي، هغه هر څه د نيشې اشرو؟ څنگه يې ومنم؟ نعماني

صاحب پخپله راته ويلي وو چې د جنت هوا به درباندي ولگېږي. که دا نېشه وه، د

جنت هوا بيا کومه وه؟

ډاکټر بلال هره ورځ سهار راته زما سترگې، خوله، ځيگر او پښه يې کتل،

زما د ورانه د تپ پټۍ يې بدلوله. مينه په ورځ کښې دوه ځله راتله، سهار او مازديگر.

هغې راته سيروم او پيچکاری لگولې، زما حياتي علایم يې کتل. سالم به ټوله ورځ

راسره ناست و. کوټه يې صفا کوله، زما د چپرکت روجايانې يې بدلولې، زما سيروم

به چې خلاص سو، مينه به يې راوبلله، لاس ته يې او به رااچولې، د ضرورت پر وخت

به يې بولدانۍ راکوله.

اولې ورځې ډېرې سختې وې. څومره شرم دی چې پر ځای پروت اوسې، بولې

دې په بولدانۍ کښې وکړې او بل سړي ته يې په لاس کښې ورکړې چې ايسته يې

واچوي. بولې خو خيران د چکر (غايطو) مساله هم همدا سې وه. ما څو ورځې هېڅ شی

ترستوني تېر نه کړل. ما غوښتل کولمې مې تشي وي. په سيروم باندې ژوندی وم؛ خو ډاکټر بلال ډېر راته ټينگ سو. هغه راته وويل چې بدن پر موږ حق لري. په محشر کې د نفس د حق پوښتنه هم درنه کېږي. هماغه خدای چې دغه حالت يې در باندې راوستی، همغه به يې لرې هم کا.

ما غوښتل چې ځواب ورکړم؛ خو چې لږ فکر مې وکړ، خبره يې پر ځای وه. يو خوه پر اوله ورځ زما په خاطر له هغه بل سره لانجه وکړه؛ لکه احسان چې يې راسره کړی وي او بل نه پوهېږم ولې ډاکټر راته اشنا غوندې اېسېده. لکه د څو کلونو يار چې مې وي. عجب سړی و. و ډاکټر؛ خو ديني مسالې يې تر ما ښې زده وې. هم مې ورته رخه راتله او هم کرار کرار راباندې ښه لگېده.

لمونځونه مې په اشارې کول. هغه هم بې اوداسه د تيمم لپاره هم نه سوم پورته کېدای. چپه پښه مې په وړانه کېنې ماته وه. ډاکټر په وړانه کېنې راته څو ځايه د پولادو سيخان تير کړي وو. دغه سيخان په څو وسپنيزو کړيو پورې تړل سوي وو. دوی دغه شی اپرات باله. ويل يې چې دغه اله هډوکي پر خپل ځای ساتي ترڅو چې جوښ وکړي. بله پښه مې د ښنگر په حصه کېنې ماته وه؛ ځکه خوزه مجبور وم چې تر درېو هفتو پورې له ځايه پورته نه سم.

خو ورځې پس ته محسن بيا راغی. يو تور بېگ هم ورسره و. راته ويې ويل:
ښه نو گومان کوم چې ما غزه به دې سم شوي وي. اوس نو وايه چې د مولوي نعماني په
باب څه مالومات لري؟

ما فکر وکړ چې نور نو انکار مانا نه لري. ومې ويل: هغه زما استاد و.
زبردست عالم دی. مجاهد دی.

هغه په خبرو کښې راولويد: اود ((آی اس آی)) جاسوس.

— دا دروغ دي. هغه يو سوچه مجاهد دی.

— د څه شي مجاهد؟ نو ولې په پاکستان کې جهاد نه کيږي؟

— هورې خو گرده مسلمانان دي. د چا پر ضد دې جهاد وکړي؟

— نو افغانان کافران دي؟ موږ کافران يو؟

— تاسو له کفارو سره دوستي کړې ده. ما ستاسو ښار ولید چې څومره فحشا

او فساد پکښې کېږي.

— ته په پاکستان کې گرځېدلې يې؟ په لاهور کې د هيرا منډيې نوم دې

اورېدلې؟ ته خبر يې چې د کراچۍ په سينما گانو کې لوڅ فلمونه چلېږي؟

يوه شېبه غلې سو. له چوکۍ پورته سو. کړکۍ خوا ته ورغی. بيا يې وويل:

همدغه ((آی اس آی)) په ايډز اخته ښځې راټولوي، هندوستان ته يې د فحشا دپاره

لېږي.

ما وويل: او د كرزې لور چې د بوش مخې ته لغړه نڅپړې، په هغه کې څه

وايې؟

هغه راته نېغ وکتل، ويې ويل: څه شى؟

ما سترگې كښته كړې.

يو دم په خندا سو. داسې په كټ كټ يې وخندل چې ته وا كومه ټوكه يې

اورېدلې ده. هغه خندل او ما ورته حيران كتل. بېرته پر چوكۍ كښېناست، ويې ويل:

مړدې كړم. ناځوانه! دا درته چا ويلي دي؟

— ما پخپلو سترگو ليدلي دي. په سي ډي كښې.

بيا يې لږه شېبه وخندل. ويې ويل: سخت كم عقله سړى يې گير كړى يې.

ما وويل: كم عقله خو تاسې ياست چې خپل دين مو پرې ايښى.

سړي يو زورور سوک پر مېزو وواهه. له ځايه پاڅېد. رامنډه يې كړه. دواړه

لاسونه يې زما پر ستوني كښېښوول. غاښونه يې راته وچيچل؛ خو پر ستوني يې زور

راونه كړ. بېرته وگرځېد. ويې ويل: ارمان چې ته ټپي يې. كه ټپي نه واى؛ نو بيا به زه

درسره جوړېدم. كه هغه نور ځاين انډيوالان دې وگورې، بيخي به يې ونه پېژنې.

خپل لاسونه يې موتي كړل، ويې ويل: په ټول بدن كې يې زما د سوكانو

نڅښې پاتې دي. ته وايې هغوى به همدا سې وچ په وچه اقرار كړى وي؟ نه، كه ويې

وگورې بيا به پوی شي. هغه نذیر نومي ځان راته ډېر ټينگ ښوده، ويل يې چې مې مې

که؛ خو اقرار به ونه کم. پوهېږې چې څه مې ورسره وکړل.

نځ يې ټيټ کړ، ويې ويل: بوتل مې پکې ومنډه، بوتل.

يوه شېبه غلې و، سترگې يې رډې راختلې وې، په ځير يې راکتل.

بيا يې وويل: گوره! زه ټوکې درسره نه کوم. کرزی اصلاً لور نه لري. دا څو

کاله د مخه يې واده کړی، تر اوسه خو بيخي اولاد لانه لري.

د هغه خبرې مې زړه ته نه لوبدې. نعماني صاحب پخپله د کرزي د لور خبره

راته کړې وه. هغه څو راته دروغ نه ويل.

سړي خپل بېگ خلاص کړ، ويې ويل: زه به په کمپيوټر کې يوشی درونښيم.

خو شېبې يې گوتې پکښې ووهلې. بيا يې کمپيوټر زما مخې ته پر مېز

کښېښود. ويې ويل: کمپيوټر ته وگوره. دغه سړی پېژنې؟

سر مې لږ پورته کړ. لاس مې تر سر لاندې تکیه کړه. د کمپيوټر ټوله ښيښه په

يوه لوی کارت ډکه سوې وه. خطونه يې انگریزي وو. په عکس کښې يو شين سترگی

پاکستاني فوجي ښکارېده. سرتور سړو. ډيره يې خرييلې وه. برېتونه يې هم نه وو.

سړي وپوښتل: په انگریزي پوهېږې؟

— يه.

— نوزه به يې درته ولولم. د آی اس آی کرنيل الطاف حسين.

ما وويل: زه يې نه پېژنم.

— ته به يې خود نه پېژني. تا هغه په بل نامه او بله خبره پېژانده.

بيا يې د کمپيوټر پر بټنو گوتې ووهلې. د کمپيوټر پر نيمه خوا د نعماني

صاحب تصوير راغی، پر بله نيمه يې د هماغه کرنيل عکس پاته سو. ويې ويل: اوس

نو دا مه وایه چې نعماني صاحب نه پېژنم.

ما فکر وکړ چې هغه خو په پاکستان کېنې دی، د دوی لاس نه ورته رسېږي؛

نو ومې ويل: پېژنم يې. همدا نعماني صاحب دی.

سړي بيا کوم ټين وواهه. د نعماني صاحب ږيره او پگړۍ کرار کرار لرې سوي.

تصوير نو کی غټ سو. دواړه تصويرونه د يوه سړي وو. هغه پخپله و. هماغه فوجي. پر

خپلو سترگو باندې مې باور نه کېده.

محسن وويل: ها بله ورځ چې مې درته وويل چې دا د ((آی اس آی)) سړی

دی، پر تابدې ولگېده؛ خو دا خبره رښتيا ده.

ما فکر وکړ چې په دې کېنې به خامخا کوم چل وي. دوی غواړي چې ما تېر

باسي. ناڅاپه مې هغه صحنه راياده سوه چې د واني پر لاره پاکستاني فوجيانو زموږ

موټر ودراره او نعماني صاحب خپل کارت ورښکاره کړ. فوجي چې کارت ته وکوت

عسکري سلام يې وکړ. دغه کارت هم هماغسې و. بيا مې ځان سره وويل: ته نو په

انگريزي څه پوهېږې؟ کېدای سي هغه بل شی وي. زه لا په دې فکر کېنې وم چې

محسن د لا حیرانتیا خبره وکړه. ویې پوښتل: ښه نو دا راته ووايه چې الطاف حسین،
هماغه ستا نعماني صاحب، د کوم ځای دی؟

— د سوات.

محسن سر وښوراوه: هغه پنجابی و. درې کاله یې په سوات کې خاص د
همدې دپاره تېر کړي وو چې سواتي لهجه زده کړي. ته خو به دام نه منې.

هغه د تلو پروخت راته وویل: هغه نجلی چې تاته یې د کرزي د لور په نامه
ښیيلي وه، هغه څه رنگه وه؟

ما د نجلی او د هغه ځای نڅښې چې کرزي په کښې ناست و، ورته وویلي.
هغه ولاړ؛ خوزه یې په سوچونو کښې ډوب کړم.

بله ورځ سالم راته وویل: چې دغه ډاکټر عرفان چې دی، څو کافران یې
مسلمانان کړي دي.

ما وویل: ډاکټر عرفان یې بیا څوک دی؟

— همدا زموږ ډاکټر صاحب، ډاکټر بلال یادوم، تخلص یې عرفان دی.

— ښه نو، تا ویل څنگه؟

- نور نه پوهېږم؛ خو بلا سړی دی. کافرانو ته یې یو څو خبرې کړي دي، بس

هغوی کلمه ویلي ده.

هره ورځ مې د حيرانتيا يوه نوې خبره اورېدله د نعماني صاحب او الطاف حسين خبرې تر اوسه ښکته ساتلې وې او دا يې لا بله چې ډاکټر پر کافرانو باندې اسلام منلی. بله ورځ مې ورڅخه پوښتنه وکړه چې دا خبره رښتيا ده؟ هغه موسکي سو. ويې ويل: چا ته چې الله تعالی هدايت وکا، يوه عادي خبره ورته سبب جوړېږي. يو امريکايي پروفيسور د بلې رغلي و. هغه له خدايه منکرو. زه يې په لمانځه وليدم.

راته ويې ويل: ته ډاکټر هم يې او لمونځ هم کوي دا څه کيسه ده؟ ما ورته وويل: «ايمان له شغل سره نه، له زړه سره تړلی وي. لکه چې زما دليل يې خوښ شوی و. څو ورځې يې بحث را سره وکو. ما ورسره په بحث کې هماغه خبرې کولې چې دوی پخپله د طب په کتابونو کې ليکلي. مثلاً ما د هډوکو مثال ورکو. هډوکي چې ماتېږي، لکه ستا پښه چې ماته ده، د هډوکي په منځ کې يوه خلا جوړه ده، تقريباً پښه ساتنۍ هډوکي دې نشته. نو د مات شوي ځای له دواړو سرونو د هډوکي وده شروع کېږي؛ تر څو چې يو بل ته سره رسېږي. دغه وده منظمه نه وي. د انسان هډوکي منظم وي؛ خو دا لکه غونډارې هرې خوا ته وتلي وي. کله چې کمی پوره شو او د هډوکي سرونه يو بل ته سره ورسېدل، همدغه هډوکي بېرته خپلې راوتلې څنډې خوري او لکه اصلي هډوکي يې هماغسې ښوی او صاف جوړوي. داسې صاف چې ملي متر فرق هم پکې نه رځي. لکه نجار چې په رنده باندې لرگی

ښويوي. نو ما ورته وويل چې ته څه فکر کوي، يوه حجره څنگه پخپل سر دا ټول کارونه په دومره نظم ترسره کولای شي؟ بل مثال مې ورکړ. دا د مني حجرې چې دي، سپرم نومېږي. په يو څاڅکي مني کې بلا ډېر سپرمونه وي، ان درې څلور ميليونه ساينسپوهانو په دو باندې تحقيق کړی. که سپرم په يوه لوبڼي کې واچوي، حجرې به يې حرکت کا؛ خو هرې خوا ته سرگردانه شي رځي؛ ترڅو پورې چې ختمې شي؛ خو که په همدې لوبڼي کې د رحم يوه ټوټه هم واچوي، د سپرم ټولې حجرې د هغې خوا ته حرکت کا. ما امريکايي ته وويل چې سپرم ته دا شعور چا ورکړی؟ سپرم د رحم ټوټه څنگه پېژني؟ ته په دې کې د خداي قدرت نه وينې؟ دغسې نور بحثونه مو هم سره وکړل. بس هماغه و چې سړی مسلمان شو.»

کيسې خوند را کړی و. سترگې مې د ډاکټر بلال خولې ته گڼدلې وې.

ډاکټر بلال بيا وويل: خبره دا ده چې هغه په دو هرڅه ترمانښه پوهېدو؛ خو دو اړخ ته يې فکر نه و کړی. گوره دا خو د عقل خبرې دي؛ خو د خداي سره بايد د مينې رابطه ولرو. حمزه بابا څه ښه وايي:

عقله ته به به سيال د محبت نه شه شي

دنگه مناره څه وي په غره پورې

د ډاکټر خبرو هېښ کړی وم. په زړه کښې مې ورته مینه پیدا سوه. چې رښتیا ووايم، ما هېڅ وخت د خدای د قدرتونو په باب فکر نه وکړی. د ((فصلت)) د سوري هغه ایت مې را یاد سو چې فرمايلي يې دي:

((پر ژبه د نړۍ چاپېر او د هغوی په ځان کښې خپلې نخښې نښانې وروښايو؛ ترڅو ورته څرگنده شي چې هغه حق دی، ایا دا بس نه ده چې الله پر هر څه باندې شاهد او گواه دی؟))

سبحان الله په رښتیا چې زموږ په بدن کښې د الله د قدرتونو ډېرې نخښې سته؛ خو دا زموږ کار دی چې ورباندې فکر وکړو. ډاکټر ته مې په زړه کښې افرین ووايه.

محسن بله ورځ بیا خپل کمپیوټر راوړ. چالان يې کړ. هماغه لغړه نجلی پکښې نخېدلې چې ما په وانه کښې په سي ډي کښې کتلې وه. هماغه لویه کوټه وه. په بر سر کښې د کرزي او بوش پر ځای، زه او نعماني صاحب سره خوا په خوا ناست وو. په بل سر کښې نور پگړۍ والا کسان پر چوکیو ناست وو. سخت يې حیران کړی وم. زه په خوب کښې هم داسې ځای ته نه وم تللی.

محسن وویل: څنگه دې خوله وازه پاتې شوه؟ ته خو جهاد ته راغلی وې. جهاد همدا دی؟

ما وويل: ايسته که، بې شرمه! همدلته پر همدې چوکۍ کرزي ناست و. دا چلونه مو پر ما نه چلېږي.

هغه مېزوډ باوه. تندي يې تريو شو. ويې ويل: له خولې سره به دې پام کوي. ها د بوتل خبره دې لکه چې هېره شوه.

ما ورته غاښونه وچيچل. په زړه کښې مې وويل: بل ځای به په لاس را نه سې؟ وروسته هغه بېرته په ارام رغ وويل: گوره ملگريه! سم د سړي زوی شه. ته پخوا غولېدلې وي. زه دې نه غولوم. اوس به د آی اس آی ټول چلونه مخې ته درشي. دې ته وگوره.

د کمپيوټر په نيمه خوا کښې بل تصوير راغی. په دې کښې پر هماغه چوکۍ دوه نور کسان ناست وو. نجلی هماغه وه.

سړي وويل: اصلي تصوير همدا دی. دا د لبنان خلک دي. څنگه چې ما د تا او د الطاف حسين عکسونه د دوی په ځای راوستل، هماغسې آی اس آی والاد کرزي او بوش تصويرونه راوستي دي.

چورت مې ډېر خراب و. نه مې باور کولای سو، نه انکار. نه پوهېدم چې پخوا تېر ايستل سوی وم، که اوس؟ زه نعماني صاحب ته د ولايت په درجه قايل وم. اوس مې هم گومان نه کېده چې دا خبرې دې رښتيا وي.

پر سبا يې له ډاکټر بلال څخه مې وپوښتل: دا د کرزي لور څه کار کوي؟

هغه وويل: کرزی اولاد نه لري.

ما له ځان سره فکر کاوه چې محسن رښتیا وایي که نعماني صاحب؟ او د
ډاکټر بلال خبره څنگه؟ دی راته صادق ښکارېده.

بدن مې تود و. ډاکټر چې معاینه کړم، ویې ویل: او هو ته خو تبه لري.
سترگې او ستونی یې راوکتل. مینې ته یې وویل: ته یې د وینې سپمپل
واخله. زه به داخله سرویس ته ولیکم چې د کانسولټېشن د پاره دې څوک اړولېږي.
په دوسیه کښې یې څه ولیکل او مینې ته یې ورکړه. خو شېبې وروسته یو
ښایستوکی ځوان ډاکټر له مینې سره راغی. ډاکټر عرفان وویل: او هو ښه شو چې ته
راغلي.

ما ته یې کړه: دا دی په خپل وطندار ورپېښ شوی.

ډاکټر رانه وپوښت: شریکه د کوم ځای یې؟

زه یې له لهجې پوه سوم چې هلمندی دی. ومې ویل: د زمیند اورو.

— ښه د کومې ناوې؟

— د زارې ښار.

— شریکه ته خو بیخي کلیوال راوختې. د کوم کلي یې؟

— د کارېز ښار.

— په ((ده بابا)) کښې ذبیح الله پېژنې؟

__ هغه کلینیک والا؟

__ بس ودې پېژاند ، هغه مې تره دی. زما نوم رفیع الله دی.

خورا خوشاله سوم. لکه خپل نژدې قریب چې مې لیدلی وي.

رفیع الله وویل: د چا زوی یې؟ زه به مې اکا ته په تېلفون کښې ورته ووايم.

ما وویل: زه هېڅ څوک نه لرم.

__ څنگه؟ پلار، مور، اکا، ورور یو څوک خو به لرې؟

دروازې ته یې اشاره وکړه. منظور به یې د امنیت شعبه وه. په خندا یې ویې

ویل: بېرېړه مه. دوی نه خبروم، بې غمه اوسه.

ستونی مې ډک سو. په سختۍ سره مې وویل: ټول یې شهیدان کړل.

د ډاکټر شونډې سره ټولې شوې. زما لاس یې ټینګ کړ. ویې ویل: بخښه کوه.

په ژرغوني ښخ مې وویل: امریکایانو زموږ پر کور بمان غورځولي. گرد سره

یې شهیدان کړي دي.

خو شېبې په کوټه کښې چوپتیا وه. وروسته ډاکټر معاینه کړم. په دوسیه

کښې یې څه ولیکل. ډاکټر عرفان ته یې وویل: برانشیت لري. زما له نظره دغه دوا

ورته مناسبه ده. هغه په تلو تلو کښې راته وویل: خوا مه بدوه. هرڅه د خدای له طرفه

دي.

سبا سهار بيا ډاکټر رفيع الله راغی. خوله يې له خدا ډکه وه. راته ويې ويل: ته د عبدالجبار وراره يې که يه؟

ما وويل: هوکې.

— ظالمه تا خو پرون زما نفس راوايست. ستاسو پر کلي گرد سره بمبارد لانه دی سوی. اکا دی روغ رمټ دی. هغوی ته چا ستا د شهادت ويلي. د وخته يې خيراتم درپسې کړی. هغوی پر ناحقه ستا وير کوي او ته د هغوی.

زه بيخي هېنس سوی وم. دا څه لوبه راسره کېده؟ ومې ويل: دا څه وايي؟
— قسم دی، ولله که بله خبره پکښې کې وي. پرون مې اکا ته ټېلفون وکړ. ستا خبره مې ورته وکړه چې دغسې د عبدالستار په نوم د کارېز ښار يو ځوان راسره بستر دی. هغه وويل چې دلته خو داسې کيسه ده.

— ډاکټر صاحب څنگه يې ومنم؟

— گوره شريکه. ستاسو په کلي کښې ټېلفون کار نه کيي. اکا ته مې ويلي دي چې نن مازديگر دې عبدالجبار ده بابا ته وروغواري. هلته د غونډۍ پر سر ټېلفون کار کيي.

دغ يې ټيټ کړ: گوره چې امنيت والا خبر نه سي. زه مازديگر بېرته راځم.

تر مازديگره مې شېبې شمېرلې. زړه مې ټوپونه وهل. لا مې هم باور نه کېده چې دا به رښتيا وي. زه به بيا په ژوندوني خپله ادې ووينم؟ اکا، د اکا ماینه، تورکی، کلی، کور هرڅه مې راياد بدل.

مازديگر ډاکټر رفيع الله راغی. خو شېبې راسره ناست و. ټېلفون ته يې زنگ راغی. ويې ويل پخپله دی. يو څو خبرې يې وکړې، بيا يې وويل: ښه نو ټېلفون عبد الجبار ته ورکه.

ده ټېلفون ما ته راکړ. ويې ويل: لږ به په کراره خبرې کيې.

د امنيت شعبې ته يې اشاره وکړه: چې دوی يې وانه وري.

په ټېلفون کېنې رښتيا هم اکا و. هغوی په رښتيا ژوندي وو.

د هغه کيسې لا پسې حيران کړم: «تېره مياشت ښار (کندهار) ته د دوکان په

سودا پسې تللی وم. هورې مې د عبدالهادي پلار وليد. هغه راته وويل چې

عبدالهادي په کوټه کېنې بندي دی. عبدالهادي چې له ميرانشاه څخه کور ته راغلی

و، پلار يې ورته ويلي وو چې نور دې ميرانشاه نه ځي. هغه نعماني ته ورغلی و، ورته

ويلي يې وو چې زه نور ميرانشاه ته نه ځم. پرهماغه ورځ ((سي آی ډي)) والاو نيولی

او په جېل کېنې يې اچولی و چې دی القاعده دی.»

زما د مرگ خبر هم د عبدالهادي پلار ورکړی و. هغه په عبدالهادي پسې
مدرسې ته تللی و. هورې چا ورته د نعماني له خولې ويلې وو چې پر عبدالستار باندې
بم پټاو سوی. د عبدالهادي دوی کورنۍ له وېرې کندهار ته تېښتېدلې وه.
اکا د کلي کورنورې کيسې وکړې خوزه په چورتونو کې ډوب سوی وم. کاشکې
دا هرڅه درواغ وای. ما پر نعماني صاحب تر ځان ډېر باور درلود؛ خو هغه دروغجن
راوخت. گرد سره ژوند راته دروغ ښکارېده. دا دومره هڅه، دا دومره منډې، دا
ستړيا، هرڅه په اوبو لاهو سول. لکه له گډوډ خوبه چې راوینس سې او پوه نه سې چې
اوس خوب وینم، که دا مخکې چې مې لیدل، دا خوب و؟ زه بيخي همدا سې گنگس
وم. د شپې تر ناوخته خوب نه راته چورتونو په مخه کړی وم. دا مې نه سو منلای چې
دومره لویه دوکه دې راسره سوې وي. نعماني زما له پاکې عقیدې سره لوبه کړې وه.
څنگه یې خوله نه ماتېدله چې ما ته یې د نشې اثر، د جنت هوا ښودله. زه یې د ادې د
مرگ په درواغ خبر څومره وژړولم. خدايزده چې ادې به زما د شهادت په اورېدو، څه
خاورې پر سر شیندلې وي. د دهرات د کلي هغه ښځه مې رایاده سوه چې زوی یې د
امريکايانو په بم شهید سوی و. هغې څنگه خپل وینسته شکول، څنگه یې مخ په
خپېړو واهه، څنگه یې پر سر خاورې بادولې. زما خوارکۍ ادې به څومره ژړلې وي.
په زړه کېنې مې وگرځېدل چې ښه نو دا زه تېر ایستلی. پر نعماني چې مې د
ملايکو گومان کړی و، هغه هم شیطان، بیا مې هم تاوان نه دی کړی. زړه مې راته

د روغ ویلی و، سترگې او غوږونه مې دوکه سوي وو. زما باور غلط راوخت. خیر بیا به باور ورباندې نه کوم؛ خو زه هغو کسانو ته چورت وړی وم چې باطلې عقیدې لري چې بوتانو ته سجدې کوي چې دغه نور اسماني اديان مني چې اوس باطل سوي دي. که دوی ته یو وار حقیقت وربنکاره سي او خپلې عقیدې چې یو عمر یې په زړونو کښې ساتلې دي، باطلې وبریښي؛ نو دوی به څه وکړي؟

دا خپل تېر ژوند به څنگه وگڼي؟

لکه د چا کور چې له بیخه ونړوي او ورته ووايي چې دا کور سم نه و، اوس یې له سره جوړوه. لکه د دهقان رسېدلی فصل چې په بل مخ یې واړوي او ورته ووايي چې همدغه شی بیا له سره وکړه. دا خواسانه دي، تردې به هم سخت کار وي لکه لوی مولوی چې ټولې دورې یې خلاصې کړې وي، ته ورته ووايي چې دا کتابونه دې گرد سره غلط دي. هغه دې له سره شروع کړي. بله الفبې دې زده کړي، نور کتابونه دي ووايي.

دا مې په ژوند کښې اول ځل و چې پر کفارو مې خوا بده سوه. ځان سره مې فکر وکړ چې که خدای زه په مسلمانان کورنۍ کښې نه وای پیدا کړی، د یوه هندو، د یوه یهود یا د نصارا په کور کښې یې پیدا کړی وای، نو زه به هم یا هندو وم، یا یهود او یا به عیسوی وم. خدای پاک څومره لوی احسان راباندې کړی چې زه یې مسلمان پیدا کړی يم. په همدې خاطر مې دوه رکعت شکرانه نفل وکړ چې خدای مسلمان پیدا

کړی يم. دوه رکعتې مې هم د مور لپاره وکړل چې شکر اې مې ژوندی ده. په زړه کې
مې ورته تېر سول چې د هغوی نوڅه گناه ده چې مسلمان نه دي پيدا سوي؟ توبه
خدا يه چې په ومې نه نيسي.

سبا سهار زه لا په همدې فکرونو کېنې ډوب وم چې ډاکتر عرفان کوټې ته
رانونت.

ويې پوښتل: څنگه داسې اوتر غوندې يې؟

سوړاسويلې مې وکين. ومې ويل: که پريو چا خورا زيات باور ولري، هغه
غلط راوخېزي؛ نو ته به څه وکې؟

هغه وويل: زه پر داسې ذات باور لرم چې هېڅ کله نه شي غلطېدای.

— نه په بني ادا مانو کېنې؟

— که رښتيا درته ووايم، زه پر هېچا له حده زيات باور نه کوم. ځکه چې انسان

جايز الخطا ديه. زموږ باورونه زموږ د حواسو له لارې رامنځته کېږي او حواس

غولونکي دي. گوره د کوهي اوبه په ژمي کې راته تودې ښکارېږي او په اوږي کې

سړې؛ خو اوبه هماغه اوبه دي. دا زموږ حواس دي چې کله يې تودې ښيي او کله سړې.

ما ورته د خپل ژوند ټوله کيسه وکړه. په اخر کېنې مې وويل چې که لاس مې

پرېر سو، هغه الطاف حسين به ژوندی پرې نه ږدم.

عرفان وويل: کړکې ته په زړه کې ځای مه ورکوه. خدای به پخپله د هر شي حساب ورسره وکا. رحمان بابا وايي:

دا جهان دی خدای له عشقه پیدا کړی

د جمله و مخلوقاتو پلاردی دا

زړه د مینې ځای دی، نه د کړکې.

ما وويل: که پر تا همداسې لوبې وشي؛ نو ته به څه وکې؟

— یوازې خدای بې عیبه ذات دی. زه به هرڅه خدای ته پرېږدم. اوس نو ته باید

په دې شکر وکې چې ادې دې ژوندی ده.

یوه شبېه غلی و. بیایې وويل: گوره! تا خو پخوا هم غوښتل چې له

امریکایانو غچ واخلي. تا گومان کړی و چې په رښتیا یې ستا کورنۍ درتباړه کړې ده؛

خو ودې لیدل چې خبره داسې نه وه. تا ته هغه وخت خپل نظر بالکل سم ښکارېده او

اوس دغه نوی نظر هم درته سم بریښي. بیرته مه کوه. په عمل کې یوازې نیت نه، بلکې

نتیجه یې هم مهمه ده.

— نو ولې وايي: ان مالا اعمال بالنیات. وايي ستاسو عمل ستاسو په نیت پورې دی.

— گوره! تاسې په دې نیت چې دین ته مو خدمت کړی وي، ځانمرګي بریدونه

کړئ، د انسانانو سرونه غوڅوئ، بمونه ښخوئ؛ خو په دو کارونو مو دین ته کوم خیر

رسېدلی؟ لا مو خلک له دینه بهزاره کړي دي.

- گوره ډاکټر صاحب! دا دکفارو خبرې به نه راته کېي. دا ځانمرګي نه دي، دا

فدايان دي.

هغه وويل: په اسلام کې ځانوژنه حرامه ده.

_ دا ځانوژنه نه ده. دا استشهاديه عمليات دي، دا شهادت غوښتنه ده او

شهادت ډېر اجر و نه لري.

_ يو روايت ديه. وايي يو صحابي و، په غذا کې يې ډېر کفار ووژل. اخر پخپله

کاري ولگېد، سړی پوی شو چې له دې تپه رغېدن يې نشته؛ نو د دې د پاره چې د

کفارو لاس ته ونه لوېږي، توره يې لکه ودروله، ځان يې ورباندې واچاوه، توره يې په

سینه کې ښخه شوه. سړی شهيد شو. وايي رسول اکرم (ص) يې جنازه ونه کړه، ويې

فرمايل چې ده ځان وژلی، ځانوژنه حرامه ده.

ما وويل: نو ته څه وايې چې موږ دغسې کښينو، بيخي جهاد ونه کو؟

ډاکټر وويل: گوره سمه ده چې جهاد فرض ديه؛ خو دا اخري وسيله ده. لکه په

طب کې چې جراحي عمليات له ناچارۍ کېږي. که يوه ناروغي په دارو درمل نه شي ښه

او د علاج بله هېڅ لاره پاتې نه شي؛ نو بيا ډاکټر عمليات کا. په دين کې هم اول

دعوت ديه. اول تبشير ديه، کفارو ته بشارت ورکړه، زيری ورباندې وکړه چې په اسلام

کې دغه دغه ښېګڼې دي. بيا تنذير ديه، هغوی د دوزخ له عذابو وپروته. د جهاد خبره

بيا په اخر کې رځي. جهاد ځانته شرطونه لري.

ډاکټر ولاړ سو. یوه شېبه یې له کړکۍ څخه لاندې سړک ته وکتل. بیا یې

وویل: دا موږ ولې انسانانو ته بني ادمان وایو؟

— ځکه چې د ادم علیه سلام اولاده دي.

— یانې چې ټول انسانان سره وروڼه دي؟

— یه، کافر هېڅکله د مسلمان ورور نه سي کېدای.

— چې د یوه بابا زامن یو؛ نو سره وروڼه یو کنه. نو کافر د ورور په صفت دا حق

راباندې لري چې په خوږه ژبه یې سمې لارې ته راوبولو. اوس که ما هغه امریکایي

پروفیسر وژلی وای؛ نو د خلکو په گومان به غازي وم؛ خو که په محشر کې هغه رانه

پوښتلي وای چې: «ولې دې راسره استدلال نه کاوه؟ ولې دې ووژلم؟ زه و ته خو سره د

یوه بابا زامن وو کنه؛ نو ولې دې بې ایمانه پرېښودم؟ پر ما دې ایمان نه لورېده؟ که

زه نه پوهېدم ته خو په هر څه پوهېدې»

نو ما به څه ځواب ورکړی و؟ ځکه خو مې څو ورځې ورسره بحث وکړ. اول سر

کې یې زما عقیدې ته په سپکه کتل، ملنډې یې راباندې وهلې؛ خو اخر چې مې

قناعت ورکړ، تر ما هم کلک مسلمان ځنې جوړ شو. اوس نو ته ووايه چې دغه حق یې

راباندې وکړه نه و؟

زه غلی وم.

ډاکټريوه شېبه دمه وکړه، بيا يې وويل: خپه کېږې به نه؛ خو رښتيا به سره وايو. خومره کافران د رسول الله (ص) د ښه سلوک په وجه مسلمانان شوي؟ تا ته خو به ښه مالوم وي. ابو سفیان د مسلمانانو ډېر لوی دښمن نه و؟ خو رسول اکرم د مکې د فتحې په مهال د هغه کور د امن ځای اعلان کو. ويې ويل هر څوک چې د خدای په کور کې يا د ابو سفیان په کور يا په خپل کور کې پاتې شي، سر او مال به يې په امن کې وي. ولې يې دا کار وکړ، هغه خو فاتح و، لوی لښکر ورسره و. ده مبارک کولای شول ټول کفار له تبغه تېر کړي؛ خو داسې يې ونه کړل. هماغه وو چې د مسلمانانو د سر دښمنان پخپله مسلمان شول. تا خو به نبي کریم د سیرت کتابونه ويلي وي. خلکو به تېرو ويشته، خدای ورته وفرمايل: دوی ته ښېرا وکه چې ټول درته تباه برباد کړم. خو رسول الله ښېرا ونه کړه، ويې ويل دوی خو ناپوهه دي. دعا يې وکړه چې خدای دې ورته هدايت وکړي.

ځان ته حيران وم چې ما ولې دغو خبرو ته پام نه و کړی. ولې مې يوازې د ټوپک او د جهاد په باب فکر کاوه. په رښتيا هم د نبي کریم سپېڅلی سیرت له خوبو، له احسان او له ښو اعمالو ډک دی؛ خو ما د زړه په سترگو نه ولوستی.

ډاکټر بلال خبره وغځوله: اوس په دې خپل وخت کې وگوره. ډاکټر نايک په هندوستان کې د طب ډاکټر ديه. هغه لويې مناظرې جوړوي، له خلکو سره په سره سينه بحثونه کا، په استدلال او په منطق باندې خلک د اسلام دين ته رابولي. او په خپل کار کې

کامیاب د یه هر ځل چې دی وینا کا، یو څو کسه هندوان او عیسویان ضرور
مسلمانېږي.

ډاکټر ولاړ؛ خو د هغه خبرې مې په ذهن کېنې تاوېدې راتاوېدې. دغه شعر
مې په ذهن کېنې بیا بیا راگرځېده:

دا جهان دی خدای له عشقه پیدا کړی

د جمله و مخلوقاتو پلار دی دا

د مور مینه، د نیکه محبت مې رایا د بدل. اکا مې رایا د سو. زما په پام هغه

خومره بد سپړی و؛ خو همدا چې ذبیح الله ورته زما حال ویلی و چې دی ژوندی دی، په
منډه یې ځان ده بابا ته رسولی و چې راسره خبرې وکړي.

ما تل د خدای د غضب او قهر په باب فکر کړی و. تل د هغه له ذاته وېرېدم. ما

چې په دعا کېنې د جنت غوښتنه کوله، هغه هم د دوزخ له وېرې و. خو عرفان چې د

خدای په باب خبرې کوي، لکه د مینې رابطه چې ورسره ولري، همداسې په خوند او

په شوق خبرې کوي.

پر سبا یې مینه راغله چې زما حیاتي علایم وگوري. د نورو ورځو په څېر

وېرېدل. خو زما په زړه کېنې پخوانۍ کرکه نه وه پاتې. پر همدې ورځ ما ته په کوټه

کېنې د گرځېدو اجازه راکړل سوه. ښۍ پښه مې روغه سوې وه. لکه ماشوم چې نوی

تگ زده کوي، همداسې مې په کراره یوه پښه مخته کوله او بیا بله. د اپراتو کړیو

مجبورولم چې شواړ شواړ وگرځم، پښې مې سره لرې ونيسم. زه تر هرڅه پر دې خوښ
وم چې نور پخپله تشناب ته تلای سوم. زه له شرمه خلاص سوم او سالم خوارکی زما له
عذابه. د لامبېدلو اجازه يې هم راکړه. زما د کوټې په خوا کښې ښه لوی تشناب او
حمام و. حمام ته ولاړم. قریب یو ساعت مې پکښې تېر کړ. ځان مې ښه پاک پرېوه. ايله
چې د لمانځه پر خوند پوه سوم. دا دونه وخت چې مې لمونځ کاوه، خورا ځورېدم چې
په ناولي بدن مې د الله عبادت کاوه.

بله ورځ ډاکتر عرفان راته ټپي وي او سي ډي راوړه. ما ورته وويل: زه دغه
ناروا کارونه نه کوم.

هغه وپوښتل: گوره! دا قلم ښه شی ديه که بد؟

- ښه شی.

هغه په موسکا وويل: گوره چې بيا غلط شوې. زه به په قلم باندې سپکې
سپورې وليکم يا به کفري خبرې پرې وليکم؛ نو بيا قلم ښه شی شو که بد؟
- دلته تا قلم غلط استعمال کړی دی، بدې ستاده.

- بس دا هم د قلم په شان يوه وسيله ده. که ښه استفاده دې ځنې وکړه، ښه شی
دیه او که بده استفاده دې وکړه، بد دیه. ما درته د ډاکتر نايک سي ډي راوړې ده. يو
ځل يې وگوره پښېمانېزې به نه. سي ډي يې چالانه کړه. دی ولاړ.

په سي ډي کښې خورا لوی جماعت و. تر زر یونیم زرو به زیات کسان ناست وو. ډاکتر نایک راغی. دنگ نری غنمرنگی سړی. نری ږیره یې تر قبضه اوږده، خړه دریشي یې پر تن، نیکتایي یې په غاړه، سپینه خولی. یې پر سر. خبرې یې په انگریزي کولې؛ خو په پښتو هم ترجمه سوې وې. خلکو پوښتنې کولې، ده یې ځوابونه ویل. په اکثر وختونو خبرو کښې به یې د قران د ایتونو او سورتونو نمبر او نوم یادول چې دا خبره د قران په دغه سورت او په دغه ایت کښې راغلې ده. بیا به یې په هماغه بحث کښې د انجیل او تورات د ایتونو ذکر وکړ چې په دې باره کښې د انجیل پلانکی ایت داسې ویلي دي او په تورات کښې داسې راغلي دي. عجب فصاحت او بلاغت یې درلود. او حافظه خويي نو ماشا الله

خبرې یې ډېرې د کار خبرې وې؛ خو یوه یې بیخي نادره وه. په قران کښې خو دا خبره راغلې ده چې په انجیل او په تورات کښې د نبي کریم (ص) د راتگ بشارت ورکړل سوی دی. په انجیل کښې د ((احمد)) ذکر سوی چې منظور یې ستایل سوی یعنې ((محمد)) دی. خو نایک وویل چې د هندوانو په کتاب کښې هم د محمد (ص) د راتلو زیږی سوی. هغه یې هندي نوم واخیست چې مانا یې ((محمد)) و او د مور نوم یې په هندي کښې نه پوهېږم څه شی و؛ خو مانا یې صلح یانې امن ((آمنه)) وه. دا نو بیخي نادره خبره وه. موږ خو د هندوانو کتاب په اسماني کتابونو کښې نه شمېرو؛ خو دا معجزه وگوره چې په دې کتاب کښې هم زموږ د رسول اکرم ذکر سوی. د ډاکتر

عرفان خبره رښتيا وه. د دې مناظرې په پای کېنې د خلکو له منځه پېنځه کسان راولاړ
سول چې موږ ته کلمه راوښيي. دومره خوشالي مې په گرد عمر کېنې نه وه ليدلې.
نايک مې ډېر خوښ سو. له ځان سره مې وويل چې دغه سړي خو په رښتيا چې د دين
حق يې ادا کړی.

پرسبا يې ما ډاکټر عرفان ته د سي ډي په باب خپل تاثير بيان کړ. ورته ومې
ويل چې باور مې نه کېده چې داسې به وسي. موږ هندوانو سره په څنگ کېنې هم نه
تېرېږو؛ خو نايک وگوره چې هندوان او عيسويان يې خپل مجلس ته وربللي وو. زه
چې ورته گورم اسلام ته يې ډېره گټه ورسوله؛ ځکه چې هغوی يې مسلمانان کړل.
ډاکټر وويل: که د گټې او تاوانه تېر شو نو بله خبره هم شته، رحمان بابا
فرمايي:

واړو ته د ځان په نظر گوره که دانايي

اې عبدالرحمنه جهان ټول عبدالرحمن دی

ما ته خدا راغله. د ډاکټر بابا گانو ته حيران وم. د رحمان بابا نوم خو مې لا
اورېدلی و؛ خو ده حمزه بابا هم درلود.

ډاکټر وويل: که څوک له خدای سره مينه ولري؛ نو د خدای له مخلوقاتو سره
به هم مينه وکا. هغه روايت خو به دې اورېدلی وي. وايي کومه بد کاره ښځه وه. ټول
عمر يې په فحشاوو کې تېر شوی و. يوه ورځ يو سپی ويني چې له تندې ځل وهلی او

په مرگي حال ديه. ښځه له لرې ځايه په خپله موزه کې ورته اوبه راوړي او سپي له مرگه ژغوري. وايي الله پاک د همدې کار په بدل کې د هغې گناهونه ورته معاف کړل. دا خو حيوان و؛ نو فکر وکړه چې د انسان سره مينه به څومره اجر ولري.

يو بل روايت ديه چې کوم هندو په غزني کې اوسېده. مسلمانانو هغه ځوراوه. هغه بهلول ته شکايت وکړ. وايي بهلول د سلطان محمود غزنوي ورور و. هغه يو فقير ملنگ سړی و. بهلول ورغی د سلطان محمود دربار ته. د ماښام جماعت تيار و. ټولو په ده پسې اقتدا وکړه. ده د الحمد په قرائت کې د ((رب العلمين)) پر ځای ((رب المسلمين)) وويل، چا ورته فتحه ورکړه چې ((رب العلمين)). هغه له سره شروع کړ. بيا يې ((رب المسلمين)) وويل، مقتديانو بيا فتحه ورکړه. دا کار څو وارې تکرار شو. بهلول سلام وگرځاوه. سلطان محمود ځنې پوښتنه وکړه چې ولې داسې کا؟ بهلول وويل: که خدای پاک ((رب العلمين)) ديه او د ټولو عالميانو رب ديه؛ نو تاسې ولي هندوان ځوروي؟ دوی هم د خدای مخلوق دي. بيا سلطان محمود امر وکړ چې نور دې څوک هندوان نه ازاروي. حمزه بابا وايي:

حمزه ډېر مسلمانان شته هم کافر شته په دنيا کې

زه اشنا د هغه کس یم چې روش يې د انسان وي

ما ورته وويل: د ذاكرنايك كار سم خودی؛ خو ما ته د ميرانې كار نه بريښي.
ته اوس كښېنه خلكو ته دليلونه ووايه چې دا دي وها دي. دا ډېرې خبرې د ښځو زده
وي.

ډاكټر وويل: نو مېړانه په څه كې ده؟

— په توره كښې. نر په توره باندې ډغېږي.

— كوم شاعر ويلي دي چې:

حباب چې لوي شي؛ نولا هو شي په سيند

خومره نرۍ ده د مېړانې پوله

عبدالستاره اشنا! د مېړانې پوله ډېره نرۍ ده، لكه د اوبو په سر حباب. كه
حباب د خپلې اندازې نه لرغټ شي؛ نو په سيند كې ډوبېږي، چوي، د منځه ځي،
ختمېږي. حباب د غټېدو تاب نه لري. مېړانه كه تر حد زيات شي؛ نو د حماقت په
سيند كې ډوبېږي. اوس نو د دې فرق چې يو څوك مېړنى دى كه احمق، گران ديه. ډېر
خلك پخپله گومان كا چې مېړني دي، حال دا چې د دوى په مېړانه كې نور خلك خپل
مقصدونه لري. زما په گومان مېړانه په كار كې ده. مېړانه په فكر كې ده. موږ چې كار
ته او فكر ته مو ملا ماته ده، ډېر ژر تورې ته لاس اچوو. دا خپلو خلكو ته وگوره چې په
يوه لوبشت ځمكه باندې يو بل سره وژني. د خبرو زغم نه لري، دوى په فكر باندې خپل

مشکل نه حلوی، بس په نه خبره ورور او ورور سره ولي. زموږ خلک خو دې ته هم مېړانه وايي چې خپل ورور ووژني.

تر غرمې پورې مې د ډاکټر په خبرو غور کاوه، ټولې راته سمې اېسېدې. غرمه مهال محسن راغی. پر تندي يې لاس راکنښېنوو. ويې ويل: نور به له تا څخه تحقيق نه کوم. ستا د ژوند ټوله کيسه مې واورېدله.

ما گومان وکړ چې ډاکټر عرفان به ورته ويلی وي؛ خو هغه زما د چپرکت له پښې څخه يو کوچنی گردی شى راوايست، ويې ويل: دغه ميکروفون مې دلته لگولی و. تا چې ډاکټر رفيع او خپل اکا سره خبرې کولې موږ اورېدلې. بيا چې دې ډاکټر عرفان ته خپله کيسه کوله، موږ ټوله واورېده. ستا خبرې مو په ټېپ هم کې ثبت کړې دي. البته دا به په محکمه کې تا ته هم گټه دروړسوي. جزا به دې يو څه سپکه شي؛ ځکه چې ته نورو تېرايستلی وې.

هغه د درگاه خوا ته روان سو. بېرته يې مخ راواړاوه. ويې ويل: يو ښه خبرم درته لرم. دې نه وروسته ته اجازه لري چې د فاميل سره دې په ټېلفون کې خبرې وکړي. له اکا سره مې هره جمعه خبرې کولې. کله کله تورکی هم راسره رغېده. تردې وروسته مينه په ورځ کې يو ځل راتله. هغه هم لکه زما پر حال چې پوهه سوې وي، راڅخه نه وېرېدله. روغې يې راسره کاوه. د درد پوښتنه يې کوله چې پښه خو به دې نه خوږېږي؟

ما هم په ورین تندي ورسره خبرې کولې. د هغې یو کار راباندې خورا ښه لگېده، هغې هېڅ کله سینګار نه کاوه. همداسې به ساده ګرځېده؛ خو خدای ذاتي ښایست ورکړی و. سترګې یې نه شنې وې، نه زرغونې. د سترګو رنګ یې د دې دواړو ترمنځ و. ما په دې رنګ د هېچا سترګې نه وې لیدلې. اوږده بانه یې داسې ګڼې او داسې ښخ وو، لکه د طاووس ښکې چې چغه سوې وي. مخ یې نری و. پزه یې هم د مخ په څېر نری وه. شونډې او زنه یې له مخ سره ښې ښکارېدې. ما ویل چې دا دې په الماری کېښې لکه نانځکه ایښې وای او ما یوازې ورته کتلاى.

کاكا سالم ښه د طبعې سړی و. هغه اکثره وخت راته کیسې کولې. د خپلو زامنو کیسې یې کولې چې مازدیګر چې دی کور ته ځي، څنګه زامن یې د ده له لاسه کڅوړه تښتوي او کومه میوه دانه چې پکښې وي، څنګه پرې حملې کوي. دغه کیسه یې داسې په خوند کوله چې هماغه صحنه زما سترګو ته درېدلې، لکه په ټي وي کېښې چې یې وګورې. ما خو د اولاد مینه نه وه لیدلې؛ خو د ده په کیسو کې مې دغه مینه محسوسوله. کله کله مې په زړه کېښې ګرځیدل چې خدای به په ما باندې هم د اولاد مینه وګوري؟ کاكا سالم زه ډېر نازولم. د ماشومانو پوډر به یې زما پر ملا او ولو موبل چې د بستر زخم پکښې پیدانه سي. د ډوډۍ پر وخت یې زما غاب او کاشوغه په پوډرو باندې پاک پرېولل. د چایو ترموز یې راته وار په وار سره ډکاوه؛ موږ هلمندیان خو د شنو چایو ګوډي یو. کاكا سالم غریب و؛ خو همت یې زیات و. ګوډې

به يې په خپلو پيسو راته اخيستلې. وايم څوک به د خپل سکه ورور داسې خدمت ونه کي، لکه هغه چې زما خدمت کاوه.

ډاکټر فيع الله دې هم خداى ژوندى لري، هر وخت به يې پوښتنه راباندې کوله. ټېلفون خو به يې هره جمعه ما ته پرېښود چې له اکا سره خبرې وکړم.

څو ورځې چې تېرې سوې ډاکټر عرفان له امنيت والاو څخه زما اجازه واخيسته چې کله کله د روغتون په باغ کښې وگرځم. ده وويل چې لمر زما د پښې لپاره گټه لري. زه په هفته کښې درې وارې سهار او مازديگر له سالم سره باغ ته کوزېدم زه پوهېدم چې امنيت والا مې څاري؛ خو پروا مې نه کوله. ما هسې هم د تېښتې تابيا نه لرله. د روغتون مخې ته لوى باغ و. تر سل جرييه لوى و. د ناجو، سپېدارو او عکاسۍ درختې پکښې دومره گڼې وې چې دېرش گامه ها خوا سړى پکښې نه ښکارېده. دا باغ د روغتون له تعمير څخه يو څه لرې و. روغتون پر لور په ځمکه اباد و. له روغتون نه تر باغه پورې د ځمکې دوه پورونه وو. په اول پور کښې د کانکريټي لارې په اوږدو کښې نړۍ چمن ولاړه. په بل پور کښې يوارت او پراخ حوض و. يونيم گز به ژور و. د حوض په گردو د ډوالونو پورې د اوبو شرشرې لگېدلې وې او په منځ کښې يې لويې گردې ډبرې ايښوول سوې وې. د ډبرو سرونه توربخوني وو؛ خو هغه ځايونه يې چې تر اوبو لاندې پټ وو، سپينچکي وو. لکه بزگر چې اورمېر او مخ يې لمر تور کړي او ټټر يې سپين پاته وي.

موږ د حوض په شاوخوا کښې گرځېدلو. چې ستړي به سو د گلابو او د سرو او ژېړو مرسلو په منځ کښې پر چوکيو کښېناستلو. د مازديگر نړۍ شمال د شرشرو په منځ کښې تېرېده او د اوبو خوږ بوی يې تر موږ رارساوه. ساه مې چې اخيستله، گومان مې کاوه چې دا خوندوره لنډه هوا مې د سږو تل ته ننوځي. د نسترن سپين گلان د درختې د زرغونو پاڼو په منځ کښې لکه ستوري په اسمان کښې ځلېدل. د اوبو شرهار او د گلابو وږم سخت خوند راکاوه.

ډاکټر بلال د ذاکرنایک د سې ډي گانو په کتلو روږدی کړی وم. هغه راته ځينې کتابونه هم راوړي وو. يو پکښې د ساينس او قران کتاب و. په دې کتاب کښې خورا په زړه پورې خبرې وې. هغه څه چې ساينس اوس کشف کړي، د الله په کلام کښې خوارلس سوه کاله پخوا ذکر سوي وو. د دې کتاب په لوستو مې فکر وکړ چې هغه استفاده چې بايد موږ له قرانه کړې وای، نورو کړې ده.

يو څو ورځې وروسته يو ډول او تر غوندې وم. لکه يوشی چې مې ورک کړی وي. چې ښه پسې وگرځېدم، پوه سوم چې دا دوه ورځې مينه نه ده راغلې. زه دومره بدل سوی وم او پخپله هېڅ نه وم پوه سوی. ولې هغه نجلۍ چې ما پخوا ورڅخه کرکه کوله، دومره نژدې راته ښکارېده چې زه ورپسې خپه وم؟ پخوا مې هېڅکله د ونو او گلانو پر ليدو خوند نه واخيستی. اکا په سرای کښې د شبۍ گلان کرلي وو. ما يې وږم محسوساوه؛ خو پر خوند يې نه پوهېدم. خو اوس مې په دې ټولو کښې خوند

ليده. ان د مازديگر د لمر زېږو وړانگو خوند را کاوه. چې د پرفکر مې وکړ، ما يوازې په ماشومتوب کښې د خوند تجربه کړې وه، هغه هم خورالنده موده. زه چې کوچنی وم، د بيسکوپو او د ژاولو رنگه کاغذان مې راټولول، په دې کاغذانو رنگه تصويرونه وو، له هغو څخه مې خوند اخيست. هغه چې تورکي راڅخه پټول او يا يې خپړل او ما به هغه واهه. زه په همدې چورت کښې وم چې داکتر عرفان راغی. ما د مينې پوښتنه ځنې وکړه چې ولې نه راځي؟ هغه وويل:

ناڅاپه چې په ياد شې چې را ياد شې نو را ياد شې

پخوا خوداسې نه و دا خو مينه راته ښکاري

هک پک سوم چې دا څه وايي؟ دی څنگه زما په مينې خبر سوی دی؟

په خدا يې وويل: دا هم د حمزه بابا شعر ديه. هر وخت چې د مينې نوم يادوم

دا شعر مې ذهن ته راځي. ښه رښتيا تا د مينې پوښتنه وکړه. هغې د يوې هفتې رخصت

اخيستی. گومان کوم چې واده په مخ کې لري.

يو دم مې زړه وغورځېد. خدای خبر چې رنگ به مې څنگه الوتی و؛ خو ښه و

چې عرفان راونه کتل. زورکي خدا مې وکړه، ومې ويل: ښه نو د چا کور يې وړان

کړی؟

داکتر وويل: واده يې د ورور ديه.

بېرته مې زړه کرار سو. ډاکټرووت؛ خوزه له ځان سره په جنگ اخته سوم. زه

په څه لگیا وم؟ ولې د هغې د واده په خبر ولړېدم؟

په هغې پسې ولې خپه یم؟

له هغې سره مې څه دي؟

د حمزه بابا شعر مې په غوږو کښې انگازې کولې:

ناڅاپه چې په یاد سې چې رایاد سې نورایاد سې

پخوا خوداسې نه و دا خومینه راته ښکاري

ځان مې ملامت کړ. ما وگوره دا وگوره. هغه ښاري نجلۍ ده، مکتبۍ ده،

نرسه ده او زه یو کلیوال هلک. زما او د دې کله سره جوړېږي. دا به زما په شان نوکران

ولري. بیا که واده هم راسره وکړي؛ نوزمیند او روته به چېرې راسره ولاړه سي. نه له دې

مینې څخه څه نه بودېږي.

بیا مې فکر وکړ چې دا گردې خبرې یوې خوا ته؛ خودا به څنگه کړې چې ته د

حکومت په نظر مجرم یې. تا به له دې ځایه جېل ته بیایي. د فکر واگي رانه تللي وو.

چې هرڅه مې کول، پام مې بلې خوا ته نه سو اړولې. هرشي ته چې مې کتل، د مینې

سترگې پکښې ښکارېدې. ډوډۍ ته مې خوا نه کېده. ټي وي مې چالاناوه؛ خو ژر یې

نفس را تنگاو. که مې کتاب را اخیست، دوه درې کرښې به مې ولوستلې، نور بیا

ورباندې نه پوهېدم. یو وخت به مې پام سو چې د کتاب څو مخه مې اړولي دي؛ خو

چې تېرو مخونو ته مې کتل، هېڅ مې نه و په یاد. په باغ کښې مې هم زړه تنگېده. دا یوه هفته داسې وه لکه څو کلونه.

د جمعې پر ورځ مې له اکا سره خبرې وکړې. هغه وویل چې ادې دې ډېره پوښتنه کوي. هره ورځ ستا هغه دسمال چې له کوټې څخه دې رالېږلی و، پر سترگو موبښي او ژاړي. موږ سبا درروانېږو.

زه نه پوهېدم چې امنیت والا به اجازه ورکړي که یه؟ اوس نو په زړه کښې مې دوې تندې وې، یوه د مینې او بله د ادې د لیدو.

ما یې ښه حساب نیولی و چې مینه به پر شنبه راځي. هغه چې راغله، نه پوهېږم پر ما څه سوي وو؟ ترروغې وروسته یې وویل: دا رنگ دې ولې داسې الوتې؟
ما وویل: نه، نه پوهېږم.

ژبه مې بندیدله. په ټټر کښې مې د تشې احساس کاوه. گومان مې کاوه چې په سینه کښې مې یو شی کم دی. سر را باندې گرځېده. مینې د فشار له راواخیسته نبض او فشار یې راوکتل. ویې ویل:

او هو دا نبض دې څنگه تېز دی؟ تبه خو به دې نه وه؟

ما وویل: یه، تبه خو مې نه وه.

— فشار دې کښته دی. ته ودرې چې ډاکټر راوبولم.

هغه په ډاکټر پسې ولاړه؛ خو خبره نه وه چې د دې رنځ دوا پخپله دا ده.

لس دقيقي وروسته ډاکټر عرفان راغی. په خدايي وويل: انډيواله څه خبره ده. وايي فشار دې کښته شوی؟

هغه مې هم نبض او فشار وکتل. ويې ويل: هېڅ خبره نشته بابا. زه يې وارخطا کړم. زه پوهېږم چې ټوله گناه د مينې ده.

حيران وم چې ډاکټر زما په مينې څه پوه سوی دی؟
وارخطا مې وويل: د مينې؟

هغه وويل: خود. دا يوه هفته چې په رخصت تللې وه، هرڅه يې هېر کړي دي. ستا فشار بيخي سم دی. نبض دې برابر دی، هغه وايي چې فشار يې کښته دی.
ايله چې زړه مې خپل ځای ته راغی.

ډاکټر وويل: نن به دې د پښې اکسري واخلو. که هرڅه سم وو؛ نو د اپراتو وخت پوره دی. وبه يې باسو.

د هغه خبرې داسې مړاوی کړم، لکه پر سکروټو چې اوبه وشيندې. زړه مې غوښتل چې نور هم په روغتون کښې پاته سم. په زړه کښې مې دعا کوله چې د هډوکي ترميم نه وي پوره سوی. عجبه دنيا ده، سړی پر مريضۍ خوشاله وي.

وروسته مينه راغله. دوسيه يې راواخيسته، ويې ويل: درځه چې اکسري ته ولاړ شو.

دا مخته سوه زه ورپسې. په موږ پسې د امنيت والاو عسکروان و. يوه خبره مو هم سره ونه کړه؛ خو بس پر همدې خوشاله وم چې دا راسره ده. زړه مې داسې پرې ډاډه ولکه ټوله دنيا چې راسره وي.

اکسري سمه وخته ډاکتر وويل چې سبا به اپرات لري کوي. ما ورته د مور او د اکا د راتلو خبره وکړه. ورته مې وويل چې د هغوی تر راتگه دې صبر وکړي. خدای دې يې اباد لري. دغه ځواني يې هم راسره وکړه.

بله ورځ مې اکا دوی راوړسېدل. ډاکتر عرفان له امنيت والاو څخه د ملاقات اجازه واخيسته. دا اول ځل و چې د اکا د لاسونو مچول خوند راکړ. ادې خو په ژړاوو سترگې سرې کړې.

مينه راننوته.

سر مې کښته اچولی و. ادې ته مې وويل: دا مينه ده. زما يې ډېر خدمت کړی. ادې ولاړه سوه. د مينې مخ يې په دواړو لاسو ونيو. شونډې يې د هغې پر تندي ولگولې. داسې يې ښکلوله چې ته وا څو کاله وروسته يې خپله سکه لور ليدلې ده. درگړده يې ويل: بلا دې وگرځم لوري. جار دې سم. کوربان دې سم.

هم راته خندا راغلې وه، هم وېرېدم چې پر مينې بده ونه لگي. رغ مې وکړ: ادې مه يې ځوروه.

هغه يې خوشې کړه.

مينې ته مې وويل: بخښه كوه. ادې مې كليوالي چمونه كوي.

مينې وويل: پروانه لري. خپله مور به هم همداسې نازولم.

نځيې غريو نيولى و. چې پورته مې وكتل، د مينې پر سترگو اوښكې

رغړېدې. ادې هغه په غېږ كښې ټينگه كړه. ويې پوښتله: ولې لورې؟ وارى دې سم ولې

ژاړې؟

هغې وويل: هېڅ. همداسې، مور مې رايا ده شوه.

- مساپره ده؟

- نه موري. هغې سرطان درلود. پېنځه كاله مخكې

ژړا نورو خبرو ته پرې نه ښوده.

ادې هغه په غېږ پورې ونيوه، بيا يې پر سر لاس تېر كړ. د كوټې په بل سر

كښې يې چوكۍ ورته كښېښووه. دواړه هورې كښېناستې. زه يې بيخي هېر سوي وم.

له هغې سره يې جلا مجلس جوړ سو. ما هم د هغوى خبرو ته غوږ نيولى و، هم مې له

اكا سره دا غرها غرويشته.

نيم ساعت د سترگو په رپ كښې تېر سو. امنيت والا درگاه وټكوله چې دوى

بايد رخصت واخلي. ډاكتر فيع الله راوړسېد. ادې او اكا يې خپل كور ته بوتلل.

ادې د مخه ښې پر وخت په غوږ كښې راته وويل: ډېره ښه نجلۍ ده چې خپه

يې نه كړې.

بله ورځ ډاکټر بلال اپرات خلاص کړ. پر سبا یې زما دوسیې امنیت والاو ته سپارله. په زړه باندې مې غمونه امبار وو. نه پوهېدم چې حکومت به راسره څه وکړي؛ خو د مینې یادونو لکه د خواږه خوب اثر خوشحالم.

هغه شېبه راورسېده چې زه یې له روغتون څخه بیولم. اکا او ادې راغلي وو. له ډاکټر رفیع الله او کاکا سالم سره تر غاړې ووتم. ډاکټر رفیع الله وویل چې په چارواکو کېنې یو څو کسان پېژني او زما سپارښتنه به ورته وکړي.

ادې په یوه کونج کېنې د مینې لاس په لاس کېنې نیولی او بندار یې ورسره جوړ و. د اکا او بیا د ډاکټر عرفان لاسونه مې ښکل کړل. ډاکټر خپل لاسونه شاته کېښ کړل. ویې ویل: دا څه کوي؟ ما په ګناه مه اخته کوه.

ورسره تر غاړې ووتم. ومې ویل: تا د ژوند پر مانا پوه کړم.

ادې ښه ډېره شېبه په سینې پورې لګولی وم. ما یې لاسونه ښکل کړل.

مینې ته مې وکتل د خدای پاماني د ویلو وس را کېنې نه و. د هغې په لاس کېنې زما هماغه دسمال و چې ادې پکېنې ګلان ګندلي وو. دا لومړی ځل و چې نېغ مو یو بل ته سره وکتل، بیخي سره سترګې په سترګو کې وو. په زړه کېنې مې ورته وویل: ما ته به انتظار وکړي؟

هغې سترګې ټیټې کړې.

او ما د هو مطلب ځنې واخیست.

پای

کابل ۱۳۸۸ د زمري لسمه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library